

МИНИСТЕРСТВО НА ТРУДА И СОЦИАЛНАТА ПОЛИТИКА

АГЕНЦИЯ ЗА СОЦИАЛНО ПОДПОМАГАНЕ

О Т Ч Е Т

**ЗА ДЕЙНОСТТА НА АГЕНЦИЯТА
ЗА СОЦИАЛНО ПОДПОМАГАНЕ
ЗА 2020 ГОДИНА**

ВЪВЕДЕНИЕ:

Деятелността на Агенцията за социално подпомагане (АСП) през 2020 г. се осъществи в съответствие с приоритетите, залеждали в Стратегическия план на АСП за периода 2019-2021 г. и насочени към изпълнение на държавната политика по гарантиране правото на адекватна социална закрила за всички български граждани и за всеки гражданин на друга държава, намиращи се на територията на България. В тази връзка, визията на Агенцията за социално подпомагане за 2020 г. бе подобряване адекватността и устойчивостта на системите за социална закрила и социално включване.

Деятелностите, осъществявани от агенцията (чл. 2, ал. 2 от Устройствения правилник) до влизане в сила на Закона за социалните услуги (ЗСУ) - 30.06.2020 г. са:

- отпускане на социални помощи и на семейни помощи за деца;
- предоставяне на социални услуги;
- координиране, планиране и развитие на социалните услуги;
- контролиране спазването на утвърдени критерии и стандарти за извършване на социални услуги, предоставяни на лица;
- разрешаване откриване, закриване, промяна на вида и капацитета на специализирани институции и социални услуги в общността, когато са делегирани от държавата дейности;
- регистриране лицата по чл. 18, ал. 1, т. 3 и 4 от Закона за социално подпомагане, извършващи социални услуги;
- изготвяне на обобщени годишни отчети и анализи за дейността в областта на социалните помощи и социалните услуги, които представя на министъра на труда и социалната политика;
- изготвяне на проекти на нормативни актове в областта на социалните помощи и социалните услуги;
- други дейности, определени със закон или с акт на Министерския съвет.

ОТЧЕТ

ЗА ДЕЙНОСТТА
НА АГЕНЦИЯТА
ЗА СОЦИАЛНО
ПОДПОМАГАНЕ
ЗА 2020 ГОДИНА

София 1051

ул. „Триадица“ № 2

телефони:

(02) 811 9 607

(02) 8119 639

горещ телефон:

(02) 935 05 50

ok@asp.government.bg

www.asp.government.bg

Съгласно изм. и доп. ДВ, бр. 97 от 13 ноември 2020 г., в чл. 2, ал. 2 на Устройствения правилник, дейностите, които АСП осъществява са:

- предоставяне на социални помощи и на семейни помощи за деца, закрила на детето и осигуряване на правата на хората с увреждания;
- оказва методическа подкрепа при оценката на потребностите от социални услуги, планирането, създаването, предоставянето и развитието на социалните услуги;
- координира разработването и актуализацията на Националната карта на социалните услуги;
- дава предварително одобрение за създаване, промяна на броя на потребителите и промяна на мястото на предоставяне на социалните услуги, които се финансират от държавния бюджет, в съответствие с Националната карта на социалните услуги;
- разработва предложения до министъра на труда и социалната политика за определяне и актуализиране на стандартите за финансиране на социалните услуги, които се финансират от държавния бюджет, и за размера на таксите за тяхното ползване;
- изготвяне на обобщени годишни отчети и анализи за всички индивидуални оценки на потребностите на хората с увреждания и резултатите от тях, както и за дейността по социално подпомагане в страната, които представя на министъра на труда и социалната политика;
- участва при изготвянето на проекти на нормативни актове в областта на социалните помощи, социалните услуги и правата на хората с увреждания;
- разработва единна система за оценка и контрол на дейностите на дирекциите „Социално подпомагане“ и осъществява специализиран контрол върху тях чрез инспектората;
- изгражда, администрира и поддържа интегрирана информационна система на агенцията за изпълнение на дейности по закон в областта на социалното подпомагане, социалните услуги и закрила на детето;
- други дейности, определени в закон или в акт на Министерския съвет.

Агенцията за социално подпомагане е определена за Управляващ орган (УО) на **Оперативна програма за храни и/или основно материално подпомагане от Фонда за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица в България за периода 2014-2020 г.**, с решение на Министерски съвет (МС) от 08.09.2014 година. Оперативната програма е одобрена с Решение за изпълнение на Европейската комисия от 05.12.2014 година.

▪ Програмата допринася за постигане на Националната цел за намаляване на броя на живеещите в бедност с 260 000 души до 2020 г. в съответствие с целите на стратегия „Европа 2020“. В изпълнение на тази цел, програмата се насочва към лицата, живеещи в най-висока степен на бедност и социална изолация. Програмата се изпълнява на територията на цялата

страна. Общият бюджет по Оперативната програма през периода 2014-2020 г. е 123 312 076 евро.

- В рамките на Оперативната програма се реализират четири типа операции:

Операция тип 1: Закупуване на хранителни продукти.

- Операцията се реализира от административна структура на УО, определена със заповед.

Операция тип 2: Предоставяне на индивидуални пакети с хранителни продукти.

- Операцията се реализира чрез процедура за подбор на публичноправна организация или организация с нестопанска цел, регистрирана по реда на ЗЮЛНЦ като юридическо лице с нестопанска цел в обществена полза, в съответствие с критериите, посочени в Оперативната програма.

Операция тип 3: Топъл обяд.

- Операцията се реализира чрез процедура за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, в която допустими кандидати са общини и райони на общини.

Операция тип 4: Техническа помощ.

Стратегическа цел № 1: Да се създадат условия за гарантиране на адекватна социална закрила и пълноценно социално включване на всички граждани.

Приоритет № 1.1.:

- Създаване на условия за оптимизиране на социалното подпомагане за уязвими групи;
- Повишаване нивото на компетентност на социалните работници във връзка с целенасоченото предоставяне на социални помощи;
- Повишаване качеството на социалните анкети и социалните доклади, отчитащи индивидуалната потребност на нуждаещите се от подкрепа лица;
- Изготвяне на становища и предложения за усъвършенстване на нормативната уредба в сферата на социалното подпомагане, свързана със социалната защита на най-нискодоходните и рискови групи от населението;
- Мониторинг на отпусканите социални помощи.

Агенцията за социално подпомагане (агенцията) има ангажименти по изпълнение на две от програмите за реализиране на политиката в областта на социалната закрила и равните възможности.

През 2020 г. приоритет в областта на социалната закрила беше подобряване на координацията между системата за социално подпомагане и системата за активни програми на пазара на труда. Подпомагаше се социалната реинтеграция на лицата, които получават социални помощи, чрез по-тясното обвързване на социалното подпомагане с трудовата заетост и насърчаване на трудовата активност. Гарантиране социалната защита на уязвимите

групи от населението - чрез по-добра целенасоченост на социалните помощи, повишаване ефективността на програмите и прилагането на диференциран подход.

През 2020 г. между Министерство на труда и социалната политика (МТСП), Министерство на образованието и науката (МОН), Министерство на здравеопазването (МЗ) и Национално сдружение на общините в Република България (НСОРБ), се сключи Национално рамково споразумение за изпълнение на Споразумението за интеграция в заетост (СИЗ) на продължително безработни лица, разработено в изпълнение на Препоръката на Съвета на ЕС от 15 февруари 2016 г. относно интеграцията на дълготрайно безработните лица на пазара на труда. Агенцията за социално подпомагане в качеството си на изпълнителна агенция към министъра на труда и социалната политика чрез териториалните си поделения има задължението да предоставя необходимите услуги за решаването на проблемите, пречателни за продължително безработните лица да се включат в пазара на труда, при прилагане на индивидуален подход и при стриктно спазване на относимата нормативна уредба в областта на социалната закрила.

Във връзка с изпълнението на дейностите по отпускане на социални и целеви помощи и средства в АСП ежесечно постъпват данни от 147-те дирекции „Социално подпомагане“ (ДСП) чрез 28-те регионалните дирекции за социално подпомагане (РДСП) в страната.

За периода **01.01.2020 г. – 31.12.2020 г.** по реда на Правилника за прилагане на Закона за социално подпомагане (ППЗСП), с еднократни, целеви и месечни социални помощи в страната са подпомогнати общо **38 301** лица и семейства. През същия период на **2019** г. с еднократни, целеви и месечни социални помощи, отпускани по реда на ППЗСП, в страната са подпомогнати общо **31 004** лица и семейства.

Наблюдава се **увеличение** в общия брой на случаите на подпомоганите лица и семейства по Закона за социално подпомагане (ЗСП) и ППЗСП - със 7 297 случая (19%).

През **2020** г. изплатената сума за месечни, целеви и еднократни помощи е **34 984 823** лв., докато през **2019** г. изплатената сума е **30 734 949** лева.

Видовете социални помощи и отчетените данни за тях са, както следва:

1. Месечни помощи по реда на чл. 9 от ППЗСП:

Месечните социални помощи допълват собствените доходи на лицата и семействата до определен диференциран минимален доход и се отпускат след проверка на техния доходен и имуществен статус, възраст, семейно положение и здравословно състояние, учебна и трудова заетост.

С месечни помощи, отпуснати по реда на чл. 9 от ППЗСП през **2020** г. в страната са подпомогнати *средномесечно* **23 702** случая на лица и семейства, а годишния размер на изплатените средства е **28 429 806** лева. За **2019** г. *средномесечно* са били обхванати 23 699 случая. Изплатената сума е била 28 248 343 лева.

2. Еднократни помощи по реда на чл. чл. 16, 16а и 17 от ППЗСП:

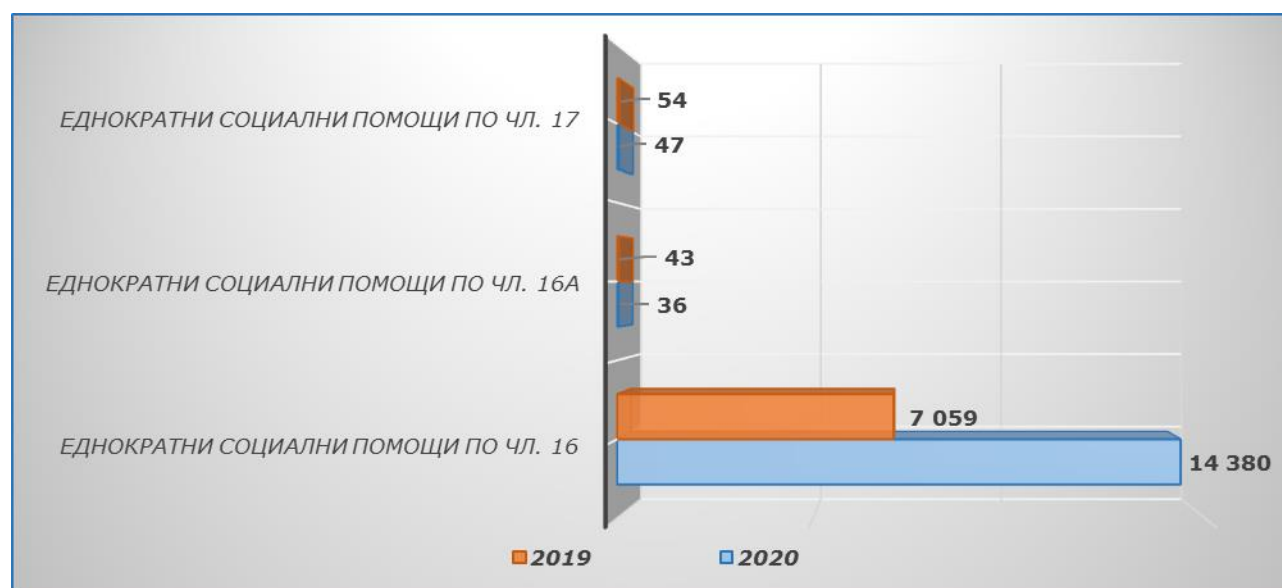
Еднократните помощи са предназначени за:

- задоволяване на инцидентно възникнали здравни, образователни, комунално-битови и други жизненоважни потребности на лицата и семействата и се отпускат веднъж в годината, до петкратния размер на гарантирания минимален доход;
- издаване на лична карта – еднократно до размера на гарантирания минимален доход;
- лечение в чужбина.

През наблюдавания период на **2020** г. общият брой на отпуснатите еднократни помощи в страната е **14 463** бр., за които са изплатени **6 486 448** лева. За същия отчетен период на **2019** г. 7 156 лица и семейства са получили общо 2 390 973 лева.

Сравнителният анализ показва увеличение на случаите със 7 307 броя. Причина за тази значителна разлика може да се обясни с пандемията от COVID-19 и последствията от въведеното извънредно положение (13 март-13 май), както и извънредната епидемична обстановка в страната.

Разпределението на еднократната помощ – по вид:

Във връзка с обявеното извънредно положение в Република България с цел предотвратяване разпространението на заболяването COVID-19 и в ситуацията на обявена извънредна епидемична обстановка, с писма № 9100-0123 от 14.04.2020 г. и № 9100-0140 от 04.05.2020 г. на АСП беше разширен обхвата на семействата, които могат да получат еднократна социална помощ, на основание чл. 16 от ППЗСП. В подкрепа на работещите майки и бащи, които гледат децата си – ученици до 7-и клас, навършили 14-годишна възраст и в момента нямат възможност да получават други средства, еднократната помощ се отпуска в максимален размер (375 лв.), в рамките на бюджета на агенцията за 2020 година.

Към 31.12.2020 г. са издадени **3 812** брой заповеди за отпускане на помощта и са изплатени **2 941 583** лева.

3. Месечна целева помощ за родители с деца до 14-годишна възраст при обявено извънредно положение или обявена извънредна епидемична обстановка по реда на чл. 166 от ППЗСП.

Помощта се предоставя на родители, които нямат възможност да изпълняват служебните си ангажименти дистанционно, нямат възможност да ползват платен отпуск или не получават парично обезщетение за временна неработоспособност по болест и обезщетение за бременност и раждане. Месечната целева помощ се предоставя и на родители, които са останали без работа по причини, предпоставили обявеното извънредно положение или извънредна епидемична обстановка.

Помощта се предоставя и на родители, самоосигуряващи се лица, които не могат да упражняват занаяти си поради въведените ограничения във връзка с извънредното положение или извънредната епидемична обстановка.

Месечната целева помощ при обявено извънредно положение или обявена извънредна епидемична обстановка за семейства с деца до 14-годишна възраст се отпуска, ако децата не са настанени извън семейството по реда на чл. 26 от ЗЗД и не посещават училище или детска ясла и детска градина, както и предучилищните групи поради въведените ограничения в училището или в детското заведение във връзка с извънредното положение или извънредната епидемична обстановка.

В изпълнение на ПМС № 218 от 2020 г. и ПМС № 322 от 2020 г. за изменение и допълнение на Правилника за прилагане на Закона за социално подпомагане, приет с Постановление № 243 на Министерския съвет от 1998 г., е извършена промяна по бюджета на Агенцията за социално подпомагане за 2020 г. в политиката в областта на социалното подпомагане и равнопоставеността на жените и мъжете в размер на 20 048 226 лв., необходими за финансово обезпечаване на помощта.

Към 31.12.2020 г. по тази помощ са изплатени **18 596 995** лв., които се отнасят за **22 854** брой семейства.

4. Целеви помощи по реда на чл. 14 от ППЗСП:

Целевите социални помощи са предназначени за заплащане на наем на общински жилища на самотни родители, самотно живеещи възрастни хора над 70 години и сираци до 25 години, завършили социален учебно-професионален център (СУПЦ).

През **2020** г. *средномесечно* се подпомагат **136** лица, а изплатената сума е **68 569** лева. През **2019** г. *средномесечно* са подпомогнати **149** лица, като изплатената сума е **95 633** лева.

5. Целеви средства за диагностика и лечение:

В ПМС № 17 от 31.01.2007 г. (обн. в ДВ, бр. 13 от 09.02.2007 г.), са регламентирани условията и реда за заплащане стойността на оказаната болнична медицинска помощ за диагностика и лечение в лечебните заведения на лица, които нямат доход и/или лично имущество, което да им осигурява лично участие в здравноосигурителния процес. Средствата за заплащане на проведеното болнично лечение се предоставят целево по бюджета на АСП, но се изплащат на болничните заведения чрез Националната здравноосигурителна каса (НЗОК).

По предоставената информация от териториалните поделения на АСП за **2020** г. **4 813** здравнонеосигурени лица отговарят на условията на ПМС № 17/2007 година. Изготвени са положителни социални доклади, които са изпратени на болничните заведения, където са лекувани.

През **2020** г. на лечебните заведения за болнична помощ чрез Националната здравноосигурителна каса са преведени **3 613 041** лв. за **4 529** брой лица.

През **2019** г. са изплатени **3 305 725** лв. за **4 252** брой лица.

6. Целеви помощи за ветерани от войните и военноинвалиди:

Условията и редът за предоставяне на целеви средства и помощи на ветераните от войните и военноинвалидите са регламентирани в следните нормативни актове:

➤ Закон за ветераните от войните; Правилник за прилагане на Закона за ветераните от войните и Наредба № 3 от 24.08.2012 г. за реда за предписване, отпускане и контрол на лекарствени продукти и дентална помощ на ветераните от войните;

➤ Закон за военноинвалидите и военнопострадалите; Правилник за прилагане на Закона за военноинвалидите и военнопострадалите и Наредба № 4 от 19.10.2012 г. за реда за получаване и заплащане на лекарствени продукти на военноинвалидите и военнопострадалите.

През **2020** г. общият *средномесечен* брой на случаите е **2 377**, от които **1 807** военноинвалиди и военнопострадали, и **570** ветерани от войните. Общият размер на изплатената сума **1 163 566** лв., в т.ч. 856 511 лв. трансфер на средства към НЗОК.

През **миналата година** *средномесечният* брой случаи са **2 500**, от които **1 681** военноинвалиди и военнопострадали, и **819** ветерани от войните. Общият размер на изплатената сума е **1 476 407** лв., в т.ч. **1 120 740** лв. трансфер на средства към НЗОК.

ПРОГРАМА „ОСИГУРЯВАНЕ НА ЦЕЛЕВА СОЦИАЛНА ЗАЩИТА ЗА ОТОПЛЕНИЕ НА НАСЕЛЕНИЕТО С НИСКИ ДОХОДИ”

Целта на програмата е да се предоставят финансови средства, с които хората с ниски доходи да осигурят отоплението си през зимния период.

Условията и реда за отпускане на целева помощ за отопление на лица и семейства през отоплителния сезон са регламентирани в Наредба № РД 07-5 от 16.05.2008 г. (Наредбата).

В съответствие с нормативно определените условия в Наредбата, право на целева помощ за отопление имат лицата и семействата, чийто средномесечен доход за предходните шест месеца преди месеца на подаване на заявление-декларация е по-нисък или равен от диференциран доход за отопление. Тези лица и семейства следва да отговарят и на допълнителни условия, посочени в чл. 10 и чл. 11 от Правилника за прилагане на Закона за социално подпомагане.

За отоплителен сезон 2020/2021 г. заявления-декларации за отпускане на целева помощ за отопление се подават в дирекциите „Социално подпомагане” по настоящ адрес в периода от 01 юли до 31 октомври 2020 година. Съгласно издадена Заповед на министъра на труда и социалната политика № РД-01-13/07.07.2020 г., месечният размер на целевата помощ за отоплителен сезон 2020/2021 г. беше променен от 93,18 лв. на **99,16** лева.

Предоставяната целева помощ за отопление е за период от 5 месеца - от 01.11.2020 г. до 31.03.2021 г., като в заявлението-декларация лицата и семействата задължително заявяват вида на ползваното отопление – топлоенергия, електроенергия, твърдо гориво или природен газ.

За новия отоплителен сезон 2020/2021 **към 31.12.2020** г. са начислени помощи по **283 680** издадени заповеди за отпускане на помощта, а изплатената сума е в размер на **140 195 819** лева.

За отоплителен сезон 2019/2020 **към 31.12.2019** г. бяха начислени помощи по 252 616 издадени заповеди за отпускане на помощта, а изплатената сума е в размер на 117 442 440 лева.

Увеличението на подпомогнатите лица и семейства спрямо предходния сезон е в резултат на нормативните промени, утвърдени през 2019 г., което даде възможност да бъдат обхванати по-голям кръг нуждаещи се.

НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА „ПРЕДОСТАВЯНЕ НА ГРИЖИ В ДОМАШНА СРЕДА”

Въз основа на Националния план за действие по заетостта за 2020 г., от 01.03.2020 г. стартира изпълнението на Националната програма „Предоставяне на грижи в домашна среда” (НППГДС; Програмата), която се предоставя от общините в партньорство с териториалните

поделения на Агенцията по заетостта (АЗ) до 31.12.2020 година. Програмата е утвърдена със заповед на министъра на труда и социалната политика и е разработена в отговор на установените потребности за обгрижване на хора, които не попадат в обхвата на съществуващите мерки и програми, включително и в механизма лична помощ.

Програмата е насочена към осигуряване на заетост на безработни лица като домашни помощници за предоставяне на персонална грижа в домашна среда на хора с определени от 80 до 89,99 на сто степен на трайно намалена работоспособност или вид и степен на увреждане с право на чужда помощ и хора над 65-годишна възраст в невъзможност за самообслужване, които не са освидетелствани от органите на медицинската експертиза.

Съгласно регламента на Програмата, дирекциите „Бюро по труда“ съвместно с общините извършват подбор на кандидатите за работа. Безработните лица се назначават на пълно или непълно работно време, като продължителността на персоналните грижи за едно лице не може да надвишава 4 часа дневно.

Ангажиментите на АСП при изпълнението на Програмата са да информира гражданите за условията за включване и да извършва проверка на верността на декларираните данни и наличието на условия за включване в Програмата на лицата, нуждаещи се от персонални грижи в домашна среда. В тази връзка списъците и подадените в общините заявления-декларации за включване в Програмата, заедно с приложените документи се изпращат в териториалната дирекция „Социално подпомагане“ (ДСП) за извършване на преценка на правото за включване в НППГДС. В 10-дневен срок ДСП извършва проверка и връща на общината исканата информация за всички посочени кандидат-потребители. Общинската администрация извършва индивидуална оценка на потребностите от персонални грижи в домашна среда на кандидат-потребителите, които отговарят на условията, и сключва трудови договори с лицата, които са одобрени да ги обгрижват.

През **2020** г. броят на лицата, на които от ДСП е извършена преценка за включване в Програмата е **15 954**. По предоставени данни от общините през **2020** г. **6 855** лица са включени като потребители по Програмата.

По реда на Закона за здравно осигуряване (ЗЗО):

Съгласно разпоредбата на чл. 40, ал. 3, т. 5 и т. 9 от Закона за здравно осигуряване, за сметка на държавния бюджет чрез дирекции „Социално подпомагане“ се осигуряват гражданите, които отговарят на условията за получаване на месечни социални помощи и целеви помощи за отопление по реда на Закона за социално подпомагане и родителите, осиновителите, съпрузите или един от родителите на майката или бащата, които полагат грижи за лице с увреждане с 50 и над 50 на сто вид и степен на увреждане или с трайно намалена работоспособност с определена чужда помощ, ако не са осигурени на друго основание.

През **2020** г. здравноосигурявани лица чрез дирекциите „Социално подпомагане“ са, както следва:

- 29 213 *средномесечен* брой лица, подпомагани с месечни социални помощи по ППЗСП;
- 34 440 *средномесечен* брой лица, подпомагани с целеви помощи за отопление;
- 1 126 *средномесечен* брой лица - родителите, осиновителите, съпрузите или един от родителите на майката или бащата, които полагат грижи за лице с увреждане със загубена работоспособност над 90 на сто, които постоянно се нуждаят от чужда помощ.

През **2019** г. здравноосигурявани лица чрез дирекциите „Социално подпомагане“ са, както следва:

- 34 121 *средномесечен* брой лица, подпомагани с месечни социални помощи по ППЗСП;
- 35 687 *средномесечен* брой лица, подпомагани с целеви помощи за отопление;
- 1 307 *средномесечен* брой лица - родителите, осиновителите, съпрузите или един от родителите на майката или бащата, които полагат грижи за лице с увреждане със загубена работоспособност над 90 на сто, които постоянно се нуждаят от чужда помощ.

Стратегическа цел № 2: Да се създадат условия за пълноценно социално включване на всички граждани.

Приоритет № 2.1.:

- *Облекчаване на административната процедура за отпускане на семейни помощи за деца;*
- *Създаване на условия за ефективно подпомагане на семейства с деца;*
- *Повишаване нивото на познаване на нормативната уредба, свързана с предоставянето на семейните помощи;*
- *Разработване на вътрешни актове, регламентиращи процеса на правомерното отпускане на семейни помощи;*
- *Изразяване на становища и инициране на предложения за усъвършенстване на нормативната уредба в сферата на социалното подпомагане*
- *Мониторинг на отпусканите семейни помощи.*

ПРОГРАМА „ПОДПОМАГАНЕ НА СЕМЕЙСТВА С ДЕЦА“

Агенцията за социално подпомагане има ангажименти по изпълнение на една от програмите за реализиране на политиката за социално включване, съществена част от която е предоставянето на финансова и материална подкрепа за семействата с деца и семействата, които полагат грижи за деца в риск.

Важна роля за комплексната подкрепа на децата и семействата има предоставянето на финансова подкрепа по реда на Закона за семейни помощи за деца (ЗСПД) и Правилника за неговото прилагане (ППЗСПД). Основната цел на предоставянето на семейни помощи е отглеждането на децата в семейна среда, като по този начин пряко се защитават едни от основните права на детето, гарантирани от Конвенцията на ООН. С реализиране на Програмата „Подпомагане на семейства с деца“ се оказва подкрепа за отглеждането на

децата в семейна среда и насърчаване редовното посещение на училище от децата в училищна възраст и на подготвителните групи за задължителна предучилищна подготовка в детските градини или в училищата на децата след навършване на 5-годишна възраст чрез интегриране на семейните помощи с останалите мерки за подкрепа на семейството. Това допринася за предотвратяване нарушаването на правото на детето на достъп до образование и до здравни грижи.

Семейните помощи за деца са еднократни и месечни, предоставят се в пари и/или в натура и имат за цел да подпомогнат отглеждането на децата в семейна среда.

Еднократните семейни помощи са: при бременност; при раждане на дете; при осиновяване на дете; за отглеждане на близнаци; за отглеждане на дете от майка (осиновителка) студентка, учаща в редовна форма на обучение; за ученици, записани в първи клас; за безплатно пътуване веднъж в годината с железопътния и автобусния транспорт в страната за многодетни майки.

Към месечните семейни помощи се отнасят месечните помощи за отглеждане на дете до навършване на една година, месечните помощи за отглеждане на дете до завършване на средно образование, но не повече от 20-годишна възраст, месечна помощ за отглеждане на дете с трайно увреждане до 18-годишна възраст и до завършване на средното образование, но не по-късно от 20-годишна възраст и месечна помощи за дете без право на наследствена пенсия от починал родител.

Без доходен тест се предоставят и месечните помощи за отглеждане на дете с трайно увреждане до 18-годишна възраст и до завършване на средното образование, но не по-късно от 20-годишна възраст, месечни помощи за дете без право на наследствена пенсия от починал родител, както и еднократните помощи при: раждане на дете, при осиновяване на дете, за отглеждане на близнаци, за отглеждане на дете от майка (осиновителка) студентка, учаща в редовна форма на обучение и за безплатно пътуване веднъж в годината с железопътния и автобусния транспорт в страната за многодетни майки.

Еднократните помощи при бременност, еднократната помощ за ученици, записани в първи клас, месечните помощи за отглеждане на дете до навършване на една година, както и месечните помощи за отглеждане на дете до завършване на средно образование, но не повече от 20-годишна възраст се предоставят след доходен тест.

Законът регламентира правна възможност месечните помощи за отглеждане на дете до завършване на средно образование, месечните помощи за отглеждане на дете до навършване на една година и еднократните помощи за ученици, записани в първи клас, да се предоставят и в натура, като за първите две помощи, при всички случаи на непълнолетни родители, това е задължително. По отношение на семействата, които отглеждат деца с трайни увреждания, семействата на роднини, близки или приемни семейства – за децата, настанени по реда на Закона за закрила на детето и децата, които се отглеждат от един жив родител, семейните помощи се предоставят в облекчен режим, независимо от доходите на семейството.

Размерите на семейните помощи и средномесечният доход на член от семейството по реда на чл. 4 и чл. 4а от Закона за семейни помощи за деца са регламентирани със Закона за държавния бюджет на Република България за 2020 година. Средномесечният доход на член от семейството по чл. 4 от Закона за семейни помощи за деца за 2020 г. е в размер на **450** лева.

Месечните помощи за отглеждане на дете до завършване на средно образование, но не повече от 20-годишна възраст, се предоставят при двоен доходен критерий, в зависимост от който се определя и размерът на помощта. През 2020 г. на семействата със средномесечен доход на член от семейството по-нисък или равен на **410** лв. се предоставя пълния размер на месечните помощи по чл. 7 от ЗСПД. За семействата с доход между 410,01 лв. и 510 лв., включително, помощта е в размер 80 на сто от пълния размер на помощта.

Извършените в Закона за семейни помощи за деца и Правилника за неговото прилагане изменения и допълнения, които влязоха в сила от 01.08.2019 г. целят намаляване на административната тежест за лицата и семействата.

Отчетените показатели за изпълнение на Програма „Подпомагане на семейства с деца“ през 2020 г., съпоставени с 2019 г. са, както следва:

1. Еднократна помощ при бременност (отпуска се по реда на чл. 5а от ЗСПД). Размерът на помощта за 2020 г. не е променен и е в размер на 150 лева.

За периода януари-декември на **2020** г. с еднократна помощ при бременност са подпомогнати **9 821** бременни жени, за което са изплатени **1 469 315** лева. За същия период на **2019** г. помощта е отпусната на подпомогнати 9 980 бременни жени, за което са изплатени **1 495 513** лева. Отчита се намаление на подпомаганите по това нормативно основание със 159 случая.

2. Еднократни помощи при раждане на дете (отпуска се по реда на чл. 6 от ЗСПД). Размерът на помощта, определен в Закона за държавния бюджет за 2020 г. е диференциран съобразно поредността на детето и е както следва:

- за първо дете е 250 лв.;
- за второ дете – 600 лв.;
- за трето дете – 300 лв.;
- за четвърто и всяко следващо – 200 лева.

За отчетния период на **2020** г. са изплатени **22 874 766** лв. за **58 360** деца.

През **2019** г. за същия период са отпуснати помощи за 63 069 деца, като изплатената сума е 24 816 974 лева.

При отпуснатите помощи за раждане на дете се наблюдава намаление с 4 709 деца, спрямо 2019 година.

3. Еднократна помощ за осиновяване на дете по чл. 66, ал. 1 от ЗСПД (размер за 2020 г. – 250 лв.)

За периода 01.01. - 31.12.2020 г. са изплатени еднократни помощи за **335** осиновени деца, а изплатената сума е **82 750** лева.

През **2019** г. за периода са изплатени **108 350** лв. еднократни помощи за **469** осиновени деца. Отчита се намаление на подпомаганите по това нормативно основание със **134** случая.

4. Еднократна помощ за отглеждане на близнаци по чл. 6а, ал. 1 от ЗСПД (размер за 2020 г. – 1 200 лв.):

През **2020** г. за периода са изплатени помощи по реда на чл. 6а от ЗСПД в размер на **2 375 200** лв. за **1 981** деца.

В периода на **2019** г. са изплатени парични помощи в размер на **2 525 150** лв. за **2 144** деца.

Спрямо предходната година се отчита намаление със **163** деца.

5. Еднократна парична помощ за отглеждане на дете от майка студентка, учаща в редовна форма на обучение по чл. 8в, ал. 1 от ЗСПД (размер на помощта за 2020 г. - 2 880 лв., като сумата се изплаща на 2 транша по 1 440 лв.):

От началото на годината към 31.12.2020 г. по реда на чл. 8в от ЗСПД са изплатени **655 527** лв., от които **250** бр. случаи за първо плащане и **202** бр. случаи - второ плащане.

За **2019** г. бяха изплатени **767 814** лв., от които **299** бр. случаи за първо плащане и **228** бр. случаи - второ плащане.

6. Еднократна помощ за ученици, записани в първи клас по чл. 10а от ЗСПД (размер на помощта за учебната 2020/2021 г. - 250 лв.):

През **2020** г. от териториалните структури на АСП са обобщени данни за **29 909** бр. деца, от които с първо плащане **29 258** бр. случаи. Изплатената сума е **6 475 019** лева.

Към 31.12.2019 г. са изплатени общо **5 052 973** лв. за **31 856** деца, от които **8 983** деца до 31.07.2019 г. са получили помощта в пълен размер, а за периода от 01.08.2019 г. до края на годината на **22 872** брой деца помощта е реализирана петдесет на сто от размера.

Отчита се намаление на децата, за които следва да се изплати помощта, спрямо същия период на миналата година с **1 947** броя (6,5%). Подаването на декларации за изплащане на помощта беше до 31.12.2020 година.

7. Еднократна помощ за безплатно пътуване веднъж в годината с железопътния и автобусния транспорт в страната на многодетни майки по чл. 8г от ЗСПД:

През **2020** г. на **6 053** многодетни майки е отпусната еднократна помощ по реда на чл. 8г от ЗСПД, като за тях са изплатени **338 293** лева.

През **2019** г. броят на многодетните майки, получили еднократна помощ на основание чл. 8г от ЗСПД, е **8 331**, за които изплатената сума е **439 102** лева.

Наблюдава се намаление с 2 278 бр. случаи (около 38%), като обяснение за тази разлика е въведеното извънредно положение и мерките за социална изолация.

8. Месечна помощ за отглеждане на дете до една година по чл. 8 от ЗСПД (размер на помощта за 2020 г. – 100 лв.):

От началото на годината към 31.12.**2020** г. с месечна помощ за отглеждане на дете до навършване на 1 година *средномесечно* са подпомогнати **12 143** майки, като от тях 1 435 *средномесечно* получават помощта си под формата на ваучери. Изплатената сума е **12 286 808** лева.

За същия период на **2019** г. с месечни помощи за отглеждане на дете до навършване на 1 година *средномесечно* са подпомогнати 12 606 майки, като от тях 1 487 *средномесечно* получават помощта си под формата на ваучери; изплатената сума е 13 351 126 лева.

Наблюдава се намаление в *средномесечния* брой на майките, които отглеждат деца до 1 година - с 463 броя (около 4%).

9. Месечна помощ за отглеждане на дете до завършване на средно образование, но не повече от 20-годишна възраст по чл. 7 от ЗСПД.

Размерът на помощта е определен в Закона за държавния бюджет, като за 2020 г. е както следва:

- за семейство с едно дете е 40 лв.;
- за семейство с две деца – 90 лв.;
- за семейство с три деца – 135 лв.;
- за семейство с четири деца – 145;
- за всяко следващо дете в семейството помощта нараства с 20 лева.

За **2020** г. с месечни помощи за деца *средномесечно* са подпомогнати **344 164** семейства с **540 982** *средномесечен* брой деца, в т.ч. *средномесечно* 2 109 семейства с 2 320 деца са получили помощта си под формата на ваучери. Изплатената сума за периода е **277 920 357** лева.

През **2019** г. с месечна помощ за деца *средномесечно* са подпомогнати 367 663 семейства с 572 790 *средномесечен* брой деца, в т.ч. *средномесечно* 2 124 семейства с 2 332 деца са получили помощта си под формата на ваучери. Изплатената сума за периода е 294 401 897 лева.

От сравнителния анализ между двата отчетни периода е видно, че *средномесечният* брой на семействата, които получават месечна помощ за деца по чл. 7 от ЗСПД за периода на 2020 г. е намалял с 23 499 семейства (около 7%), в сравнение с 2019 г., а децата са с 31 888 *средномесечно* по-малко (около 6%).

Месечната помощ по чл. 7 от ЗСПД, изплатена в размер на 80% от пълния размер на помощта към **31.12.2020** г., е предоставена на **40 228** *средномесечен* брой семейства за **54 794** *средномесечен* брой деца.

Месечната помощ по чл. 7 от ЗСПД, изплатена в размер на 80% от пълния размер на помощта **към 31.12.2019** г., е предоставена на *39 572 средномесечен* брой семейства за *53 756 средномесечен* брой деца.

Сравнителният анализ показва, че *средномесечният* брой на семействата, получили помощи по чл. 7 ЗСПД в размер на 80% към 31.12.2020 г., се е увеличил с 656 семейства (около 2%), в сравнение със същия период на 2019 г., а децата са с *1 038 средномесечно* повече (около 2%).

10. Месечна помощ за дете с трайно увреждане по реда на чл. 8д от ЗСПД.

Месечната помощ, отпускана по реда на чл. 8д от ЗСПД от началото на 2020 г. към 31.12.2020 г., е предоставена за *средномесечно 26 289* деца. Изплатената сума е **171 202 386** лева.

За същият период на **2019** г. месечната помощ по реда на чл. 8д от ЗСПД е отпускана *средномесечно* за *26 113* деца. Изплатената сума е *169 023 894* лева.

Отчетено е увеличение в *средномесечния* брой на подпомаганите деца с 176 деца.

11. Месечна помощ за дете без право на наследствена пенсия от починал родител по реда на чл. 8е от ЗСПД.

Месечната помощ, отпускана по реда на чл. 8е от ЗСПД от началото на 2020 г. към 31.12.2020 г. е за *средномесечно 1 521* брой случаи. Изплатената сума е **2 974 609** лева.

За същия период на **2019** г. са подпомогнати *средномесечно 1 077* брой случаи. Изплатената сума е *1 890 589* лева.

Като причина за отчетеното увеличение в *средномесечния* брой на подпомаганите с 444 (29%) случаи може да се посочи, че това е нова помощ и обществото е осведомено за правото си.

12. Средства, изплатени за помощи в натура по ЗСПД.

За периода от 01.01.2020 г. до 31.12.2020 г. са изплатени средства в размер **2 883 064** лв. на семейства с деца, получили помощи по ЗСПД под формата на ваучери.

За периода от 01.01.2019 г. до 31.12.2019 г. са изплатени средства в размер *2 924 879* лв. на семейства с деца, получили помощи по ЗСПД под формата на ваучери.

13. Помощи отпускани по реда на Закона за закрила на детето.

Изплатената сума за помощи по закрила на детето за **2020** г. е в размер на **6 948 387** лв. за **2 955** *средномесечен* брой случаи и **1 520 575** за заплати и осигурителни вноски на **130** *средномесечен* брой професионални приемни родители. За сравнение, за **2019** г. са отчетени средства в размер на *7 215 382* лв. за *3 127* *средномесечен* брой случаи и *1 421 799* лв. за заплати и осигурителни вноски на *131* *средномесечен* брой професионални приемни родители.

Помощ отпускана по реда на Закона за мерките и действията по време на извънредното положение

С Постановление на Министерския съвет № 155 от 21.07.2020 г., публикувано в Държавен вестник, бр. 66 от 24.07.2020 г., са определени размера, реда и условията за отпускане на еднократна помощ за ученици, записани в 8-и клас на държавно или общинско училище за учебната 2020-2021 година.

От 24.07.2020 г. в дирекции „Социално подпомагане“ се подават заявления-декларации за отпускане на тази помощ.

Помощта се отпуска при условие, че средномесечният доход на член от семейството за предходните 12 месеца е по-нисък или равен на 450 лева. Помощта се отпуска без доходен тест за деца с трайни увреждания, деца с един жив родител и за деца, настанени в семейства на роднини и близки и приемни семейства по реда на чл. 26 от Закона за закрила на детето.

Изплащането на еднократната помощ е на два пъти, като петдесет на сто от нейния размер се изплаща след влизане в сила на заповедта за отпускането ѝ, а остатъкът се изплаща в началото на втория учебен срок на учебната 2020–2021 г., ако детето продължава да посещава училище.

На основание чл. 12а от Закона за мерките и действията по време на извънредното положение (ЗМДВИПОРНСПП) на територията на страната **към 31.12.2020 г. за 24 024** брой деца е изплатена сума в размера на **2 994 198** лева.

През 2020 г. представители на Главна дирекция „Социално подпомагане“ (ГДСП - Централна администрация на АСП), са участвали в заседанията на различни междуправителствени работни групи, провеждани във връзка с промени в нормативната уредба, изготвяне на национални планове и стратегии, дейности по интеграция на бежанците, затворниците, превенция на престъпността, дискриминация, във връзка с обмен на информация с Агенцията по заетостта, както и обмен на информация между Министерство на образованието и науката и Агенция за социално подпомагане:

- Изготвени и предоставени на териториалните поделения в страната са 23 бр. указателни писма относно прилагане на нормативната уредба в областта на социалното подпомагане и 6 указателни писма по ЗСПД и ППЗСПД.
- Изготвени са две становища във връзка с изменения и допълнения в ППЗСП и едно предложение за извършване на изменения и допълнения в ЗСПД.
- Изготвена информация до МТСП във връзка с постъпило запитване от дирекция „Модернизация на администрацията“, Администрация на Министерския съвет за данни и информация, с оглед изготвяне на оценки на въздействието на Закона за закрила на детето, ЗСПД и ЗСП.

- Изготвено становище до МТСП по отправено предложение от Министъра на земеделието, храните и горите за обсъждане на възможностите за стимулиране и привличане на работна ръка при извършване на селскостопанска работа.
- Изготвена информация до Агенция по заетостта, с предоставени данни за статута на родители на деца и ученици в задължителна училищна възраст, върнати в образователната система.
- Предоставена информация на Министерски съвет относно действащата нормативна уредба в областта на социалните и семейни помощи във връзка с подобряване на административното обслужване чрез практическо въвеждане на 5 услуги от типа „Епизоди от живота“
- Изготвено становище относно актуализиране на проект по Национална програма за предотвратяване и намаляване на загубата на храни (2019-2024 г.) и План за действие към нея за периода 2021-2026 година.
- Изготвено становище до МТСП на отправени предложения от Асоциация „Родители“ във връзка с периодично парично подпомагане на родители по време на извънредното положение.
- Изготвено становище относно актуализиране на Декларация съгласно чл. 9 от регламент № 883/2004 г. на Европейския парламент и съвета от 29.04.2004 г. за координация на системите за социална сигурност и Опрощаване на задължение за неправомерно получени семейни помощи.
- Изготвено становище до МТСП, относно заключения на Европейския комитет за социални права на Съвета на Европа по 17-я Национален доклад на България по Европейската социална харта – тематична група „Деца, семейства, мигранти“.
- Изготвено становище до МТСП за контрола върху издаване на административните актове (заповедите).
- Изготвено становище по проект на допълнително споразумение към рамково споразумение с „Български пощи“ ЕАД.
- Изготвено становище до директора на ПОП (Централна администрация), относно връчване на административните актове (заповедите).
- Изготвено становище във връзка със съгласуване на Проект на Национална стратегия за намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване 2030 г. и Проект на План за възстановяване и устойчивост на Република България.
- Изготвена информация във връзка с Одит на Сметната палата „Ефективно и прозрачно използване на публичните средства за преодоляване на последствията от пандемията COVID 19 – мерки за социална подкрепа и заетост“, за периода от 01.02.2020 до 31.03.2021 година.
- Изготвено становище по одитен доклад на Дирекция „Вътрешен одит“ на МТСП, за извършен вътрешен одит за увереност на взаимовръзките и достоверността на информацията, извличана от информационните системи за целите на програмното бюджетиране,

информационната сигурност и състояние на официалните интернет страници в системата на МТСП.

- Изготвено предложение за проект на ПМС за изменение и допълнение на ППЗСПД.
- Изготвени 12 бр. материали за медии и 10 прессъобщения за отдел „Връзки с обществеността“ на АСП.
- Експерти от ГДСП са участвали в 17 ТВ и радио предавания.

Приоритет № 2.2.:

- *Деинституционализация на грижата за деца;*
- *Предоставяне на финансова подкрепа за превенция на изоставянето, реинтеграция, за отглеждане на деца в приемни семейства и в семейства на роднини и близки;*
- *Повишаване нивото на компетентност на социалните работници, отговарящи за дейностите по закрила на детето;*
- *Разширяване мрежата на социалните услуги в общността за деца и семейства с деца;*
- *Обвързване на институционалната/резидентната грижа с предоставяне на съпътстваща социална услуга.*

СОЦИАЛНИ УСЛУГИ ЗА ДЕЦА, ПРЕДОСТАВЯНИ В ОБЩНОСТТА

Съществена роля за подкрепа на децата и семействата, както и за реализиране на процеса на деинституционализация имат социалните услуги, предоставяни в общността и от резидентен тип, които са алтернатива на институционалната грижа за деца.

Към 31.12.2020 г. общият брой на децата и семействата, които ползват социални услуги в общността, включително и от резидентен тип, е **14 768**. През 2020 г. са открити 6 нови социални услуги за деца, с общ капацитет **142** места, от които:

- **2** Центъра за обществена подкрепа (ЦОП) с общ капацитет **70** места - в гр. София, обл. София; гр. Разлог, обл. Благоевград;
- **1** Център за настаняване от семеен тип за деца без увреждания (ЦНСТДБУ) с капацитет **12** места в гр. Българович;
- **3** Дневни центрове (ДЦ) – 1 за деца и младежи с увреждания с капацитет 20 места в гр. Самоков, 2 за деца и/или младежи с увреждания с общ капацитет 40 места в гр. София – общ капацитет **60** места.

Увеличен е капацитетът на **3** социални услуги за деца – ЦОП, общо с **46** места в общините: Видин, Рудозем и Димитровград.

С капацитета на новооткритите социални услуги за деца – делегирана от държавата дейност (ДДД), предоставяни в общността и измененията на капацитета на функциониращи услуги ДДД, в посока неговото увеличаване, е създадена възможност за достъп на 188 потребители (деца и семейства) да ползват социални услуги за подкрепа в общността.

Намален е капацитетът на **12** социални услуги в общността - с общо **42** места:

- ЦНСТДБУ – гр. Бургас от 8 на 6 места, считано от 01.03.2020 г.;

- ЦНСТДБУ – гр. Средец от 12 на 10 места, считано от 01.03.2020 г.;
- ЦНСТДБУ – гр. Павликени от 14 на 9 места, считано от 01.05.2020 г.;
- ЦНСТДБУ – с. Ново село от 12 на 9 места, считано от 01.03.2020 г.;
- ЦНСТДБУ – гр. Кърджали от 15 на 10 места, считано от 01.03.2020 г.;
- ЦНСТДБУ – гр. Берковица от 15 на 13 места, считано от 01.03.2020 г.;
- ЦНСТДБУ – гр. Панагюрище от 14 на 10 места, считано от 01.03.2020 г.;
- ЦНСТДБУ – гр. Русе от 8 на 6 места, считано от 01.03.2020 г.;
- ЦНСТДБУ – с. Асеновец, общ. Нова Загора от 15 на 8 места, считано от 01.03.2020 г.;
- ЦНСТДБУ – с. Павелско, общ. Чепеларе от 15 на 10 места, считано от 01.03.2020 г.;
- ЦНСТДБУ – гр. Драгоман от 15 на 12 места, считано от 01.03.2020 г.;
- ЦНСТДБУ – гр. Шумен от 15 на 13 места, считано от 01.03.2020 година.

Намален е капацитетът и на **3** специализирани институции за деца (ДДЛРГ) - с общо **19** места:

- ДДЛРГ – гр. Враца от 24 на 14 места, считано от 01.03.2020 г.;
- 2 ДДЛРГ – гр. Стара Загора от 14 на 10 места, и от 19 на 14 места считано от 01.03.2020 година.

През 2020 г. е **закрита 1** социална услуга в общността от резидентен тип - ЦНСТ за деца без увреждания в гр. Димитровград.

Към 31.12.2020 г. на територията на страната **функционират 634 социални услуги за деца**, с общ капацитет **14 593 места**, от които:

- **143 Центъра за обществена подкрепа** с общ капацитет **5 815** места;
- **21 Центъра за работа с деца на улицата** с общ капацитет **409** места;
- **19 Кризисни центъра за деца** с общ капацитет **196** места;
- **13 Звена „Майка и бебе“** с общ капацитет **81** места;
- **145 Центъра за настаняване от семеен тип за деца без увреждания** с общ капацитет **1 702** места;
- **107 Центъра за настаняване от семеен тип за деца/младежи с увреждания** с общ капацитет **1 437** места;
- **7 Центъра за настаняване от семеен тип за деца с увреждания** с общ капацитет **93** места;
- **8 Центъра за настаняване от семеен тип за деца/младежи с потребност от постоянни медицински грижи** с общ капацитет **64** места;
- **90 Дневни центъра за деца и/или младежи с увреждания; деца и младежи с тежки множествени увреждания** - с общ капацитет **2 523** места;
- **4 Дневни центъра за деца с увреждания; деца с тежки множествени увреждания** с общ капацитет **112** места;
- **6 Дневни центъра за деца и младежи с увреждания със седмична грижа** с общ капацитет **133** места;

- **1 Дневен център за деца и пълнолетни лица с увреждания** с капацитет **50** места;
- **16 Преходни жилища за деца** с общ капацитет **126** места;
- **54 Центъра за социална рехабилитация и интеграция за деца/младежи** с общ капацитет **1 852** места.

РЕФОРМА В ОБЛАСТТА НА ИНСТИТУЦИОНАЛНАТА ГРИЖА ЗА ДЕЦА

Осъществяването на цялостната реформа в системата на грижа за децата и семействата стартира с приемането на Националната стратегия „Визия за деинституционализация на децата в Република България“ и Плана за действие за нейното изпълнение. В изпълнение на заложените мерки и дейности е предвидено да бъдат закрити всички 129 специализирани институции за деца (функциониращи през 2010 г.). Във визията са изведени необходимите социални услуги (резидентни и съпътстващи услуги), които да функционират на територията на всяка област, като услуги за подкрепа и превенция на изоставянето; услуги за закрила на деца, жертва на насилие (трафик); заместваща семейна грижа; специализирана резидентна грижа за малък брой деца, за които семейната грижа е невъзможна. Съгласно Националната стратегия процесът на деинституционализация на грижата за деца обхваща период от **15 години**.

През месец октомври 2016 г. беше приет **Актуализиран план за действие** към Националната стратегия „Визия за деинституционализация на децата в РБългария“, в който са заложили **шест основни групи мерки**, които ще бъдат стратегическата цел, при изпълнение на продължаващите действия в деинституционализация на грижата за деца **до 2025** година. Мерките са насочени към осигуряване на социални и интегрирани услуги за ранна интервенция и превенция в семейна среда; грижа в семейна среда за деца в риск, които не се отглеждат от биологичните си родители и поетапно закриване на домовете за медико-социални грижи за деца; мерки за осигуряване на социални услуги и подкрепа в общността за децата, настанени в домовете за деца, лишени от родителска грижа и децата от тези домове, напускащи системата за грижа; за осигуряване на социални, здравни и интегрирани здравно-социални услуги за децата с увреждания; за повишаване на ефективността на системата за гарантиране на правата на децата, както и мерки за изграждане на необходимата инфраструктура за услуги за деца.

През 2020 г. Агенцията за социално подпомагане продължи да изпълнява мерки и дейности в унисон с провежданата реформа, с цел предотвратяване на настаняванията на деца и младежи в специализирани институции и създаване на нови възможности за подкрепа в общността, чрез развиване мрежа на социалните услуги за деца и семейства. Настаняването на деца в специализирани институции се предприема като крайна мярка, която се прилага за конкретен период от време и след като са изчерпани всички други възможности, спазвайки

принципите по отношение проучване на потребностите, индивидуален подход и гарантиране правата и интересите на всяко дете.

В контекста на изпълнение на Актуализирания план, АСП продължи да изпълнява проект BG05M9OP001-2.012 „Продължаваща подкрепа за деинституционализация на децата и младежите“, чрез директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2014 – 2020 г. (ОП РЧР). Дейностите, заложи в процедурата, имат комплексен характер по отношение продължаващия процес на деинституционализация. Изпълнението на заложените дейности ще допринесе за осигуряване качествена алтернативна грижа на децата и младежите, настанени в домовете за деца лишени от родителска грижа (ДДЛРГ) и домовете за медико-социални грижи за деца (ДМСГД). Планираната индивидуална оценка на потребностите на всяко едно дете, настанено в ДДЛРГ и ДМСГД, както и актуализиране оценката на потребностите на децата с увреждания, настанени в центрове за настаняване от семеен тип (ЦНСТ) и техните родители, ще позволи да бъде подкрепен процеса по премахване на институционалния модел на грижа, насочена към децата и младежите, както и подготовката за създаването и предоставянето на новите услуги в семейна среда и в общността.

Специализираните институции за деца, които функционират на територията на страната **към 31.12.2020 г. са 12 броя** - това са само Домове за медико-социални грижи за деца (**ДМСГД**), които институционално се управляват от Министерство на здравеопазването. Считано от 31.12.2020 г. всички Домове за деца, лишени от родителска грижа (**ДДЛРГ**) **от 7 до 18/20-годишна възраст** са закрити. В контекста на провеждания процес на деинституционализация в грижата за децата от началото на 2020 г. **са закрити 8 ДДЛРГ** в общините Белоградчик, Дупница, Стара Загора, Враца, в с. Широка лъка – община Смолян, и в с. Първомай - община Петрич.

ДИНАМИКА НА ОСЪЩЕСТВЯВАНИТЕ ДЕЙНОСТИ ПО ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО И СОЦИАЛНИТЕ УСЛУГИ ЗА ДЕЦА

През **2020 г.** отделите „Закрила на детето“ (ОЗД) в страната са работили по **30 322** постъпили **сигнали** за деца в риск. Анализът на данните показва, че сигналите постъпват от: деца, родители, граждани, други институции, както и от Националната телефонна линия за деца 116 111. През **2019 г.** общият брой на постъпилите сигнали за деца в риск е **33 390**.

❖ Случаи на превенция на изоставянето:

Новите случаи, по които е открита работа от началото на календарната година до **31.12.2020 г.**, са общо **3 781**. **Успешно приключилите** случаи по превенция на изоставянето през **2020 г.** са **2 768**. За **2019 г.** са отворени **2 854** нови случая по превенция на изоставянето. Успешно приключилите случаи по превенция на изоставянето са **1 749**.

❖ **Случаи по реинтеграция:**

Новите случаи, по които е открита работа от началото на календарната година до 31.12.2020 г., са общо **1 282. Успешно приключилите** случаи по реинтеграция през **2020** г. са **564**. Новите случаи по реинтеграция, открити през **2019** г. са 1 004. Броят на успешно приключилите случаи по реинтеграция е 428.

Голяма част от случаите по превенция и реинтеграция в биологичното семейство са успешно реализиран процес. За неуспешните случаи причините са комплексни: занижен родителски капацитет; многодетно семейство; липса на образование; нисък социален статус; нежелание да бъдат изпълнявани родителските функции и отговорности; липса на готовност за съдействие и сътрудничество с институциите; други. Служителите от отделите „Закрила на детето“ (ОЗД) полагат целенасочени усилия в работата си по превенция на изоставянето и реинтеграция на деца, оказват социално-психологическа и финансова подкрепа на родителите и членовете на разширеното семейство.

❖ **Деца, настанени в семейство на роднини или близки:**

През **2020** г. в семейство на роднини или близки са настанени **672** деца. Общият брой на децата, пребиваващи в семейството на роднини или близки **към 31.12.2020** г. е **4 455**.

През **2019** г. в семействата на роднини и близки са били настанени 748 деца, **към 31.12.2019** г., общият брой на децата пребиваващи в семействата на роднини и близки е 4 548.

Полагат се усилия и се търсят ефективни методи за отглеждане на детето от биологичните родители, чрез предоставяне на финансова подкрепа, насочване към социални услуги, съдействие и подкрепа в семейна среда; партньорство на социалните работници от ОЗД с доставчици на социални услуги и институции, ангажирани с дейности по закрила на детето.

❖ **Осиновяване:**

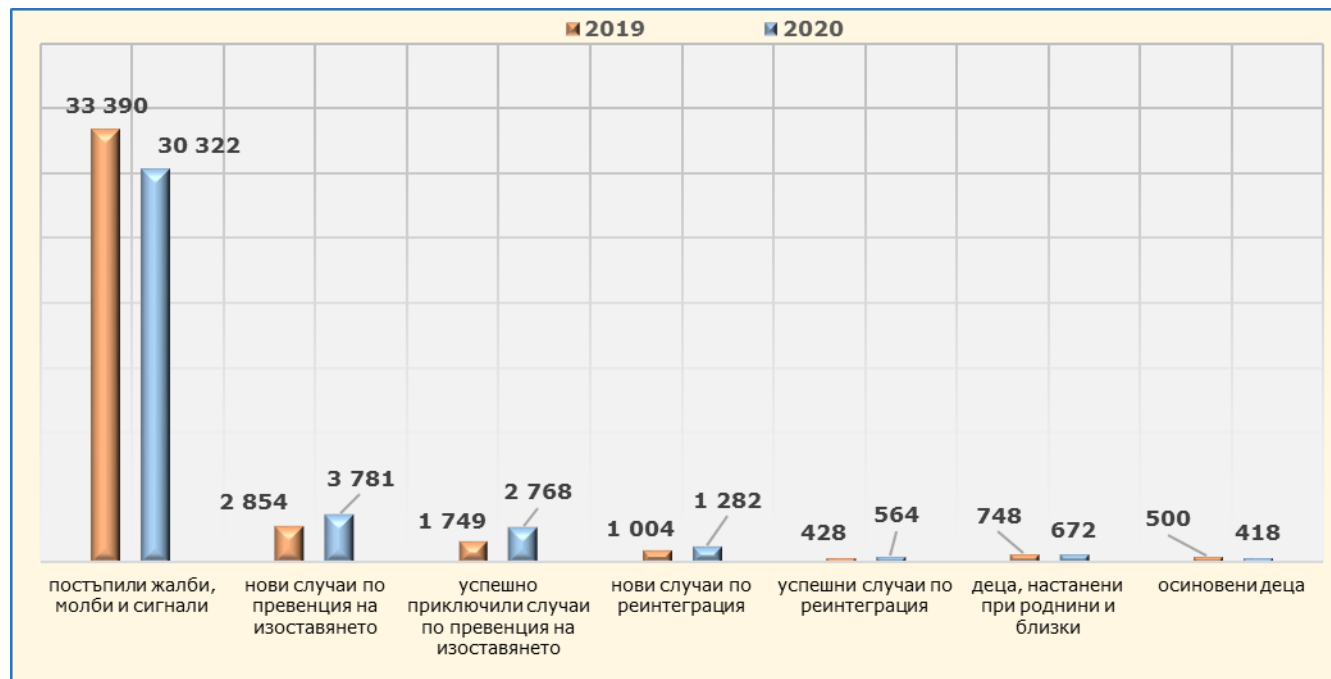
Предвид, че осиновяването е една от основните алтернативи за осигуряване на постоянна семейна среда за деца, лишени от родителска грижа, усилията на АСП и териториалните ѝ поделения са насочени към предоставяне на комплексна подкрепа, съобразно специфичните потребности на децата. ОЗД към ДСП работи с кандидат-осиновители, като приема техните заявления, извършва проучване, насочва за обучение и дава мотивирано предложение за вписването им в Регистъра на кандидат-осиновители. При допускане на осиновяване на дете, ДСП извършва наблюдение на детето за срок от две години от датата на осиновяването. При необходимост, семейството и детето могат да бъдат насочени и към подходящи социални услуги за оказване на подкрепа и консултиране по въпроси, свързани с отглеждането или възпитанието на детето, осигуряване на негови

специфични потребности. Насочването и ползването на социални услуги може да се осъществява не само в следосиновителния период на наблюдение, но и след това при изразена необходимост и/или заявено желание от семейството. Във всеки етап от осиновителната процедура, свързан с подготовка, кандидатстване, оценка, обучение, процедура по осиновяване, следосиновително наблюдение и др., семействата и децата получават подкрепа от различни специалисти.

Броят на **кандидат-осиновителите, вписани в регистъра** – общо за страната **към 31.12.2020 г. е 1 582**. Броят на **децата**, вписани в регистъра на деца, които могат да бъдат осиновени при условията на пълно осиновяване **към 31.12.2020 г. е 1 371** (от тях 630 здрави и 741 с увреждане).

Общият брой на **национално осиновените деца**, с влязло в сила съдебно решение, през **2020 г. е 418**. През **2019 г.** са осиновени **500** деца с местоживееене в страната.

В Наредба № РД-07-7/05.10.2010 г. за условията и реда за водене и съхраняване на регистрите за пълно осиновяване има раздел „Специални мерки за осиновяване на дете със здравословен проблем, специални нужди или на възраст над седем години“. С него се дава възможност да се предприемат необходимите действия спрямо деца, за които в 6-месечния срок от вписването им в регистъра за деца, Съветът по осиновяване (към всяко РДСП), не е определил подходящ осиновяващ или никой от определените, не по-малко от трима осиновяващи, не е подал молба за осиновяване на конкретното дете, или когато въпреки положените усилия не е възможно да бъде определен подходящ осиновяващ за детето.

❖ Приемна грижа:

Приемната грижа е от изключително значение за децата в риск, поради което в резултат от съвместните усилия на държавни институции, местната власт в качеството им на

доставчици и неправителствения сектор се отбелязва тенденция на напредък в развитието на приемната грижа в цялата страна, което дава възможност все повече деца да се отглеждат в среда близка до семейната. С приоритет се настаняват деца от 0 до 3 г.; деца със специални потребности; деца, за които в хода на оценката на потребности е направен извод, че е подходящо да бъде настанено в приемно семейство. Приемната грижа цели да осигури временна грижа за деца в риск, като целта е децата да бъдат отглеждани в условията на сигурна, подкрепяща и стимулираща семейна среда. Целите на приемната грижа са: да осигури за определен период от време сигурна и безопасна семейна среда за дете в риск, която да допринесе за неговото пълноценно развитие; превенция на институционализацията и осигуряване на подкрепа за биологичните родители в кризисни ситуации; подготовка на деца за реинтеграция в биологичното им семейство или осиновяване.

Приемната грижа е част от процеса на деинституционализация в България и се съчетава с услуги и подкрепа към семействата и децата.

През **2020 г. новите случаи** на деца, настанени в приемни семейства са **698**. Към **31.12.2020 г.** децата, настанени в приемни семейства са **1 899** (в т.ч. 3 в доброволни и 1 896 в професионални приемни семейства).

През **2019 г. новите случаи** на деца, настанени в приемни семейства бяха **1 129**. Към **31.12.2019 г.** децата, настанени в приемни семейства бяха **1 948** (в т.ч. 2 в доброволни и 1 946 в професионални приемни семейства).

Към **31.12.2020 г.** в Регистъра на утвърдените приемни семейства са вписани **2 119** семейства, от които **12** доброволни и **2 107** професионални. Общият брой на утвърдените нови приемни семейства от началото на календарната година е **96**, от които **2** доброволни и **94** професионални приемни семейства.

През **2019 г.** бяха утвърдени **115** нови приемни семейства. Към **31.12.2019 г.** вписани в Регистъра на утвърдените приемни семейства - **2 227** семейства, от които **11** доброволни и **2 216** професионални.

С цел оптимизиране работата на отделите „Закрила на детето“ по случаи на **деца, които извършват просия и деца на улицата**, през 2012 г. от АСП е изпратено указателно писмо (№ 9103/40/03.09.2012 г., в допълнение на писма с № 9100-182/26.07.2006 г., № 9100-38/29.01.2007 г. и № 9100-205/05.08.2010 г.), за организиране процеса за извършване на *регулярни обходи* в териториалния обхват на всяка дирекция „Социално подпомагане“, с цел идентифициране на деца на улицата и деца, извършващи просия. В гр. София е създаден Отдел „Мобилна работа с деца в риск“, който функционира към ДСП-Оборище и е с 24-часов режим на работа.

По данни на териториалните структури на АСП, обобщената информация за периода 01.01.2020 г. - 31.12.**2020** г. в страната са проведени общо **3 147** акции за установяване на просещи деца. По регистрираните случаи на деца, извършващи просия са предприети мерки за закрила.

Случаите на **деца, жертви на трафик**, активно се наблюдават от ОЗД за период от една година, с цел оказване на необходимата подкрепа и предотвратяване на ново въвлечане на децата в трафик, както и предотвратяване на възможността други деца от семейството да бъдат въвлечени в този процес. По преценка на социалния работник периодът на наблюдение може да се удължи, в зависимост от спецификата на конкретния случай.

Децата, жертва на трафик са деца в риск и спрямо тях се предприема мярка за закрила по реда на Закона за закрила на детето, с цел осигуряване правото на детето да живее в сигурна и защитена среда, предотвратяване на последиците от трафикирането и възможността от повторно въвлечане в трафик. За всеки случай на дете, жертва на трафик се инициира социално проучване. Важен момент в работата на социалните работници е адекватната оценка на потребностите на детето, жертва на трафик или непридружено дете, както и оценката на риска и мерките за безопасност, които се предприемат спрямо него.

В АСП се административат данни за наблюдаваните случаи на деца, жертва на трафик, съгласно Координационния механизъм за рефериране и обгрижване на непридружени деца и деца, жертви на трафик, завръщащи се от чужбина. Случаите на деца, жертви на трафик, активно се наблюдават от ОЗД за период от една година. По преценка на социалния работник периодът на наблюдение може да се удължи, в зависимост от спецификата на конкретния случай. През **2020** г. са репатрирани **13** деца.

За наблюдаваните от ОЗД през **2020** г. деца, жертви на трафик, в АСП е налична следната информация:

- първо тримесечие 2020 г. - наблюдавани са **11** деца;
- второ тримесечие 2020 г. - наблюдаваните деца са **7**;
- трето тримесечие 2020 г. - наблюдавани са **13** деца;
- четвърто тримесечие 2020 г. – наблюдавани са **12** деца.

Агенцията за социално подпомагане е институция - партньор в изпълнението на Механизма за съвместна работа на институциите по обхващане, включване и **предотвратяване на отпадането от образователната система на деца и ученици** в задължителна предучилищна и училищна възраст (заглавието му е изм. от 18.10.2019 г.).

Целта на Механизма е да се подобри междуинституционалното взаимодействие чрез определяне на функциите и задълженията на всички отговорни страни, за постигане на по-пълнен обхват и включване в системата на образованието на децата и учениците, които не са обхванати в образователната система, за които има риск от отпадане от училище и детска градина или са напуснали преждевременно образователната система.

Механизмът включва създаване и дейност на екипи за съвместна работа на институциите за обхващане и включване в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст (екипи за обхват), както и взаимодействие на институциите по прилагането на комплекс от мерки за обхващане, включване и предотвратяване на отпадането от образователната система. Съгласно Механизма съществува организиране на регулярен обмен на информация между ангажираните институции и координиране на техните съвместни действия за налагане на съответни санкции по реда на Закона за закрила на детето, Закона за предучилищното и училищното образование и Закона за борба с противообществените прояви на малолетните и непълнолетните на родители, чиито деца в задължителна предучилищна и училищна възраст не посещават училище. Екип за обхват се създава към всеки район на обхват, като екипите, координирано с директорите на съответната образователна институция, предприемат мерки за обхващане, реинтеграция и превенция в образователната система.

В АСП се администрира справка за изпълнението на Механизма (от страна на териториалните структури), данните по която са следните:

Към 31.12.2020 г., от стартирането на учебната 2020/2021 г. - по информация, предоставена от регионалните дирекции за социално подпомагане, на територията на страната са сформирани **1 097** екипа за съвместна работа на институциите за обхващане и задържане в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст (т.нар. екипи за обхват). Броят на служители на ДСП, включени в екипите, е **1 176**. Броят на случаите на деца, за които са констатирани рискове по смисъла на Закона за закрила на детето, в контекста на осъществяваните обходи, е **33** за страната, за които са предприети съответните действия и мерки. От общия брой (с натрупване), **10** деца са насочени от ОЗД/ДСП към ползване на консултативни социални услуги (например, Център за обществена подкрепа, Център за социална рехабилитация и интеграция и др.).

**Проект „ПРИЕМИ МЕ 2015“ по ОП РЧР 2014-2020 г. –
процедура за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ
BG05M9OP001-2.003 „Приеми ме 2015“**

Проект „Приеми ме 2015“ се изпълнява от прекия бенефициент АСП. Стартира на 01.12.2015 г., а социалната услуга „приемна грижа“ - от 01.01.2016 г., в партньорство с 82 общини; след 01.11.2016 г. се включиха нови общини, като към края на 2020 г. те са общо **158** от 28-те области на страната. Целта на проекта е усъвършенстване модела на предоставяне на социалната услуга „приемна грижа“ и да разшири обхвата ѝ в страната, както и по отношение на целевите групи. Дейностите по проекта съдържат иновативен елемент с мерките, насочени към повишаване на качеството на приемната грижа чрез осъществяване на мониторинг.

Цялостният обхват по предоставянето на социалната услуга „приемна грижа“ във всеки регион се осъществява от **областен екип по приемна грижа** (ОЕПГ). Утвърдената продължителност на проекта е до 31 декември 2020 г. (61 месеца), а стойността на безвъзмездната финансова помощ – 136 404 000 лева. Проектът продължава и през 2021 г. (обща продължителност 73 месеца), без промяна в обща стойност на проектното предложение. За периода на удължаването му от 01.01 до 31.12.2021 г. не се предвиждат месечни средства за възнагражденията на професионалните приемни родители и за финансовата подкрепа на настанените деца, като нормативно регламентираният месечни средства за участниците в проекта, ще се осигуряват от държавния бюджет по програма „Подкрепа за децата и семействата“, като част от бюджета на АСП. Промените в проектния Формуляр са утвърдени от Управляващия орган по ОП РЧР на 24.11.2020 г., а в бюджета на агенцията са предвидени необходимите средства за общините доставчици за следващата година. В края на 2020 г. се сключиха нови споразумения със 158-те общини партньори за периода 01.01-31.12.2021 г., като се извърши проучване и се подготви документацията за включване на нови общини, отговарящи на утвърдените критерии за допустимост. Очакването е проектът да разшири обхвата си с още 10 нови партньора.

Сформираният **Консултативен експертен съвет** (КЕС), в който са включени представители на МТСП, ДАЗД, АСП, НСОРБ и три НПО (УНИЦЕФ България, Национална мрежа за децата и Национална асоциация по приемна грижа), през 2020 г. има една присъствено заседание – на 16 януари, в което бяха приети предложенията на работна група за основни параметри на стандарта за делегирана от държавата дейност „приемна грижа“. Предложението - остойностяване на дейности, касаещи приемна грижа, е представено на вниманието на МТСП. През отчетната година КЕС ежесмесечно е информиран от Националния екип за изпълнението на проектните дейности, а при необходимост - в електронна среда между членове на КЕС са обсъждани различни текущи теми.

През 2020 г. бяха постигнати следните резултати:

- ❖ Утвърдена практика е **целово планиране на развитието на приемната грижа по места**. Регионалните дирекции за социално подпомагане чрез комисиите по приемна грижа и съвместно с областните екипи по приемна грижа (28 ОЕПГ), осъществяват периодичен преглед на актуалното състояние на регистъра на утвърдените приемни семейства, с акцент незаетите приемни семейства, както и на децата - потенциални потребители на услугата. Един от ангажиментите на всяка Комисия по приемна грижа, сформирана към РДСП, е да обсъжда и планира развитието на приемната грижа в съответния регион.
- ❖ По сключените от областните градове (в т.ч. Ботевград) договори с НПО или физическо лице (за периода 2018 г. – 2020 г.), се проведеха планираните за отчетната година: **специализирани обучения** на ОЕПГ, както и **групова и индивидуална супервизия** на членовете на екипите, **професионална индивидуална супервизия на приемни семейства** с доставчик община. Поради усложнената епидемична обстановка във връзка с разпространение на заболяването COVID-19, във взаимодействие с външните изпълнители по сключените договори, общините областни градове организираха провеждането на обучения и сесии за супервизия и в дистанционна форма.
- ❖ **Утвърди се много добро взаимодействие** между партньорите в процеса на предоставяне на услугата „приемна грижа“ чрез провеждане на целеви срещи и указания за целесъобразното му осъществяване.
- ❖ През 2020 г. не се проведеха планираните **информационни работни срещи по проекта** (с участието на: членове на екипите за управление и за предоставяне на услугата на местно ниво; експерти по закрила на детето от териториалните структури на АСП; представители от НПО – общо до 100 лица), поради усложнената епидемична обстановка и спазване на въведените мерки по отношение организирането на събития на закрито с голям брой участници.
- ❖ През 2020 г. продължи да се **наблюдава ефективността** от работата на областните екипи за приемна грижа – обобщен документ на база попълнен от началниците на ОЕПГ въпросник „Обратна връзка“ (всяко тримесечие). С Обратната връзка началник ОЕПГ дава своята професионална преценка за резултатите от работата на екипа през отчетния период, в т.ч. удовлетвореност.
- ❖ Извършен е **мониторинг** за осъществените дейности от страна на общинските администрации и/или неправителствени организации на областно/общинско ниво в подкрепа на конкретни целеви групи лица в ситуацията на въведеното извънредно положение (13.03 – 13.05.2020 г.). Такива дейности са реализирани в 18 области в подкрепа на потребители на социалната услуга „приемна грижа“; предоставящи приемна грижа към доставчик община; длъжностни лица, ангажирани с организацията, управлението и предоставянето на приемната грижа по проект „Приеми ме 2015“:

- пряка работа от училищен психолог с деца в приемни семейства - тематично обучение чрез дистанционна форма (община Аксаково);
- деца от приемни семейства са получили материална подкрепа (община Димово - хранителни продукти, дезинфектанти и лични предпазни средства; община Брезник - витамини; община Перник - пакети с хранителни продукти; Сдружение „Надежда и домове за децата - клон България“ - хранителни продукти, козметика, памперси за 1 дете от община Левски и за 1 дете от община Ямбол; народен представител е дарил лаптоп на 1 дете от община Разград);
- общо 31 приемни семейства с настанени в тях деца са получили материална подкрепа (в общините Девня и Пловдив - хранителни продукти; в община Русе - маски);
- 18 активни приемни семейства, в които няма настанени деца са получили материална подкрепа - хранителни продукти (в общините Девня и Варна);
- материална подкрепа за служителите от областните екипи по приемна грижа (ОЕПГ), в т.ч. и в изнесените работни места - общо за 116 служители, (индивидуални предпазни средства - маски, ръкавици; дезинфектанти и др.), в 27 общини партньори по проекта: Бургас, Провадия, Девня, Варна, Велико Търново, Видин, Белоградчик, Димово, Кула, Габрово, Добрич, Кюстендил, Ловеч, Троян, Тетевен, Перник, Плевен, Пловдив, Разград, Русе, Сливен, Смолян, Ботевград, Правец, Шумен, Ямбол, Елхово.
- материална подкрепа за служителите от екипите за управление на проекта - администратор, счетоводител, оперативен счетоводител - общо за 71 служители, (индивидуални предпазни средства - маски, ръкавици; дезинфектанти), в 46 общини партньори по проекта: Бургас, Камено, Малко Търново, Сунгурларе, Карнобат, Айтос, Созопол, Варна, Велико Търново, Видин, Белоградчик, Димово, Ружинци, Макреш, Кула, Габрово, Добрич, Кюстендил, Ловеч, Троян, Тетевен, Перник, Червен бряг, Пордим, Левски, Кнежа, Никопол, Долна Митрополия, Пловдив, Русе, Сливен, Нова Загора, Смолян, Ботевград, Правец, Шумен, Венец, Каолиново, Каспичан, Нови пазар, Никола Козлево, Смядово, Ямбол, Елхово, Тунджа и Стралджа.
- ❖ В началото на 2020 г., с цел анализ и планиране развитието на приемната грижа в страната - в посока професионализиране и специализиране на приемните родители, както и за повишаване качеството на предоставяната социална услуга, чрез РДСП от Националния екип е събрана и анализирана информация (по области и общини), за приемните родители, вписани в регистъра, воден от съответната регионална дирекция (към 31.12.2019 г.). В обхвата на проучването бяха включени показатели за възрастовия профил, образователния ценз и социалния статус на утвърдените приемни родители в страната - общо 2 227 ПС.
- ❖ Извършен е мониторинг по отношение натовареността на социалните работници в ОЕПГ - 150 лица, съобразно утвърдения от КЕС стандарт по проекта, на база брой приемни семейства със сключени договори към съответната община партньор (проучване към 20.10.2020 г.).

❖ Социалната услуга по проект „Приеми ме 2015“ стартира на 01.01.2016 г. за **1 489 деца**. През отчетната **2020 г.** общо **772** са **новонастанените деца** или **средномесечно 64**. От общия брой, т.нар. нови деца през 2020 г. **средномесечно 13,18%** идват от социална услуга от резидентен тип или от специализирана институция, а **средномесечно 86,82%** - от общността (биологичното семейство, семейство на роднини или близки, както и случаите на пренастаняване в същото или в друго приемно семейство със заповед на териториалната ДСП). Към 31.12.2020 г. **1 759** деца са обгрижвани от **1 486** приемни семейства с местоживеене в общините партньори.

❖ От началото на проекта: за периода на Етап 1 (01.01 – 31.10.2016 г.), **средномесечно децата с увреждания** под приемна грижа в 82 общини партньори са били **114**; а за 50-те месеца по Етап 2 (ноември-декември 2016 г.; 2017 г., 2018 г., 2019 г. и 2020 г. – с увеличени брой общини партньори) – **средномесечно 165,5**.

❖ През отчетната година за общо **835 деца** е издадена заповед за **прекратяване** на социалната услуга „приемна грижа“. Общият преглед на **средномесечните** стойности за 2020 г. по показателя „място, където отива детето след прекратяване на настаняването му в ПС“ показва, че най-много са случаите на осиновените деца (**49,33%**), следвани в низходящ ред от: реинтегрираните (**16,49%**); пренастанените в същото или в друго ПС (**16,44%**); насочените към СУ от резидентен тип (**5,06%**), към специализирана институция - ДМСГД, ДДЛРГ (**1,57%**), или общо **средномесечно 6,63%**; прекратени настанявания, поради навършване на пълнолетие (**5,04%**); след ПС - настанени в семейство на роднини или близки (**3,48%**); други (**1,6%**). През 2020 г. е отчетен 1 случай на починало дете (0,27% от общия брой излезли от услугата деца).

❖ **Броят на децата** (с натрупване), потребители на приемна грижа с доставчик община през общо **60-те месеца на услугата** (01.01.2016-31.12.2020), е **5 836**. А броят на **приемните семейства**, предоставяли социалната услуга „приемна грижа“ с доставчик община през посочените пет години е **2 673** (с натрупване).

❖ Към края на 2020 г. в проекта са включени **158** общини партньори, в които са регистрирани **1 960 приемни семейства** - ПС (в т.ч. 3 доброволни) с доставчик община. Те са **92,5%** от общия брой ПС в страната, вписани в регистрите на 28-те области (останалите са към доставчик ДСП).

❖ През 2020 г. в общините са подадени **134 заявления** от кандидати за приемни родители – 11,2 бр. **средномесечно**. Областните екипи за приемна грижа, в сътрудничество с териториалните дирекции „Социално подпомагане“, имат отговорност за набиране на кандидати за приемни семейства и организиране на информационни срещи за съответната област/община, което **се планира** съвместно с РДСП, **съобразно идентифицираните потребности от развиване на приемната грижа в областта, в т.ч. за конкретни общини**. През 2020 г. чрез тримесечните отчети на РДСП, в Централната администрация на

АСП се наблюдават процесите по отношение организирането и резултатите от набирателните кампании по региони.

❖ Едновременно се работи и в посока **промяна на профила** на утвърдени приемни семейства, както и **заличаване** при установени обективни обстоятелства за това. От приемните семейства с местоживеене в общините партньори, през 2020 г. вписаните в Регистъра **нови приемни семейства** са **87**, а **заличените** – **174**. АСП наблюдава причините за заличаванията на ПС в страната в тримесечен порядък и най-голям процент (към 80%), са „по лични причини“, съгласно подадено заявление от съответното приемно семейство. Останалите заличавания са поради причини, посочени в предложение за заличаване в доклада на доставчика на социалната услуга „приемна грижа“ при годишния преглед на съответното ПС (както случаи и на споделено становище с ОЗД/ДСП). Те са свързани основно с трайна промяна на обстоятелствата, при които ПС са утвърдени; установена промяна по отношение на мотивацията и готовност за сътрудничество, както и наличие на съпротиви, най-често при осиновяване на настаненото дете; занижено качество на услугата, в т.ч. negliжиране на детето или поведение на приемен родител (или друг член на ПС), което може да се класифицира като проява на насилие над детето; неразбиране същността на услугата или нарушаване на договорени клаузи; случаи на починали приемни родители (но често другият родител изразява желание и остава вписан в Регистъра).

❖ Изпълнението на индикаторите по проекта се осъществява чрез двустепенна система за мониторинг – **месечно наблюдение** на постигнатите резултати, **в т.ч. изготвяне на анализи (12 бр.)**; **периодичен мониторинг чрез посещение на място** за преглед на постигнатото и методическа помощ по организацията и управлението на проектните дейности на областно ниво. Поради пандемията в страната посещения през 2020 г. не са организирани. Анализът на данните, събирани и обобщавани ежесмесечно от Националния екип показват следните показатели към края на съответната година от общо 5, в които се предоставя приемна грижа по този проект с доставчик община:

	Доставчици на социални услуги (общини)	Брой приемни семейства с доставчик община	Брой деца и младежи в ПС с доставчик община	В т.ч. брой приемни семейства с настанени в тях деца
към 31.12.2016 г.	147	2 224	2 078	1 709
към 31.12.2017 г.	154	2 194	2 056	1 695
към 31.12.2018 г.	156	2 167	1 968	1 627
към 31.12.2019 г.	157	2 044	1 822	1 534
към 31.12.2020 г.	158	1 960	1 759	1 486

❖ **Ежесмесечно** се извършва **текущ мониторинг на качеството** на предоставяната услуга по подробната информация, предоставяна от ОЕПГ в Националния екип за всяко дете, настанено в приемно семейство. **Периодичен мониторинг на място** – в областния град и/или в конкретна община доставчик, също не е извършван, поради усложнената епидемична ситуация в страната.

❖ През януари 2020 г. е осъществено **посещение на място** от ръководителя и членове на Националния екип (организирана е междуинституционална среща), в Пловдив. А през

октомври – в Перник и Кюстендил. През цялата година координаторите с отговорности за съответните региони, както и ръководителят на проекта са изпълнявали наблюдение, методическа подкрепа и контрол чрез различни информационни канали – както по изпълнение на проектните дейности, така и по конкретни казуси.

❖ Националният екип и общините информират обществеността за изпълнението на проекта на национално и местно ниво, в т.ч. от общините се публикуват съобщения и/или кратки информации в местните медии и на сайта на съответната администрация. Извършва се методическа помощ и консултиране на областните екипи за управление на проекта относно специфични дейности по публичност и информираност. Утвърдена практика е изготвянето на ежемесечен бюлетин с публикации по проекта на базата на всекидневен мониторинг на над 600 информационни източника (медия-мониторинг); разпространението на бюлетина е до 158-те общини партньори и членовете на КЕС.

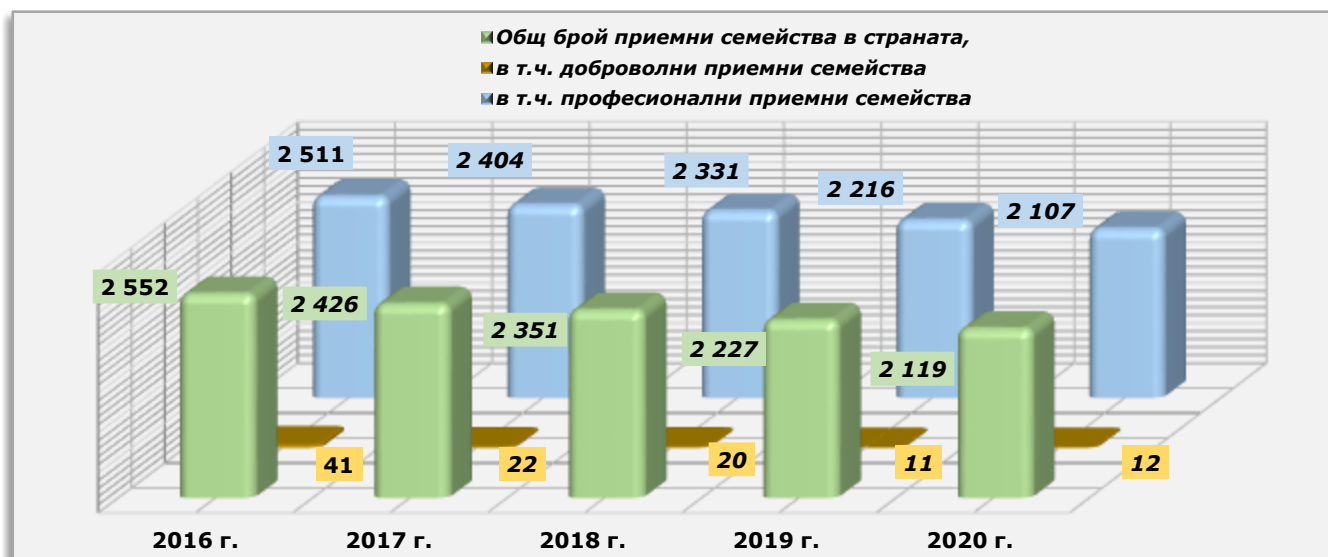
❖ От началото на 2020 г. бяха **актуализирани сумите** за полагащите се месечни възнаграждения на професионалните приемни родители, във връзка с промените на минималната работна заплата.

❖ През 2020 г. са усвоени 28 320 035,79 лв., като изплатената сума на общините партньори е в размер на **28 271 296,15 лева**. През отчетната година Управляващият орган е верифицирал 28 298 624,45 лева.

❖ **От началото на проекта към края на 2020 г.** в Управляващия орган са внесени общо двадесет и осем междинни искания за плащане (за извършените разходи в периода от 01.12.2015 г. до 31.10.2020 г., вкл.), като общо верифицираната сума е в размер на **119 741 346,55 лева**.

С промените в Правилника за прилагане на Закона за закрила на детето - в сила от 01.01.2021 г., се регламентира сключването на споразумения между АСП и общините относно трансферирането на бюджетни средства за издръжка на децата, настанени в приемни семейства и изплащане на възнагражденията и осигуровките на професионалните приемни родители.

Графиката по-долу показва динамиката по показателя за актуалното състояние на Регистъра на утвърдените приемни семейства – общо за страната, с доставчик община и с доставчик дирекция „Социално подпомагане“, към края на всяка от последните пет години. Данните са от Информационния масив на агенцията, предоставяни чрез интегрираната информационна система от регионалните дирекции за социално подпомагане.

Приоритет № 2.3.:

- Разширяване на мрежа от социални услуги в общността и в домашна среда за осигуряване на независим и достоен живот за възрастните хора и хората с увреждания и тяхното пълноценно включване в живота на обществото;
- Осигуряване на достъп до социални услуги, отговарящи на индивидуалните потребности на лицата и правото на всяко лице на подкрепа за живот в домашна среда и в общността;
- Закриване на функционално остарели и неотговарящи на стандартите за качество на грижа специализирани институции за възрастни хора и хора с увреждания;
- Подобряване на процеса на деинституционализация на грижата за възрастни хора и хора с увреждания и подготовка за извеждане на пълнолетните лица с увреждания от специализираните институции;
- Извършване на анализ на потребностите на национално ниво от социални услуги, които се финансират изцяло или частично от държавния бюджет;
- Разработване на Националната карта на социалните услуги;
- Повишаване нивото на компетентност на специалистите, ангажирани с насочването за ползване на социални услуги;
- Разработване на вътрешни актове, подпомагащи дейностите по насочването към социалните услуги.

СОЦИАЛНИ УСЛУГИ ЗА ПЪЛНОЛЕТНИ ЛИЦА, ДЕЛЕГИРАНИ ОТ ДЪРЖАВАТА ДЕЙНОСТИ

Към 31.12.2020 г. на територията на страната функционират **719 социални услуги за пълнолетни лица**, като държавно делегирана дейност.

През 2020 г. са издадени **105 бр.** нови **заповеди** за предварително одобрение за откриване на социални услуги в общността, в т. ч. и от резидентен тип.

А. Социални услуги от резидентен тип – 2 бр., с общ капацитет 28 места.

- Център за настаняване от семеен тип за пълнолетни лица с психични разстройства с общ капацитет 15 места;
- Център за настаняване от семеен тип за пълнолетни лица с деменция с капацитет 13 места.

В. Социални услуги в общността - 103 броя.

Издадени са **103** заповеди за предварително одобрение за откриване на социалната услуга „Асистентска подкрепа“.

Издадена е заповед за **увеличаване** на капацитета на **1** социална услуга от резидентен тип, с общо **5** места - Център за настаняване от семеен тип за младежи с увреждания.

Издадени са заповеди за **намаляване** на капацитета на **2** социални услуги, с общо **12** места, както следва:

- 1 Защитено жилище за лица с психични разстройства с 2 места;
- 1 Дом за пълнолетни лица с психични разстройства с 10 места.

Издадени са заповеди за **закриване** на **3** социални услуги в общността, в т. ч. и от резидентен тип с общ капацитет **55** места, както следва:

- 1 Защитено жилище за лица с умствена изостаналост с 8 места;
- 1 Дневен център за стари хора с 25 места;
- 1 Дневен център за стари хора с 22 места.

През **2020** г. са **издадени общо 116 бр. заповеди**, от които:

- 114 бр. за откриване, закриване, промяна на адреса, капацитета или вида на социалните услуги, делегирани от държавата дейности за пълнолетни лица;
- 1 бр. за отказ за увеличаване на капацитета на социалните услуги, делегирани от държавата дейности за пълнолетни лица;
- 1 бр. за преустановяване на настаняването в социални услуги.

През **2020** г. са **изготвени 640 писма** до организации и граждани и **122 информации** до различни институции и граждани.

През отчетната година служители от ГДСП са участвали в **56 работни групи и срещи**. Голяма част от визираните събития са провеждани във връзка с функционирането на социални услуги и представяне на добри практики, както и с промените в нормативната уредба, изготвяне и изпълнение на национални планове и стратегии, дейности, свързани с организацията и предоставянето на социални услуги за пълнолетни лица, взаимодействие със заинтересовани институции, които имат отношение към цялостното функциониране на социалните услуги, както и със случаите на COVID-19 в услугите.

Експертите от ГДСП активно са участвали в различни дейности на АСП, част от които са:

- въвеждане на CAF в Агенцията за социално подпомагане;
- разработване на предложения за финансови стандарти за социалните услуги държавно делегирана дейност;

- съгласуване на проектите на общините по процедури за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по Оперативни програми „Региони в растеж“ и „Развитие на човешките ресурси“ 2014-2020 г.;

- експертния съвет на Фонд „Социална закрила“ и в прецизиране на функциите и дейността на фонд „Социална закрила“;

- конкурси за държавни служители;

- работни срещи с кметове, заместник кметове и директори на дирекции в общините, свързани със социалните услуги;

- национални срещи;

- медийни изяви.

Консултирани са служители в регионалните дирекции за социално подпомагане, дирекциите „Социално подпомагане“, общински администрации и граждани, относно прилагането на новия Закон за социалните услуги (ЗСУ) и Правилника за прилагането му.

Във връзка с процедурите на подбор на проектните предложения за изграждане или предоставяне на социални услуги, финансирани чрез Фонд „Социална закрила“ (ФСЗ), Проект „Красива България“, както и по Оперативни програми „Региони в растеж“, „Развитие на селските райони“ и „Развитие на човешките ресурси“, са изготвени становища за всяко едно от проектните предложения.

При постъпили сигнали и жалби, относно предоставянето на социални услуги от доставчици (финансирани с държавни или частни средства), активно е работено с Инспектората към изпълнителния директор и в следствие с новосъздадената Агенция за качеството на социалните услуги, с цел осигуряване правата на гражданите.

Указания и методически ръководства по предоставянето на социални услуги

С цел уеднаквяване на практиката по предоставяне на социални услуги за пълнолетни лица и подобряване на организацията на работа, са изготвени **24 бр. указателни писма** до общини, РДСП и ДСП, относно функционирането на социални услуги, заплащането на такси, както и предоставянето на социални услуги в условията на извънредно положение и епидемична обстановка, вследствие разпространението на COVID-19.

Становища, касаещи функционирането на социалните услуги

По всички постъпили предложения до 30.06.2020 г. (до влизане в сила на ЗСУ), от регионалните дирекции за социално подпомагане са изготвени становища до изпълнителния директор на АСП за разкриване/закриване/намаляване/увеличаване капацитета на социални услуги или за преустановяване на настаняването. По изготвените заповеди, които се обжалват пред министъра на труда и социалната политика, са изготвени становища.

Изразени са **129** експертни **становища**, от които 11 за откриване, закриване, промяна на вида, наименованието, местоположението и капацитета на социални услуги държавно

делегирана дейност и 118 други становища, свързани с функционирането, предоставянето и управлението на социалните услуги.

РЕГИСТЪР НА ДОСТАВЧИЦИТЕ НА СОЦИАЛНИ УСЛУГИ

Съгласно действалите до 30.06.2020 г. разпоредби на Закона за социалното подпомагане, АСП регистрира лицата по чл. 18, ал. 1, т. 3 и 4 и поддържа в актуалност базата данни в Интегрираната информационна система на АСП за доставчиците на социални услуги, както и актуализира информацията на интернет страницата на АСП, свързана с регистъра.

Дейността по регламента на чл. 18 от ЗСП е преустановена от 30.06.2020 г. с влизане в сила на Закона за социалните услуги. От 01.07.2020 г. АСП поддържа регистъра на доставчиците на социални услуги и изпълнява разпоредбите на § 38, ал. 3 и 4 от Преходните и заключителни разпоредби на ЗСУ (обн. ДВ, бр. 71 от 11.08.2020 г.), а именно, ал. 3 „Започналите и неприключени до влизането в сила на закона производства по лицензиране от председателя на Държавната агенция за закрила на детето и вписване на лицензираните доставчици на социални услуги в регистъра към АСП се довършват по досегашния ред.“

Към 31.12.2020 г. в регистъра на доставчиците на социални услуги са **вписани и 952 активни доставчици** с издадени **1 906 удостоверения за регистрация** за различни видове социални услуги, от които 349 социални услуги за деца с лиценз от Държавната агенция за закрила на детето (ДАЗД).

През отчетния период са обработени постъпилите в АСП общо **201 заявления**, от които 83 за вписване в регистъра, 64 за промяна в обстоятелствата, 54 за заличаване на регистрация.

В таблицата са представени постъпилите заявления през 2020 г., свързани с регистъра на доставчиците на социални услуги по представителство и начин на обработка.

Брой подадени заявления от физически и юридически лица			Брой служебно подадени заявления от ДАЗД		
132			69		
За регистрирани нови услуги	За преиздаване	За заличаване	За нови услуги с лиценз	За преиздаване с лиценз	За заличаване
55	21	50	28	43	4

На 123 физически и юридически лица са издадени **158 удостоверения** за предоставяне на социални услуги, от които: 90 за нови социални услуги; 68 преиздадени удостоверения поради промяна в обстоятелствата.

С придружителни писма в ДАЗД са изпратени 82 удостоверения за регистрация за връчване на доставчиците по реда на Закона за закрила на детето.

Съгласно разпоредбите на чл. 18в, ал. 1 и 10 и чл. 18д, ал. 2 от ЗСП са издадени **202 заповеди**, от които: 83 за вписване в регистъра; 58 за заличаване от регистъра; 58 за промяна в обстоятелствата; 1 отказ от вписване; 1 за отмяна; 1 за поправка. Всички заповеди за заличаване са изпратени на доставчиците в законоустановения срок.

В резултат на издадените заповеди, от регистъра са **заличени 100 удостоверения** за предоставяне на социални услуги, с основен мотив за заличаване – по искане на лицето и изтекъл срок на валидност на лиценза, издаден от ДАЗД.

През **2020 г.** в АСП са **постъпили отчети от 552 доставчика за 1 288 социални услуги**. Информацията от тях е въведена в електронната система на регистъра. Не са предоставили отчети 360 доставчика, като основната част от тях са новорегистрирани.

Във връзка с постъпили в АСП общо **89 писмени запитвания** от институции, съдебни разпореждания, жалби и сигнали от граждани - относно вписани в регистъра доставчици, са изготвени: **66** отговори на писма, към които са приложени **40** целеви справки и информация; **15** становища; **8** предложения за проверка от Инспектората на АСП.

ПРОЕКТ BG05M9OP001-2.038 „НОВА ДЪЛГОСРОЧНА ГРИЖА ЗА ВЪЗРАСТНИТЕ И ХОРАТА С УВРЕЖДЕНИЯ“

В изпълнение на заложените мерки в Плана за действие 2018-2021 г. за изпълнение на Националната стратегия за дългосрочна грижа, от 01.07.2019 г. Агенция за социално подпомагане изпълнява проект BG05M9OP001-2.038-0001-C01 „Нова дългосрочна грижа за възрастните и хората с увреждания“, финансиран от ОП РЧР 2014-2020, съфинансиран от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Проектът се изпълнява със задължителни партньори 11-те държавни психиатрични болници в страната и асоциирани партньори Министерство на труда и социалната политика и Министерство на здравеопазването. Продължителността на проекта е 36 месеца с планиран край на изпълнение 30.06.2022 година. Общата стойност на проекта е 3 998 788,12 лева.

Основната цел на проекта е подготовка за извеждане и създаване на възможност за независим живот и превенция на институционализацията на хората с психични разстройства и с умствена изостаналост, настанени в 10-те специализирани институции (СИ), определени за закриване, и на лица, трайно пребиваващи в държавните психиатрични болници (ДПБ) по социални индикации.

Специфични цели:

- Осигуряване на подходящо място за живот в общността на 780 лица от целевата група.
- Подкрепа и подготовка за извеждане на хората с психични разстройства и с умствена изостаналост от определените за закриване специализирани институции.
- Реализиране на комуникационна стратегия за промяна на обществените нагласи спрямо хората с увреждания.
- Осъществяване на дейности за повишаване на капацитета на системата за предоставяне на услуги в общността на хора с психични разстройства и с умствена изостаналост.
- Създадени предпоставки за подготовка на втория План за действие за изпълнение на Националната стратегия за дългосрочна грижа.

Предвижда се да бъдат закрити 10 специализирани институции за хора с увреждания, определени на заседание на 22.02.2018 г. на Междуведомствената работна група за управление и координация на процеса на деинституционализация на грижата на възрастните хора и хората с увреждания, създадена със Заповед № Р-22/08.02.2018 г. на министър-председателя, и те са:

- Дом за пълнолетни лица с психични разстройства (ДПЛПР) в с. Раздол, община Струмяни;
- ДПЛПР в с. Заберново, община Малко Търново;
- ДПЛПР в с. Радовци, община Дряново;
- ДПЛПР в гара Лакатник, община Своге;
- ДПЛПР в с. Радовец, община Тополовград;
- Дом за пълнолетни лица с умствена изостаналост (ДПЛУИ) в с. Пчелище, общ. Велико Търново;
- ДПЛУИ в с. Преколница, община Кюстендил;
- ДПЛУИ в кв. „Подгумер“, Столична община;
- ДПЛУИ в с. Лозево, община Шумен;
- ДПЛУИ в местност „Качулка“, община Сливен. Капацитетът на дома е 228 места и в рамките на проекта ще бъде намален с 80 места.

Ще бъде осигурена среда за живот в общността на 650 лица с психични разстройства и с умствена изостаналост, настанени в домовете и 130 лица, пребиваващи продължително време в държавните психиатрични болници по социални индикации, чрез изграждане на 30 центъра за грижа за хора с психични разстройства и 22 центъра за грижа за хора с умствена изостаналост със средства по Оперативна програма „Региони в растеж“.

Създадени са 22 петчленни екипа за извършване на индивидуални оценки на потребностите на около 900 лица, настанени в специализираните институции и над 200 лица с психични разстройства, пребиваващи продължително време в ДПБ по социални индикации. В екипите за оценка участват експерти от регионалните дирекции за социално подпомагане и дирекциите „Социално подпомагане“, както и експерти от ДПБ и от специализираните институции. През **2020** г. екипите за извършване на оценките на потребностите преминаха тридневно обучение. Екипите за оценка и персоналет на специализираните институции ще получават подкрепа чрез осигуряване на индивидуална и екипна супервизия и консултации.

Ще се работи активно с потребителите на институциите за подготовка за извеждането и преместването им в новите услуги.

В рамките на проекта ще се разработи Програма за подготовка за живот в общността и обучителни материали за работа с хора с психични разстройства и с умствена изостаналост, които ще подпомогнат специалистите при закриване, както на 10-те специализирани институции, така и на следващите институции за хора с увреждания.

Ще се извърши анализ на всички останали специализирани институции за хора с увреждания и на домовете за стари хора, който ще бъде основа за разработване на втория

План за действие за изпълнение на Националната стратегия за дългосрочна грижа. Въз основа на този анализа ще бъдат разработени Методика за закриване на специализираните институции за хора с увреждания и Методика за реформиране на домовете за стари хора, които ще бъдат разпространени сред всички заинтересовани страни.

Ще се изпълнява Комуникационна стратегия, чиято основна цел е промяна на нагласите на обществото към хората с психични разстройства и с умствена изостаналост. Ще се проведат две социологически проучвания относно нагласите към хората с умствена изостаналост и с психични разстройства.

Ще бъдат разпространени рекламни материали чрез изготвяне на презентационни филмчета, клипове онлайн реклама и онлайн брошури.

Стратегическа цел № 3: Да се създадат условия за осигуряване на равни възможности за пълноценен живот на хората с увреждания.

Приоритет № 3.1.:

- *Да се създадат условия за насърчаване на равните възможности на хората с увреждания и недопускане на дискриминация;*
- *Подобряване на междуинституционалната координация;*
- *Финансова подкрепа – отпускане на месечна финансова подкрепа и целеви помощи;*
- *Повишаване нивото на компетентост на социалните работници, по отношение работата с лица с увреждания;*
- *Изготвяне на становища и предложения за усъвършенстване на нормативната уредба, относно интеграцията на хората с увреждания.*

ПРОГРАМА „ПОДКРЕПА НА И ЗА ХОРАТА С УВРЕЖДЕНИЯ”

Законът за хората с увреждания (ЗХУ), както и Правилникът за неговото прилагане (ППЗХУ), гарантират правата на хората с увреждания, като осигурява зачитане на човешкото им достойнство и равното им третиране в личния и обществения живот, като се прилага индивидуален подход при изготвянето на индивидуална оценка на потребностите. Законът очертава параметрите на социално-икономическата защита за хората с увреждания.

Месечна финансова подкрепа

Право на месечна финансова подкрепа имат хората с трайни увреждания над 18-годишна възраст, както следва:

- от 50 до 70,99 на сто степен на увреждане - в размер 7 на сто от линията на бедност (- 25,41 лв.;
- от 71 до 90 на сто степен на увреждане - в размер 15 на сто от линията на бедност – 54,45 лв.;
- над 90 на сто степен на увреждане - в размер 25 на сто от линията на бедност – 90,75 лв.;

- над 90 на сто степен на увреждане с определена чужда помощ, които получават пенсия за инвалидност поради общо заболяване или поради трудова злополука или професионална болест - в размер 30 на сто от линията на бедност – 108,90 лв.;

- над 90 на сто степен на увреждане с определена чужда помощ, които получават социална пенсия за инвалидност - в размер 57 на сто от линията на бедност – 206,91 лева.

С Постановление № 275 на Министерския съвет от 01.11.2019 г. е определен размер на линията на бедност за страната (ЛБ) - **363 лв.** за **2020 г.**, което е предпоставка за увеличение на отпускните средства през годината спрямо предходната.

В Държавен вестник, бр. 27 от 02.04.2019 г. е обнародван и влезе в сила Правилника за прилагане ЗХУ (ППЗХУ) и Методиката за изготвяне на индивидуална оценка на потребностите от подкрепа за хората с увреждания, считано от 01.04.2019 година.

С методиката се урежда начинът за изготвянето на индивидуална оценка на потребностите на хората с увреждания, включително оценката за потребността от предоставяне на социални услуги, лична помощ или друг вид подкрепа при условия и по ред, определени със закон.

През **2020 г.** по реда на ЗХУ е отпускната месечна финансова подкрепа на **664 608 средномесечен** брой лица и са отпускани целеви помощи на **8 225 средномесечен** брой лица. За отпускнатата месечна финансова подкрепа са изплатени **460 046 647** лева.

Съобразно вида месечна финансова подкрепа за хора с увреждания през **2020 г.** са подпомогнати следния брой лица:

Месечна финансова подкрепа	Средномесечен брой лица за 2020 г.
Средномесечен брой лица	664 608
1. Месечна финансова подкрепа по чл. 70, т. 1 от ЗХУ	206 211
2. Месечна финансова подкрепа по чл. 70, т. 2 от ЗХУ	295 266
3. Месечна финансова подкрепа по чл. 70, т. 3 от ЗХУ	124 489
4. Месечна финансова подкрепа по чл. 70, т. 4 от ЗХУ	25 372
5. Месечна финансова подкрепа по чл. 70, т. 5 от ЗХУ	13 269
6. Целева помощ за наем на общинско жилище	1 120
7. Целева помощ за балнеолечение и/или рехабилитационни услуги	2 996
8. Целева помощ за балнеолечение и/или рехабилитационни услуги по чл. 76, ал. 6 от ЗХУ	924
9. Целева помощ за приспособяване на жилище	23
10. Целева помощ за покупка на лично моторно превозно средство	4

За **2019 г.**, поради спецификата на отчитане изплащането на отпускните месечни добавки за социална интеграция по реда на чл. 42 от ЗИХУ – месеца, следващ месеца на отпускане, до 31.01.2019 г. на 497 887 брой лица с трайни увреждания е изплатена месечната добавка в размер на 12 709 588 лева. За периода февруари – декември 2019 г. са усвоени средства в размер на 435 544 349 лв. за месечна финансова подкрепа на 636 093 *средномесечен* брой лица и целеви помощи по ЗХУ 8 485 *средномесечен* брой лица.

За месечна финансова подкрепа за хора с трайни увреждания по ЗХУ са изплатени средства в размер на 403 016 431 лева. Съобразно вида месечна финансова подкрепа за хора с увреждания през **2019** г. са подпомогнати следния брой лица (съобразно спецификата, описана по-горе):

Закон за интеграция на хората с увреждания - ЗИХУ	Брой лица, подпомогнати за януари 2019 г.	Изплатена сума
Добавки за социална интеграция на хора с увреждания		
Брой лица	497 887	612 709 588 лв.
1. Месечна добавка за социална интеграция за транспортни услуги	497 798	
2. Месечна добавка за ползване на информационни и телекомуникационни услуги	69 216	
3. Месечна добавка за обучение	141	
4. Месечна добавка за диетично хранене и лекарства	422 562	
5. Месечна добавка за достъпна информация	105 725	
6. Месечна добавка - наем на общинско жилище	967	
7. Добавка за балнеолечение – общ брой	482	
8. За преустройство на жилище – общ брой	0	
9. За целеви помощи за покупка и приспособяване на МПС	0	

Закон за хората с увреждания - ЗХУ	Средномесечен брой лица за февруари-декември 2019 г.	Изплатена сума - общо
Месечна финансова подкрепа за хора с трайни увреждания по ЗХУ		
Средномесечен брой лица	636 093	435 544 349 лв.
в. т.ч. 3.1. По чл. 70, т. 1 от ЗХУ - от 50 до 70,99% степен на увреждане – 7% от ЛБ	173 500	
получаващи по-благоприятен размер	652	
в. т.ч. 3.2. По чл. 70, т. 2 от ЗХУ - от 71 до 90% степен на увреждане – 15% от ЛБ	299 941	
получаващи по-благоприятен размер	158 042	
в. т.ч. 3.3. По чл. 70, т. 3 от ЗХУ - над 90% степен на увреждане – 25% от ЛБ	123 402	
в. т.ч. 3.4. По чл. 70, т. 4 от ЗХУ - над 90% степен на увреждане с ЧП, които получ. п-я за инв. поради общо заб. или трудова злополука или професионална болест – 30% от ЛБ	26 279	
в. т.ч. 3.5. По чл. 70, т. 5 от ЗХУ - над 90% степен на увреждане с ЧП, които получ. соц. п-я за инвалидност – 57% от ЛБ	12 971	
Целеви помощи по ЗХУ	Средномесечен брой лица за февруари-септември 2019 г.	
Средномесечен брой лица	8 485	
1. Осигуряване на помощни средства, приспособления, съоръжения и медицински изделия (ПСПСМИ)	6 994	
в т.ч. брой деца	291	
2. Покупка на лично моторно превозно средство	6	
3. Приспособяване на жилище	28	
4. Балнеолечение и/или рехабилитационни услуги	3 820	
4.1. Балнеолечение и/или рехабилитационни услуги по чл.7б, ал.6 от ЗХУ	1 162	
5. Наем на общинско жилище	1 035	

Помощни средства, приспособления, съоръжения и/или медицински изделия (ПСПС и/или МИ; ПСПСМИ)

За периода **януари-декември 2020 г.** на **8 225 средномесечен** брой лица са изплатени средства в размер на **2 030 693** лв., в т.ч. на **6 780 средномесечен** брой лица за осигуряване на помощни средства, приспособления, съоръжения и медицински изделия (ПСПСМИ).

Поради спецификата на отчитане изплащането на полагащи се суми за ПСПС и/или МИ, изплатените средства **към 31.12.2019 г.** са общо **32 605 079** лв., от които:

- ✓ на **6 854** брой лица са изплатени **2 378 364** лв. за м. януари 2019 г. по ЗИХУ;
- ✓ за февруари-декември 2019 г. изплатените на **6 994 средномесечен** брой лица средства са в размер на **30 226 715** лв., за осигуряване ПСПСМИ, които намират отражение в целевите помощи по ЗХУ. През отчетната година е налице намаляване на *средномесечния* брой лица спрямо миналата година.

Характерно за тази целева група е, че нуждата от помощни средства се установява освен от ТЕЛК/НЕЛК и от ЛКК, т.е. не е задължително лицата да са освидетелствани от ТЕЛК/НЕЛК. Това е предпоставка за увеличение на хората, които получават ПСПСМИ в следващите години.

С Правилника за прилагане на Закона за хората с увреждания (ППЗХУ), приет с ПМС № 64 и ПМС № 65 от 29.03.2019 г., влязъл в сила от 01.04.2019 г., е посочен механизмът на изплащане на ПСПСМИ за хората с увреждания.

В Държавен вестник, бр. 99 от 17.12.2019 г. е обнародван Закона за бюджета на Националната здравноосигурителна каса за 2020 година. Съгласно §12 от същия, до 30.06.2020 г., а за изделията по индивидуална поръчка – до 31.10.2020 г., финансирането на целевите помощи за помощни средства, приспособления, съоръжения и медицински изделия (ПСПСМИ) се осигурява от бюджета на НЗОК.

В Държавен вестник, бр. 103 от 04.12.2020 г. е обнародван Закона за бюджета на Националната здравноосигурителна каса за 2021 година. Съгласно §12 НЗОК заплаща помощните средства, приспособленията, съоръженията и медицинските изделия за хората с увреждания, но не по-късно от 31 декември 2021 г. въз основа на сключено споразумение между Агенцията за социално подпомагане и НЗОК. Плащанията се извършват като НЗОК чрез АСП превежда необходимите средства за заплащане на заявените суми.

Медицинските условия, експлоатационните срокове и необходимите медицински документи за ПСПСМИ, за които лицата ползват целевата помощ, са посочени в Приложение № 2 към чл. 68, ал. 1 от ППЗХУ.

Със Заповеди № РД01-364/22.05.2019 г. и № РД01-366/22.05.2019 г. на министъра на труда и социалната политика са посочени списък на МИ и списък на ПСПС, предназначени за хора с увреждания. Максималните размери на целевите помощи са определени със Заповед

№ РД01-364/22.05.2019 г. за определяне на пределни размери (лимита) на помощите за изработване, покупка и ремонт на ПСПСМИ публикувана в Държавен вестник, бр. 44 от 04.06.2019 г., в сила от 04.06.2019 г., като същата отменя Заповед № РД01-508/19.06.2018 година.

Целева помощ за изработване, покупка и ремонт на ПСПСМИ, и за допълнителна парична помощ за пътни разходи в страната за изработване, покупка и ремонт на ПСПСМИ се отпуска въз основа на заявление-декларация по образец, подадено в ДСП по настоящия адрес на лицето с увреждане.

Целеви помощи за преустройство на жилище и покупка и приспособяване на лично моторно превозно средство

През **2020** г. **4** лица с увреждания са подпомогнати с целева помощ за покупка на лично моторно превозно средство, а с целева помощ за приспособяване на жилище са подпомогнати **23** лица с увреждания.

През **2019** г. **6** лица с увреждания са подпомогнати с целева помощ за покупка и приспособяване на лично моторно превозно средство, а с целева помощ за преустройство на жилище са подпомогнати **28** лица с увреждания.

Целеви помощи за наем на общинско жилище и балнеолечение и/или рехабилитационни услуги

През **2020** г. **1 120** средномесечен брой лица с увреждания са подпомогнати с целева помощ наем на общинско жилище, а с целева помощ за балнеолечение и/или рехабилитационни услуги са **3 920** брой лица с увреждания.

През **2019** г. **1 035** средномесечен брой лица с увреждания са подпомогнати с целева помощ наем на общинско жилище, а с целева помощ за балнеолечение и/или рехабилитационни услуги – **4 982** брой лица с увреждания.

НАРЕДБА ЗА УСЛОВИЯТА И РЕДА ЗА ОСВОБОЖДАВАНЕ НА ЛИЦА С ТРАЙНИ УВРЕЖДАНЯ ОТ ВИНЕТНИ ТАКСИ ПРИ ПОЛЗВАНЕ НА РЕПУБЛИКАНСКИТЕ ПЪТИЩА

В съответствие с разпоредбата на чл. 10в от Закона за пътищата, лицата с 50 и над 50 на сто намалена работоспособност или вид и степен на увреждане и лицата или семействата, отглеждащи деца с трайни увреждания до 18-годишна възраст и до завършване на средното образование, но не по-късно от 20-годишна възраст, се освобождават от заплащане на винетна такса за един лек автомобил – тяхна собственост или съпружеска имуществена общност, с обем на двигателя до 2 000 куб. см и мощност до 117,64 kW (160 к.с.) по ред,

определен с Наредба на министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията и министъра на труда и социалната политика.

До **31.12.2020** г. чрез дирекциите „Социално подпомагане“ са предоставени **229 007** безплатни годишни винетни стикери, докато за **2019** г. техният брой е бил 237 392. Налице е намаление в броя на предоставени безплатни годишни винетни стикери - с 8 385.

С цел уеднаквяване на практиката през **2020** г. в областта на интеграцията на хората с увреждания са изготвени **31** указателни писма по прилагане на нормативната уредба, регламентиращи правата на хората с увреждания и **37** методически указания по конкретни въпроси до териториалните структури и общини/райони. Изготвени са **1 090** преписки, свързани с интеграцията на хората с увреждания, военноинвалидите и военнопострадалите; **15** становища, доклади и предложения за усъвършенстване на нормативната уредба, касаеща правата на хората с увреждания, военноинвалидите и военнопострадалите; изпълнени са **120** други поставени задачи; извършени са **3** консултации в Приемната на МТСП и **1 957** консултации по телефон на граждани и институции по ЗХУ, ППЗХУ и ЗЛП; изготвени са **51** становища по Констативни протоколи и доклади от извършени проверки в РДСП и ДСП от Инспектората на АСП и МТСП.

ЗАКОН ЗА ЛИЧНАТА ПОМОЩ

От 01.01.2019 г. е в сила Закона за личната помощ (ЗЛП), който урежда условията и реда за предоставянето и ползването на лична помощ от хора с увреждания. Законът има за цел чрез осигуряване на лична помощ да подпомогне хора с увреждания да упражняват основните си права, да имат възможности за избор, независим живот, активно включване и участие в обществото и достъп до услуги и дейности.

Съгласно регламента на чл. 12 от ЗЛП, личната помощ се предоставя въз основа на изготвена индивидуална оценка на потребностите (ИОП) и издадено направление по реда на Глава трета от ЗХУ.

За да се унифицира реда и начина за прилагане на механизма лична помощ в страната през **2020** г. са изготвени **14** указателни писма до кметове на общини/райони по прилагане на нормативната уредба, регламентираща предоставянето на механизма.

В Наредба №РД-07-7 от 28.06.2019 г., обнародвана в ДВ, бр. 53 от 05.07.2019 г., е посочен реда и начина за включване в механизъм лична помощ.

В изпълнение на Закона за хората с увреждания, за периода от 01.01.2020 г. до 31.12.2020 г. са издадени **24 137** направления за включване в механизма лична помощ.

От началото на периода на изготвяне на индивидуални оценки на потребностите (01.04.2019 г. – 31.12.2019 г.), са издадени **25 910** направления.

На общините/районите за **2020** г. са преведени **202 172 542** лв. за предоставяне на механизъм лична помощ и е осигурена подкрепа на **25 997** средномесечен брой ползватели.

На общините/районите за 2019 г. бяха преведени 18 914 396 лв. за предоставяне на услуги по механизъм лична помощ и е осигурена подкрепа на 9 092 средномесечен брой ползватели.

Във връзка с предоставяне на механизъм лична помощ през 2020 г., съгласно заповед на изпълнителния директор, служители от ГДСП (както и от ДААО), имаха отговорността да организират и подпомагат изпълнението на дейностите, съобразно времевия график; да изискват, приемат и анализират информация за изпълнение на дейностите от общините; да оказват методическа помощ по отчитане на индикаторите за изпълнение на дейностите.

Предоставяне на административни услуги, координация на териториалните поделения и други дейности

През 2020 г. са разгледани **3 982** жалби и запитвания от граждани и институции.

Утвърдена е нова Харта на клинта и са разработени **нови** Вътрешни правила за организация на административното обслужване в АСП.

През 2020 г. е увеличен броя на предоставяните електронни административни услуги, чрез системата за сигурно електронно връчване. Към момента се предоставят **28** броя електронни административни услуги. За всички тези услуги е осигурена възможност и за подаване на заявления чрез лицензиран пощенски оператор.

Във връзка с въвеждане на извънредната епидемична обстановка са разширени начините за достъп до административните си услуги, като е осигурена възможност за заявяване чрез Системата за сигурно електронно връчване /идентифициране с ПИК на НОИ или квалифицирано удостоверение за квалифициран електронен подпис (КУКЕП), чрез пощата с обратна разписка и чрез електронна поща ao@asp.government.bg, без да е необходимо подписване с електронен подпис.

Стратегическа цел № 4: Ефективно управление на миграционните процеси, вкл. свободното движение на работници в ЕС, в съответствие с достиженията на правото на ЕС.

Приоритет № 4.1. и 4.2.:

- *Да се повиши ефективността при осъществяваната дейност по реализиране обмена на данни между отделните компетентни институции в ЕС и в Република България, в качеството им на точки за достъп с цел реализиране социалните права на гражданите в рамките на ЕС. Създаване на условия по прилагането на Регламент № 883/2004 г. за координация на системите за социална сигурност и въвеждане на електронния обмен по този регламент;*
- *Реализиране на дейности по подпомагане на българските граждани при упражняване правата си на достъп до социална сигурност при свободно движение в ЕС, ЕИП и Швейцария, както и на гражданите на ЕС, ЕИП и Швейцария в България;*
- *Повишаване на нивото на компетентност на служителите от Агенцията за социално подпомагане във връзка със структурираните електронни документи за обмен на данни и информирание на гражданите за техните социални права в рамките на ЕС.*

Дейностите, осъществявани през **2020** г. във връзка с реализирането на обмена на данни между отделните компетентни институции в ЕС и в РБългария (АСП, НОИ, НЗОК и НАП), в качеството им на точки за достъп с цел реализиране социалните права на гражданите в рамките на ЕС и повишаване качеството на административното обслужване са следните:

➤ Осъществяване на **сътрудничество и обмен на информация** с компетентните органи на страните членки на Европейския съюз чрез обработка и водене на текущата кореспонденция във връзка с обмена на информация за семейни обезщетения и дългосрочна грижа, съгласно действащите регламенти за социална сигурност. В тази връзка, общият брой на **обработените и изпратени** по надлежен ред **формуляри, структурирани електронни документа и писма** за отчетната година е **13 556**;

➤ **Координиране** на дейността на дирекциите „Социално подпомагане“ относно обмена на информация за получавани от лицата семейни обезщетения и разрешаване на възникналите във връзка с нея казуси;

➤ Осъществяване на **методическа дейност** по прилагане на регламентите за социална сигурност и изготвяне на **становища** по възникнали казуси и въпроси, относно приложимото законодателство на определена държава членка, когато отделните членове на семейството са свързани с правопорядъка на повече от една страна и при възникнали въпроси от страна на служители от дирекциите „Социално подпомагане“ - в случаи на предоставяне от гражданите на преносими документи, както и относно попълване съдържанието на конкретните формуляри;

➤ Провеждане на **консултации и обмяна на сведения** с териториалните подразделения на АСП, посредством различни канали за достъп до информация и с всички заинтересовани.

➤ Участие на двама експерти от отдел „Координация на схемите за социална сигурност“ (Централна администрация), в работни групи към Административната комисия за координация на схемите за социална сигурност в Европейската комисия.

➤ На 07.10.2019 г. България - в частност АСП, беше включена към EESSI.

Чрез замаяната на хартиените форми със структурирани такива, се улесни обменът на информация между институциите на държавите-членки, като се ограничи:

- трудностите при определяне на осигуреното лице;
- трудностите при определяне на компетентната социално осигурителна институция в друга страна членка;
- проблемите с тълкуването на обменените данни;
- трудностите при управление на процедурата за обмен;
- трудностите за лицата при получаване на необходимата консултация;
- разходите за осигурените лица и институциите.

Въвеждането на европейско ниво на система за обмен на информация и свързването на България към тази система:

- Гарантира, че качеството на услугите, предоставяни от социално осигурителните институции на осигурените лица няма да намалява поради факта, че това лице (мигриращ работник, турист, студент, пенсионер и т.н.), се е възползвало от факта да се придвижва в рамките на ЕС;
- Опрости и ускори административната процедура чрез свързване на информационните системи на компетентните социално осигурителни институции;
- Подобри придобиването на права, отпускането и изплащането на обезщетения, произтичащи от прилагането на Регламентите. Същевременно ще се опрости и ускори процеса на администриране и вземане на решения за изчисляването и изплащането на социално осигурителни обезщетения на граждани, които се местят из Европа;
- Свързването на България към EESSI намали възможността от грешки и измами, като осигури навременна и точна информация във връзка с искове, подавани в други страни членки, като по този начин могат да си сътрудничат по-ефективно за идентифициране на потенциални проблеми (например, когато лице, работи в една страна и същевременно изисква обезщетение в друга или при деклариране на невярна информация за членове на семейството или тяхното състояние и др.).

През **2020** г. бяха приети и обработени **4 576** седа (**структурирани електронни документи**).

Стратегическа цел № 5: Ефективно използване на средствата от Фонда за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица в подкрепа на политиките на социално включване.

Приоритет № 5.1.: Да се поддържат оптимални темпове на финансово изпълнение на ОП;

- Да се постигне ниво на договаряне 80 % от програмираните през 2020 г.;
- Да се постигне нивото на верифицираните разходи да достигне не по-малко от 80 % през 2020 година.

Оперативна програма за храни и/или основно материално подпомагане от Фонда за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица в България - ОПХ (ФЕПНЛ), стартира изпълнение през 2015 година.

Към 31.12.2020 г. в бюджета на ОПХ (ФЕПНЛ) в размер на 241 177 458 лв. са добавени 39 000 000 лв., съгласно РМС № 573 от 14.08.2020 г. за одобрение на индикативно разпределение по оперативни програми 2014-2020 г. на средствата от Европейския съюз в подкрепа на преодоляването на последиците от кризата, предизвикана от пандемията от COVID-19, и подготовка за екологично, цифрово и устойчиво възстановяване на икономиката (REACT-EU), изменено с РМС № 847 от 23.11.2020 г. и РМС № 892 от 04.12.2020 година.

Така общият бюджет на Оперативната програма към момента е **280 177 458,00** лева.

Към 31.12.2020 г. данните за финансовото изпълнение на програмата са, както следва:

- ⇒ Програмиран е целия финансов ресурс на Оперативната програма (Програмата).
- ⇒ Програмирани средства по механизма REACT-EU в размер на 12 058 874 лв. (5% от бюджета на Оперативната програма на база РМС 850 от 23.11.2020 г.).
- ⇒ Договорените средства са в размер на 241 503 669,50 лв. (86,20%).
- ⇒ Верифицирани средства – 220 904 636,91 лв. (91,59% спрямо размера на бюджета на Програмата от 241 177 458,00 лв. и 78,84% спрямо размера на бюджета на Програмата след увеличението от 280 177 458,00 лв.).
- ⇒ Реално изплатени средства – 221 297 665,19 лв. (91,76% спрямо размера на бюджета на Програмата от 241 177 458,00 лв. и 78,98% спрямо размера на бюджета на Програмата след увеличението от 280 177 458,00 лв.).
- ⇒ Сертифицирани разходи – 219 880 052,80 лв. (91,17% спрямо размера на бюджета на Програмата от 241 177 458,00 лв. и 78,48% спрямо размера на бюджета на Програмата след увеличението от 280 177 458,00 лв.).

Избягване на риска от загуба на средства и спазване на правилото $n+2/n+3$:

Текущото състояние на Оперативната програма дава увереност, че рискът от загуба на средства по Програмата ще бъде напълно елиминиран.

Сумата, която следва да бъде верифицирана от Управляващия орган и сертифицирана към ЕК до края на 2020 г., за да бъде избегната автоматичната загуба на средства по ОПХ е в размер на 133 708 067,51 лв., с натрупване. **Към 31.12.2020** г. сертифицираните разходи са в размер на **219 880 052,80** лв., следователно прагът за 2020 г. е преизпълнен с 86 171 985,29 лева.

Приоритет № 5.2.: *Да се постигне максимален обхват на представителите на целевите групи.*

Изпълнението на заложения приоритет по Оперативната програма за храни се отчита при напредъка на четирите типа операции:

- 1. Закупуване на хранителни продукти;*
- 2. Предоставяне на индивидуални пакети хранителни продукти;*
- 3. Осигуряване на топъл обяд;*
- 4. Техническа помощ.*

1. ОПЕРАЦИЯ ТИП 1 „ЗАКУПУВАНЕ НА ХРАНИТЕЛНИ ПРОДУКТИ“

Операцията се реализира чрез процедура за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ. Агенция за социално подпомагане - чрез отдел „Търгове“, реализира обществена поръчка за закупуване на хранителни продукти по реда на Закона за обществените поръчки (ЗОП). Съдържанието на пакетите се съгласува с Министерство на

здравеопазването, като се отчита и мнението на крайните получатели на помощта. Закупените хранителни продукти се доставят от избраните изпълнители в складовете на партньорска организация за раздаването им на представителите на целевите групи.

В периода от 01.01.2020 до 31.12.2020 г. **се изпълняват** операции „**Закупуване на хранителни продукти - 2017-2019**“ и „**Закупуване на хранителни продукти - 2020**“.

1.1. Напредък по Операция тип 1 – „Закупуване на хранителни продукти - 2017-2019“.

Издадена е заповед за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ в размер на 48 087 494,48 лв. и срок на изпълнение до 31.12.2021 г. за закупуване и доставка на хранителни продукти за най-малко 250 000 лица от целевите групи *средногодишно* в рамките на периода на изпълнение.

Изпълнението на заповедта за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по Операция тип 1 – „Закупуване на хранителни продукти - 2017-2019“ се реализира чрез провеждането на три обществени поръчки:

1.1.1. Хранителни продукти 2017 – приключила.

1.1.2. Хранителни продукти 2018 – приключила.

1.1.3. Хранителни продукти 2019 – изпълнена и съответно приключила през 2020 г.:

В резултат от проведената открита процедура по реда на ЗОП за закупуване на 17 вида хранителни продукти с прогнозна стойност 17 013 437,01 лв. с ДДС, на 31.01.2020 г. е издадено Решение за определяне на изпълнители по всички 17 обособени позиции.

Обществената поръчка е приключила със сключване на **16 договора** за закупуване на следните видове хранителни продукти: брашно; захар; говежди кюфтета в бял сос; спагети; херинга в доматиен сос; зелен фасул; гювеч; говеждо в собствен сос; леща; конфитюр; лютеница; белени домати; зелен грах; пиле фрикасе; слънчогледово олио и ориз.

Не е сключен договор за закупуване на зрял фасул, тъй като горепосочената обществена поръчка е прекратена в тази ѝ част, поради неизпълнение на условията по чл. 112, ал. 1 от ЗОП от страна на класирания на второ място и определен за изпълнител участник и мълчалив отказ от страна на същия за сключване на договор.

Всичките 16 вида хранителни продукти са доставени от избраните изпълнители в складовете на партньорска организация, с цел раздаване на представителите на целевите групи.

1.2. Напредък по Операция тип 1 – „Закупуване на хранителни продукти - 2020“ - в изпълнение.

На 23.05.2019 г. е издадена Заповед за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ в размер на 15 500 000 лв. за закупуване и доставка на хранителни продукти за най-малко 270 000 лица от целевите групи.

Обявена е открита процедура по реда на Закона за обществените поръчки за закупуване на 17 вида хранителни продукти с прогнозна стойност 15 500 000 лв., с ДДС.

Към 31.12.2020 г. назначената от Възложителя комисия извършва подбор на участниците, разглеждане и оценка на подадените оферти, като е извършила следните нормативно определени процедурни действия: публично отваряне на депозираните 176 оферти; разглеждане и оценка за съответствието на представените от участниците документи (ЕЕДОП), по отношение изискванията за личното състояние и критериите за подбор, поставени от Възложителя; депозиране от страна на определени участници на изискани документи (ЕЕДОП) и разглеждането им от комисията; разглеждане и оценка на техническите предложения на допуснатите до този етап участници; отваряне на ценовите предложения на участниците, чиито оферти отговарят на изискванията на възложителя; извършване на проверка, с цел установяване дали някое от предложенията е с повече от 20 на сто по-благоприятно от средната стойност на съответните предложения на останалите участници, в резултат на което са изпратени два броя искания до участници, за представяне на подробна писмена обосновка за начина на образуване на предложената от тях единична цена на опаковка в лева за съответната обособена позиция.

Предстои разглеждане и извършване на детайлен анализ на получената обосновка; класиране на офертите на допуснатите участници в процедурата, съобразно обявения критерий за възлагане; предлагане на възложителя да определи за изпълнители участниците, чиито оферти са класирани на първо място по обособените позиции, съответно да отстрани от участие определени участници по конкретни позиции; издаване на Решение за определяне на изпълнител; евентуално обжалване на Решението на възложителя пред Комисия за защита на конкуренцията (КЗК), респективно обжалване на Решението/ята на КЗК пред Върховния административен съд; сключване на договори с избраните за изпълнители участници и доставка на хранителните продукти в складовете на партньорската организация.

2. ОПЕРАЦИЯ ТИП 2 „ПРЕДОСТАВЯНЕ НА ИНДИВИДУАЛНИ ПАКЕТИ ХРАНИТЕЛНИ ПРОДУКТИ“

Операцията се реализира чрез процедура за подбор на партньорска организация, която да раздава закупените по Операция тип 1 хранителни продукти на лицата от целевите групи. Партньорската организация предоставя пакетите хранителни продукти в съчетание със съпътстващи мерки, изразени в информиране и консултиране на представителите на целевите групи за възможностите им за социално включване, получаване на обратна връзка от крайните потребители за удовлетвореността от предоставената помощ.

В периода от 01.01.2020 до 31.12.**2020** г. се изпълнява операция **„Предоставяне на индивидуални пакети хранителни продукти – 2017-2019“**.

2.1. Напредък по Операция тип 2 „Предоставяне на индивидуални пакети хранителни продукти 2017-2019“.

С избраната партньорска организация Сдружение „Български червен кръст“ е сключен договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ на стойност **5 004 606,18** лева. По силата на сключения договор, Партньорската организация раздава хранителните продукти, които се закупуват по Операция тип 1 „Закупуване на хранителни продукти - 2017-2019“.

2.1.1. Раздаване на закупените хранителни продукти по поръчка за 2017 година.

През периода 24.02.2020 г. - 28.02.2020 г. са раздадени 11,786 тона възстановени продукти, които бяха похабени при възникнало на 13.04.2019 г. наводнение в областния склад в гр. Ловеч. Разпределени бяха 16 вида хранителни продукти, оформени в 152 пакета с храни, които бяха предоставени на 152 лица от допълнителната целева група, за които бяха първоначално предназначени.

2.1.2. Раздаване на закупените хранителни продукти по поръчка за 2018 година.

В индивидуалния пакет (с тегло 24,570 кг на стойност 50, 82 лв. с ДДС), са включени общо 16 вида хранителни продукти - ориз, спагети, лютеница, зелен фасул стерилизиран, домати консерва, грах, гювеч, конфитюр, говеждо в собствен сос, кюфтета в бял сос, пиле фрикасе, херинга в доматен сос, зрял фасул, леща, брашно и олио.

През периода 27.11.2019 г. – 28.02.2020 г. са раздадени 5 933,532 тона храни под формата на 241 495 индивидуални хранителни пакета, които достигнаха до 451 894 лица и членове на техните семейства от основната целева група.

Неразпределените и нераздадени хранителни продукти от основната целева група, с общо тегло 1 404,921 тона, бяха предоставени през периода 02.04.2020 г. – 12.06.2020 г. на 73 036 лица и членове на техните семейства от допълнителната целева група под формата на 58 670 пакета.

За периода на раздаване на хранителните продукти УО извърши 63 планирани проверки на място и 1 извънредна проверка, при които не се установиха пропуски. Констатирано бе съответствие между постигнати и планирани резултати, както и удовлетвореност сред потребителите от вида и количеството на предоставената храна.

2.1.3. Раздаване на закупените хранителни продукти по поръчка за 2019 година.

В индивидуалния пакет, предназначен за основната целева група (с тегло 22,710 кг на стойност 54,88 лв. с ДДС), са включени общо 16 вида основни хранителни продукти.

През периода 05.10.2020 г. – 04.12.2020 г. са раздадени 6 358,369 тона храни под формата на 279 981 индивидуални хранителни пакета, които достигнаха до 406 259 лица и членове на техните семейства от основната целева група.

Планирано е неразпределените и нераздадени хранителни продукти от основната целева група, с общо тегло 138 тона, да бъдат предоставени през месец януари 2021 г. на близо 5 800 лица от допълнителната целева група.

За периода на раздаване на хранителните продукти **към 31.12.2020 г.** УО извърши **67** планирани проверки на място, при които не се установиха пропуски. Констатирано бе

съответствие между постигнати и планирани резултати, както и удовлетвореност сред потребителите от вида и количеството на предоставената храна.

2.2. Операция тип 2 „Предоставяне на индивидуални пакети хранителни продукти - 2020“.

На 23.10.2020 г. бе обявена процедура за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ чрез подбор с определен краен срок за кандидатстване 23.11.2020 г. по операция тип 2: BG05FMOP001-2.004 „Предоставяне на индивидуални пакети хранителни продукти 2020“. В рамките на срока постъпи едно проектно предложение от Сдружение „Български червен кръст“. На 15.12.2020 г. е сключен договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ в размер на 1 550 000 лв. със Сдружение „Български червен кръст“ за раздаване на пакетите с хранителни продукти, които следва да бъдат закупени по операция тип 1 „Закупуване на хранителни продукти - 2020“. Предвидено е с пакети хранителни продукти да бъдат подпомогнати най-малко 270 000 лица и семейства.

3. ОПЕРАЦИЯ ТИП 3 – „ОСИГУРЯВАНЕ НА ТОПЪЛ ОБЯД“

Съгласно Оперативната програма, Операция тип 3 се реализира в условията на допълняемост с действащата национална програма за подпомагане на обществените трапезарии, финансирана със средства от държавния бюджет чрез Фонд „Социална закрила“.

Допустимите кандидати са общини и райони на общини на територията на страната. Безвъзмездната финансова помощ за реализиране на дейността се предоставя чрез процедура за директно предоставяне.

Към 30.04.2020 г. приключи изпълнението на договорите по операция „Осигуряване на топъл обяд 2016-2020“. От стартирането на операцията, която беше обявена на 25.04.2016 г., услугата „топъл обяд“ се разви значително и се предоставяше от 221 общини, които кандидатстваха по операцията и сключиха договори с УО, а общо 93 931 потребители, или *средногодишно* 54 395 лица в периода от 2016 г. до 31.12.2019 г. в цялата страна получаваха ежедневно супа, основно ястие и хляб. Поради изчерпването на финансовия ресурс по операцията, договорите приключваха поетапно. По последните **97 договора**, които се изпълняваха през м. април 2020 г. се осигуряваше приготвена храна за **18 580 потребители**.

Успоредно с предоставянето на топъл обяд на потребителите се оказваше подкрепа и чрез предоставянето на съпътстващи мерки. Отчита се значителен ръст на обхванатите лица, разширен обхват и многообразие на реално изпълняваните съпътстващи мерки, фокусирани върху специфичните потребности, както на конкретните целеви групи, така и на индивидуалната необходимост от подкрепа. На **194 293** потребители са предоставени общо **201 500** бр. съпътстващи мерки и при **49 433** от тях е установен краен резултат. Броят на обхванатите лица е по-голям от общия брой потребители на услугата, тъй като за голяма част от потребителите се е наложило предоставяне на повече от една съпътстваща мярка.

През периода на изпълнение се намали значително административната тежест за общините и се въведоха опростени правила за отчитане на разходите.

През **2020** г. са извършени общо **12** планирани и извънредни проверки „на място“, при които не са констатирани съществени пропуски и негативни констатации със системен характер.

През м. март 2020 г. във връзка с усложняващата се епидемична обстановка, свързана с разпространението на COVID-19 у нас Управляващият орган на Оперативна програма за храни и/или материално подпомагане от Фонда за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица, въведе превантивни процедури при изпълнението и отчитането на дейностите по Операция тип 2 „Предоставяне на индивидуални пакети хранителни продукти 2017-2019 г.“ и Операция тип 3 „Осигуряване на топъл обяд 2016-2020“ с цел овладяване и предотвратяване на разпространението на заразата.

Операция 3.1 „Топъл обяд в условията на пандемията от COVID – 19“

Анализът на неблагоприятните последици в резултат от разпространението на COVID-19, както и на групите в риск от бедност, стана основание България да предложи допълнителните средства за Фонда за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица по механизма REACT-EU да бъдат насочени за осигуряване на топъл обяд. В условията на извънредната епидемична ситуация, предоставянето на топъл обяд се оказа в голяма степен значима помощ, тъй като чрез нея има реална възможност най-бедните и уязвими хора да продължават да имат храна - от една страна, и от друга, да могат да я получат и в дома си, когато протиепидемичните мерки налагат това. За да се осигури бързо стартиране на дейността и своевременно насочване на ресурса се използват установените процедури и създадените партньорства с общините по операция „Осигуряване на топъл обяд“ по оперативната програма, която се реализираше до 30.04.2020 г. и в последствие беше продължена чрез Целева програма „Топъл обяд у дома в условията на извънредна ситуация 2020“, финансирана от националния бюджет, за справяне с последиците от възникналата епидемична обстановка от COVID-19.

На 30.11.2020 г. УО отвори за кандидатстване процедура „3.1 - Топъл обяд в условията на пандемията от COVID-19“. Общините и районите подават заявления за финансиране на два етапа: до 31.12.2020 г. и до 31.01.2021 година.

Допустимите целеви групи са хора без доходи или с доходи под линията на бедност, които са в невъзможност да осигурят основните си жизнени потребности, нямат близки, които да им окажат подкрепа, рискът от заразяване или от неблагоприятно протичане на инфекцията за тях е по-висок. Осигуреното финансиране е 12 058 874,00 лева, като към 31.12.2020 г. е предвидено дейностите да се предоставят до 27.04.2020 година. Във връзка с окончателното одобрение на средствата по механизма REACT-EU и на база РМС

977/31.12.2020 г., бюджетът и продължителността на операцията ще бъдат удължени, без да се налага общините да кандидатстват отново.

В рамките на първия краен срок за кандидатстване - до 21.12.2020 г., са подадени **142** проектни предложения. Сформирана е оценителна комисия, която стартира работа по оценка на проектните предложения на 04.01.2021 година.

4. ОПЕРАЦИЯ ТИП 4 – „ТЕХНИЧЕСКА ПОМОЩ“

Операция 4 „Техническа помощ“ се реализира посредством процедура за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ (БФП) чрез бюджетни линии. Бенефициент е АСП (Централна администрация) - чрез отдел „Техническа помощ“ в дирекция „Международно сътрудничество, програми и европейска интеграция“ (МСПЕИ). Общата финансова рамка на Операцията за целия програмен период е **12 058 874,00 лв.** за дейности, които осигуряват осведоменост на целевите групи, бенефициенти и партньорските организации; дейности по осъществяването на контрол на качеството и безопасността на предоставяните хранителни продукти; за анализи, проучвания и оценки относно удовлетвореността на целевата група от предоставяните хранителни продукти и дейности, обезпечаващи добро управление; мониторинг и контрол на Оперативната програма.

От стартиране на операцията до края на 2020 г. са утвърдени общо **4** финансови плана, като два от тях са приключили. Общата стойност на **предоставената** безвъзмездна финансова помощ **към 31.12.2020 г.** е в размер на **11 553 639,13** лева. Общият размер на **верифицираните средства до 31.12.2020 г.** е **9 990 144,92 лева.**

Предвид обявената с РМС 325/14.05.2020 г. извънредна епидемична обстановка в страната и в съответствие с Регламент (ЕС) 2020/559 на Европейския парламент и на Съвета от 23.04.2020 г. за изменение на Регламент (ЕС) № 223/2014 по отношение на въвеждането на специални мерки за справяне с възникването на COVID-19, и в условията на продължаващата извънредна епидемична обстановка, Управляващият орган на ОПХ предприе необходимите действия за осигуряване на лични предпазни средства и дезинфектанти, за да се осигури изпълнението на операциите в условията на криза и да се гарантира, че най-нуждаещите се лица ще продължат да получават подкрепа по програмата в безопасна среда.

В тази връзка по Операция тип 4 „Техническа помощ“ е сключен договор на стойност 568 984,80 лв. за закупуване на лични предпазни средства и дезинфектанти, които са предоставени на служителите и доброволците в раздавателните пунктове на партньорската организация „Българския червен кръст“, която раздава пакетите хранителни продукти по Операция тип 2, както и на служителите на Управляващия орган.

Приоритет № 5.3.: *Стартиране на ефективно насочване на средствата от Европейския социален фонд + за периода 2021-2027 г. за справяне с материалните лишения на най-нуждаещите се лица.*

- *Да се разработи Оперативната програма за храни и/или материално подпомагане за периода 2021-2027 година.*
- *Процесът по програмиране и разработване на Програма за храни и основно материално подпомагане за програмнен период 2021-2027 напредна значително през 2020 година.*

С **РМС 712 от 06 октомври 2020 г.**, Агенцията за социално подпомагане - чрез Дирекция „Международно сътрудничество, проекти и европейска интеграция“, е определена за Управляващ орган на Програма за храни и основно материално подпомагане, съфинансирана от Европейски социален фонд + за периода 2021-2027 година. Версия 1 на Програма за храни и/или основно материално подпомагане - с включени нови или редактирани текстове, в резултат от обсъждания с експертите, беше разгледана и приета от членовете на Тематичната работна група на 25.09.2020 година. През октомври се проведе обществено обсъждане със заинтересованите страни – общини, неправителствени организации и работодателски организации, а на 20.10.2020 г. програмата е изпратена на службите на ЕК.

Програмата за храни и основно материално подпомагане 2021-2027 г. (ПХ) ще допринесе активно за изпълнението на специфичната цел на Съюза, насочена към справяне с проблема на материалните лишения чрез подпомагане с храни и основна материална помощ. Стратегическата цел на Програмата е да добави принос към цялостната национална политика за смекчаване и намаляване на бедността и за преодоляване на социалното изключване. Тази цел ще се постигне чрез осигуряване на подкрепа за преодоляване на основните идентифицирани лишения от храна и основни материали за осигуряване на нормални условия за живот на хора, които живеят в крайна бедност, изпитват тежки материални лишения и живеят в социална изолация. На база на идентифицираните нужди, планирано е Програмата да фокусира своите усилия върху следните основни Направления, всяко от които е допълнено със съпътстващи мерки:

- Подпомагане с пакети хранителни продукти и хигиенни материали;
- Топъл обяд;
- Пакети за новородени деца;
- Детска кухня.

Очаква се с предвидените мерки да бъдат подкрепени повече от 600 000 нуждаещи се лица.

Стратегическа цел № 6: Да се създадат условия за повишаване ефективността и качеството на работа в АСП, в интерес на обществото, при спазване на принципите на чл. 2 от Закона за администрацията.

Приоритет № 6.1.:

- *Да се осигури реализирането на основните права на гражданите, в съответствие с българското и европейското законодателство, чрез поддържане на своевременно и ефективно административно обслужване;*

- Създаване на условия за ефективно управление на административното обслужване, гарантиращо реализация на основните права на гражданите, формулирани в българското и европейското законодателство.

През **2020** г. в Централната администрация на АСП са обработени общо **53 624 документа**, като:

⇒ Входящи документи, постъпили за завеждане в деловодната система за документооборот и насочване към съответния ръководител – **45 077**, в т.ч.: **3 982** молби, сигнали и предложения на граждани; **2 679** формуляра по Регламент 883/2004 и **38 416** от различни правителствени и неправителствени организации, юридически лица, институции;

⇒ Изходящи документи - регистрирани в деловодната система, окомплектовани и изпратени до съответния кореспондент, общо **16 386**;

⇒ Вътрешни документи, включително и документи, обменяни между Централната администрация и териториалните структури (насочени и предоставени на съответния служител) – **21 131**.

ОБСЛУЖЕНИ КЛИЕНТИ ЧРЕЗ РАЗКРИТИТЕ КАНАЛИ ЗА ДОСТЪП ДО ИНФОРМАЦИЯ

През **2020** г. чрез разкритите канали за достъп до информации и консултации са потърсили съдействие общо **12 091** лица, в т.ч.:

→ обслужени клиенти в Центъра за административно обслужване на АСП – **2 032**;

→ физически и юридически лица, потърсили съдействие чрез „Гореща телефонна линия“ – **6 077**;

→ обслужени клиенти чрез електронната поща на АСП – **1 545**;

→ постъпили заявления за предоставяне на консултация или предоставяне на услуги чрез лицензиран пощенски оператор – **2 437**.

⇔ През 2020 г. във връзка с обявеното извънредно положение и последвалата епидемична обстановка АСП разшири обхвата на предоставяните електронни административни услуги. На официалната интернет страница на АСП се създаде специална **рубрика „Коронавирус-COVID-19“**, в която се публикува „Инструкция за ползване на електронни административни услуги в условия на извънредно положение“. Създадена бе възможност заявленията за част от услугите, да се подават освен чрез Системата за сигурно електронно връчване с персонален идентификационен код на Националния осигурителен институт или квалифициран електронен подпис, също и чрез специален електронен канал, достъпен на електронен адрес: ao@asp.government.bg, без да е необходимо подписване с електронен подпис. Допълнително създаденият електронен адрес се администрира от

служители на отделите „Социални и семейни помощи“ (ССП) и „Интеграция на хората с увреждания“ (ИХУ), Главна дирекция „Социално подпомагане“ (ГДСП).

⇒ През периода от стартирането на приема на заявления-декларации на електронен адрес ao@asp.government.bg до 31.12.2020 г. от отдел ССП са приети и насочени към съответната дирекция „Социално подпомагане“ общо 10 045 бр. заявления-декларации по реда на ЗСП, ППЗСП, ЗСПД, служебни бележки и други документи, а от отдел ИХУ - 2 574 броя заявления-декларации по реда на ЗХУ и Наредба № Н-19 от 02.12.2008 година. В периода на пандемия е разкрита и 24-часова телефонна линия за информация на гражданите, обслужвана от служители на отдел „Социални и семейни помощи“, Главна дирекция „Социално подпомагане“.

ОКАЗВАНЕ НА МЕТОДИЧЕСКА ПОМОЩ И КОНТРОЛ НА ТЕРИТОРИАЛНИТЕ ПОДЕЛЕНИЯ НА АСП, ОТНОСНО АДМИНИСТРАТИВНОТО ОБСЛУЖВАНЕ И СИСТЕМАТА ЗА ДОКУМЕНТООБОРОТ

През **2020** г. е оказана методическа помощ и е осъществен контрол на териториалните поделения на АСП, по отношение на:

- ✓ Оказване съдействие и методическа помощ, свързани с работата на интегрирана информационна система за документооборота;
- ✓ Оказване на съдействие и администриране на интегрираната информационна система за документооборота;
- ✓ Възлагане, приемане и изпълнение на договора, с предмет универсални и неуниверсални пощенски услуги и куриерски услуги;
- ✓ Оказване на методическа помощ във връзка с прилагане на комплексно административно обслужване.

ДЕЙНОСТИ, СВЪРЗАНИ С АРХИВНАТА ДЕЙНОСТ ЗА 2020 г.

Във връзка с дейностите по архивирането и съхранението на документите на АСП са изготвени описи на документите на структурните звена за предаване в учредения архив.

Оказана е методическа помощ по прилагане на Закона за Националния архивен фонд на териториалните поделения на АСП.

Разработени са нови Вътрешни правила за архивната дейност в АСП и нова Номенклатура на делата и същите са предоставени на Държавна агенция „Архиви“ за съгласуване.

Приоритет № 6.2.:

- *Да се гарантират условия за развитие на административния капацитет на АСП;*

- *Подобряване ефективността по управление и развитие на човешките ресурси на основата на ефективен подбор, оценка, стимулиране и обучение на персонала.*

Дирекция „Човешки ресурси и връзки с обществеността“ (ДЧРВО) е част от общата администрация на АСП, изпълняваща функции и дейности по управление на човешките ресурси за създаване на условия за повишаване ефективността и качеството на работа. Осъществява дейности в рамките на своята компетентност, регламентирани в чл. 10 от Устройствения правилник на АСП.

Отдел „Управление на човешките ресурси“ (УЧР) организира работата си в съответствие със Закона за държавния служител, Кодекса на труда и всички нормативни актове, уреждащи въпроси, свързани с управлението на човешките ресурси.

Служителите в отдела изпълняват задачи, свързани с **подбора, назначаване, преназначаване и освобождаване на персонала**, образуването, воденето и съхраняването на служебните и трудови досиета. Изготвя се длъжностното и поименното разписание на администрацията. Отделът организира, разработва и актуализира длъжностните характеристики и участва при оценяването на изпълнението на служителите в администрацията на агенцията. През отчетния период стриктно са спазвани изискванията на Вътрешните правила за подбор на служителите в АСП. Основната цел на тези правила е законосъобразното и справедливо прилагане на действащото трудово законодателство.

Важна задача на отдел УЧР е цялостната организация по провеждане на **конкурсите за държавни служители** - изготвяне на заповеди, обявяване на конкурси в специализиран сайт или портал за търсене на работа, на интернет страницата на АСП и вписване в интегрираната информационна система на държавната администрация, съгласно чл. 10а, ал. 2 от Закона за държавния служител; приемане и обработване на документите, изготвяне на протоколи, списъци на допуснатите и недопуснатите кандидати, както и уведомителни писма до лицата.

През **2020** г. са обявени конкурси за **130** позиции за незаети длъжности по служебно правоотношение. След приключване на конкурсните процедури са назначени и преназначени **70** държавни служители.

Извършена е организация и провеждане на процедурата по **оценяването**, съгласно Наредбата за условията и реда за оценяване изпълнението на служителите в държавната администрация. С Наредбата са определени условията и редът за оценяване на служителите за изпълнението на заеманите от тях длъжности, както и за повишаване в държавна служба на държавните служители. Основната цел на оценяването на служителите е оценяване приноса на отделния служител за изпълнението на целите на съответните административни звена и административна структура. През отчетния период е създадена организация и са предприети действия за провеждане в законоустановения срок на междинна и заключителна среща между оценяващия ръководител и оценявания служител. За периода на оценяване от 01.01.2020 г. до 31.12.2020 г. общо **4 083** служители са получили годишна оценка на

изпълнението на длъжността, от които **526** са получили оценка „изключително изпълнение“, **2 742** - „изпълнението надвишава изискванията“, **766** - „изпълнението напълно отговаря на изискванията“, **44** - „изпълнението отговаря не напълно на изискванията“, **5** - „неприемливо изпълнение“.

През **2020** г. два пъти са **увеличавани** възнагражденията на служителите в съответствие с изискванията на Наредбата за заплатите на служителите в държавната администрация и Вътрешните правила за заплатите в АСП. Считано от 01.01.2020 г. увеличението е на базата на получените годишни оценки на изпълнението на длъжността. Считано от 01.08.2020 г. индивидуалните основни месечни заплати на служителите са увеличени с 30% на основание ПМС №240 от 31.08.2020 година.

Повишаването в държавна служба се осъществява чрез последователно **преминаване** в по-висок ранг или по-висока длъжност и е обвързано с оценката от изпълнението. През **2020** г. **474** държавни служители са повишени в ранг, като **150 от тях** са повишени предсрочно. Повишаването в длъжност в същата администрация е израз на принципа на кариера в държавната служба. Политиката за издигане на собствените служители е пресечната точка между интереса на служителя да се развива и усъвършенства професионално и интереса на отделната администрация да се работи по-добре. Чрез процедура по конкурентен подбор са повишени в длъжност **30** държавни служители.

През месец ноември 2020 г. са **заявени 266** работни места по Програмата „Старт на кариерата“, съгласно изискванията на Агенцията по заетостта, като процедурата по подбора и назначаването на кандидатите се реализира през 2021 година.

**Повишаване на капацитета на служителите,
чрез обучения за развитие на специфични умения, знания и компетентности.
Специализирани обучения и обучителни програми**

Обучението на служителите е от изключително значение за осъществяването на служебните им задължения, за поддържане и повишаване на нивото на квалификацията им. Обучението има за цел усъвършенстване на знанията и уменията им и се осъществява чрез:

- участие в семинари, лекции, курсове и др.;
- самообучение.

Обучението създава възможности за усъвършенстване на индивидуалното изпълнение, за повишаване удовлетвореността от работата, за кариерното развитие и засилва мотивацията на служителите.

Отдел УЧР разработва основни насоки, проучва, анализира и обобщава потребностите от обучение и изготвя годишен план за задължително и специализирано обучение на служителите от агенцията; организира провеждането на обученията, осигурява условия за професионално и служебно развитие на персонала.

През **2020** г. в Центъра за развитие на човешките ресурси и регионални инициативи (ЦРЧРРИ) към МТСП успешно са проведени обучения на служителите с акцент надграждане на знания и умения. В ЦРЧРРИ са повишили своята квалификация общо **144** служители.

В Института по публична администрация са обучени общо **160** служители по следните тематики:

- Текстообработка;
- Електронни таблици (по ECDL) – базов;
- Електронни таблици (по ECDL) - за напреднали;
- Защита на личните данни в дигитална среда;
- Разработване на интерактивни онлайн презентации с Prezi;
- Информационна и мрежова сигурност в подкрепа на реформите в публичната администрация;
- Анализ и визуализация на бази данни – базов;
- Годишна среща на потребителите на модела CAF в България;
- Конференция за обмяна на опит по процеса на въвеждане на модела CAF в администрациите;
- Планиране и организация на електронното административно обслужване;
- Управление на времето;
- Задбалансово отчитане на бюджетните показатели „поети ангажменти" и „нови задължения за разходи";
- Оперативна съвместимост и информационна сигурност;
- Електронно управление;
- Прилагане на Закона за обществени поръчки;
- Електронен документ и електронен подпис - базов е-модул;
- Организация на документооборота в държавната администрация;
- Административна стилистика;
- Интервюто като метод за оценяване;
- Работа с граждани с увреждания;
- Моделиране, анализ и усъвършенстване на работните процеси в администрацията;
- Алтернативни методи за разрешаване на спорове в административната дейност;
- Подобряване на вътрешните процеси в администрацията чрез е-управление;
- Доказателствена стойност на електронния документ;
- CAF-2 - Въвеждане на CAF в българската администрация (специализирано обучение – 2).

През отчетния период са проведени **202** обучения с общо **486** служители.

Законът за държавния служител поставя изискване за задължително обучение на: служителите, постъпили за първи път на държавна служба; служителите, назначени за първи път на ръководна длъжност; и задължително обучение на висшите държавни служители

веднъж годишно. Това изискване е свързано със запознаване на новопостъпилите с нормативните документи, с принципите на организацията, структурата, основните функции и съвременните тенденции в развитието на администрацията.

Обученията за служебно развитие, съгласно чл. 35б от Закона за държавния служител, се провеждат в Института по публична администрация. Обучени са **66** новоназначени държавни служители, в т.ч. **9** на ръководна длъжност и **57** на експертна длъжност.

Приоритет № 6.3.:

- *Да се осъществява вътрешен одит на всички структури, програми, дейности и процеси, в съответствие с чл. 13 от Закона за вътрешния одит в публичния сектор;*
- *Извършване на одитни ангажменти за увереност;*
- *Извършване на одитни ангажменти за консултиране.*

На база полученото разбиране за целите, приоритетите, дейността и нивото на контрол в Агенцията за социално подпомагане, през **2020** г. дирекция „Вътрешен одит“ (ДВО) си постави следните цели:

- Подпомагане на ръководството за постигане целите на агенцията чрез оценяване и подобряване на ефективността на процесите по управление на риска, контрол и управление;
- Предоставяне на независима и обективна оценка относно законосъобразност, ефективност и ефикасност на процесите, протичащи в АСП с фокус върху основните бизнес процеси.

През отчетната година, след актуализация на Годишния план за дейността на ДВО на 17.08.2020 г., бяха планирани **13** одитни ангажменти за даване на увереност (ОАУ), в т.ч. **1** за проследяване изпълнението на препоръките и **1** одитен ангажмент за консултиране.

Към 31.12.2020 г. са извършени **12** одитни ангажмента в АСП и териториалните й структури, докладвани своевременно на изпълнителния директор, в т.ч. **11** одитни ангажмента за даване на увереност, от които **1** преходен от 2019 г. за проследяване изпълнение на дадените препоръки през 2019 г. и **1** одитен ангажмент за консултиране (ОАК). Три одитни ангажмента за увереност са в процес на изпълнение.

Постигнати са желаните резултати за отстраняване на допуснатите слабости и недостатъци, в зависимост от риска, който носят за постигане целите на одитираните процеси.

Извършените одитни ангажменти са обобщени по предмет на одита, както следва:

1. Одитен ангажмент за даване на увереност, относно изпълнението на препоръките, дадени при извършените одитни ангажменти през 2019 г.

Целта на одита беше да се установи:

- Предприети ли са коригиращи действия;
- Постигнати ли са желаните резултати;
- Ръководителят на одитираната структура поел ли е риска от непредприемане на коригиращи действия.

В обхвата на одита са одобрените Планове за действие, ответните действия, сроковете и отговорните лица от РДСП-София област, РДСП-Плевен, РДСП-Пазарджик, РДСП-Кюстендил и ДСП от областта, РДСП-Шумен, ДСП-Плевен, ДСП-Бургас и ДСП-Варна за 2019 г., както и действията по изпълнение на препоръки, дадени през 2018 г., но не проследени до момента – Предварителен контрол за законосъобразност в АСП и териториалните ѝ поделения, ДСП-Връбница, ДСП-Сливен и Твърдица, ДСП-Силистра и Алфатар.

2. Одитни ангажменти за даване на увереност, с предмет: „Съответствие на извършените инвентаризация, брак и преоценка на активите, със законодателната и вътрешно-нормативна уредба“ за 2019 г.

Целта на одитите беше да се извърши оценка на:

- Съответствие на извършената инвентаризация с утвърдената от министъра на труда и социална политика Процедура за извършване на инвентаризация в МТСП и ВРБ;
- Съответствие на резултатите от извършената годишна инвентаризация на активите, пасивите и разчетите с контрагенти, с извършените счетоводни записвания в ПП „Кonto - 66“;
- Бракуване на активите и отразяването на резултатите;
- Достоверното представяне на имущественото състояние в ГФО.

За постигане на одитните цели, одиторите проследиха процеса по провеждане, документиране и осчетоводяване на резултатите от годишната инвентаризация в РДСП и ДСП от областта, както и достоверността на представеното в ГФО имуществено състояние.

Одитите са извършени в РДСП-Враца и дирекциите от областта, РДСП-Хасково и дирекциите от областта и РДСП-София област и дирекциите от областта.

3. Одитни ангажменти за даване на увереност, относно законосъобразното използване на служебните автомобили от служителите на РДСП, включително ДСП от областта, за периода 01.07.2019 г. до 31.05.2020 г.

Целта на одитите беше да се извърши оценка на:

- Управлението и местодомуването на служебните автомобили;
- Използването на служебните автомобили (кой ги ползва);
- Съответствието на пътуванията на служителите с утвърдените графици;
- Маршрута на автомобила, отразен в Пътната книжка, с информацията от GPS-системата и утвърдените графици.

Обхватът включи законосъобразното използване на служебните автомобили, в съответствие с нормативните актове и вътрешните правила.

Одитите ангажменти са извършени в РДСП-Шумен и дирекциите от областта, РДСП-Габрово и дирекциите от областта.

4. Одитни ангажменти за консултиране, относно законосъобразността и счетоводното отразяване на извършените разходи за възнаграждения за положен извънреден труд от служителите на отдел „Мобилна работа с деца в риск“ към ДСП – Оборище за периода от 01.03.2020 г. до 30.06.2020 г.

Целите на одитния ангажимент бяха:

- Адекватно прилагане на законовите разпоредби по отношение възнагражденията за положен извънреден труд от служителите;
- Счетоводно отразяване на начислените и изплатени средства за възнаграждения за положен извънреден труд от служителите, включително дължимите осигурителни вноски към тях;
- Да се оцени адекватността и ефективността на контролните дейности.

В обхвата на одита е включена документацията относно начисляването и изплащането на възнагражденията за положен извънреден труд от служителите в отдел „Мобилна работа с деца в риск“ към ДСП-Оборище.

5. Одитни ангажименти за даване на увереност на процеса по осъществяване на предварителен контрол за законосъобразност в АСП, РДСП-Велико Търново, РДСП-Русе, РДСП-Стара Загора, ДСП-Велико Търново и ДСП-Стара Загора.

Целите на одитния ангажимент бяха:

- Анализ и оценка на ефективността на разпределението на конкретните задължения и отговорности по отношение на предварителния контрол за законосъобразност в отделните структури, дейности и процеси, в т.ч.:

- Оценка за надеждността на извършвания предварителен контрол;
- Оценка на разбирането сред служителите в АСП и териториалните ѝ поделения за смисъла и ползата от предварителния контрол;
- Оценка на процеса по създаване и прилагане на контролни дейности за разделяне на отговорностите по вземане на решение, изпълнение и осъществяване на контрол (чл. 7, ал. 1, т. 8 от ЗФУКПС);
- Оценка на въведените и извършваните проверки за осъществяване на предварителен контрол за законосъобразност и тяхната адекватност и ефективност. Оценка на документирането на проверките за осъществения предварителен контрол;
- Оценка на оперативната самостоятелност на лицето извършващо предварителен контрол за законосъобразност.

В обхвата на одита беше процеса по осъществяване на предварителен контрол за законосъобразност в АСП, РДСП-Велико Търново, РДСП-Русе, РДСП-Стара Загора, ДСП-Велико Търново и ДСП-Стара Загора за периода 01.06.2019 г. до 31.05.2020 година.

6. Одитни ангажименти за даване на увереност на процеса по отпускане, начисляване, изплащане и отчитане на социалните плащания и адекватността на прилаганите СФУК, в ДСП от 01.08.2019 г. до 31.07.2020 г.

Целта на одитите беше да се извърши оценка на:

- Процесът по отпускане, начисляване и изплащане на помощи/добавки чрез Интегрираната информационна система (ИИС) и дали функционира в съответствие с приложимото законодателство;

- Съответствието на счетоводното отразяване на одитирания процес в счетоводния софтуер „Кonto – 66“ с приложимото законодателство;
- Адекватността и ефективността на СФУК, свързани с отчитането и контрола на бюджетните средства.

Обхватът на одитите включи процеса на управление и контрол на бюджетните средства при отпускане, начисляване, изплащане и отчитане на социалните плащания, отразени в ИИС на АСП и ПП „Кonto - 66“ и адекватността на прилаганите СФУК в ДСП.

Одитирани са ДСП-Русе, ДСП-Красно село, ДСП-Пловдив и ДСП-Оборище.

ПРОСЛЕДЯВАНЕ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРЕПОРЪКИТЕ С ЦЕЛ ПОДОБРЯВАНЕ ПРОЦЕСИТЕ НА УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА И КОНТРОЛА

В резултат на осъществената одитна дейност през **2020** г. са дадени общо **111** бр. препоръки, в т.ч. **5** при извършения ОАК, като всички бяха приети от ръководителите на одитираните дирекции.

Дирекция „Вътрешен одит“ извърши проследяване на изпълнението на дадените **49** бр. препоръки в **5** одитни ангажимента, **2** от които извършени през 2019 г. и **3** одитни ангажимента през 2020 година, тъй като в тези структури са разполагали с необходимото време за предприемане на ответни действия и изпълнение на дадените препоръки.

При проследяване изпълнението на дадените в **3** одитни ангажимента, извършени през **2020** г. **32** бр. препоръки, **29** бр. са изпълнени, **1** е частично изпълнена и **2** препоръки са в процес на изпълнение.

Предприемането на действия за отстраняване на констатирани пропуски и несъответствия в останалите **10** одитни ангажимента, в т.ч. и ОАК, ще бъде проследено през 2021 година.

ОСНОВНИ ИЗВОДИ ЗА ФУНКЦИОНИРАНЕТО НА СИСТЕМИТЕ ЗА ФИНАНСОВО УПРАВЛЕНИЕ И КОНТРОЛ

В РДСП/ДСП е създадена адекватна система за контрол върху дейностите, свързани с отчитането и контрола на бюджетните средства при начисляване и изплащане на социалните помощи.

Адекватно са прилагани разписаните правила и процедури за функциониране на предварителния контрол в АСП. С цел осигуряване на надеждност на предварителния контрол за законосъобразност при поемане на задължение или извършване на разход, следва същия да се извършва въз основа на оценка на риска и анализ на разходите и ползите и да се актуализират Наръчника на АСП по ЗФУКПС и Методическо ръководство при осъществяване на предварителен контрол за законосъобразност, като се регламентира разделяне на отговорностите по вземане на решение, изпълнение и осъществяване на контрол.

Предоставена е възможност на финансовият контролор в ЦУ на АСП и на ОДЛОПК в РДСП и ДСП да могат самостоятелно да преценят своите действия, без ограничения в рамките на закона.

Финансовия контролор в ЦУ на АСП и финансовите контролори от дирекциите (РДСП и ДСП), извършват предварителен контрол за законосъобразност и издават „Контролен лист за извършен предварителен контрол за законосъобразност“. Контролните листове са заведени в регистър на финансовия контролор.

Системата на двойния подпис е задължителна процедура, при която поемането на всяко финансово задължение и извършването на всеки разход се осъществява след полагането на подписите на лицето, отговорно за счетоводните записвания – главен/старши счетоводител и лицето, оторизирано да извършва плащания от името на АСП.

Системата на двоен подпис се прилага при поемането на всяко финансово задължение или извършването на разход.

Действащият Съвет по мониторинг в Агенция за социално подпомагане осъществява цялостно и непрекъснато наблюдение върху действащите вътрешно-ведомствени актове.

Приоритет № 6.4.:

- *Да се гарантира законосъобразност на административните актове и процедури;*
- *Осигуряване на квалифицирана правна помощ - сключени договори за услуга, увеличаване щатния брой на юриконсултите;*
- *Осигуряване на ефективна защита на интересите на АСП по съдебни и административни производства.*
- *Обезпечаване на своевременни и законосъобразни процеси по планиране, организиране и координация на всички дейности във връзка с планирането, подготовката и провеждането на процедури за възлагане на обществени поръчки за нуждите на АСП.*

През **2020** г. Дирекция „Правна и обществени поръчки“ (ДПОП) е осъществила многоаспектно правно осигуряване на дейността на АСП в рамките на функционалните си направления, регламентирани в чл. 10 от Устройствения правилник на Агенцията.

През **2020** г. Дирекция „Правна и обществени поръчки“:

- ✓ е изготвила повече от **1 500** становища по конкретни юридически казуси, касаещи дейността на АСП;
- ✓ участвала е в изготвянето на методически указания, чрез които е подпомогната дейността на териториалните структури на АСП, както и в редица работни групи и експертни екипи;
- ✓ изготвила е и/или е извършила юридическо съгласуване общо на **2 298** броя индивидуални административни актове;
- ✓ е обезпечила и администрирала провеждането на **30** производства по ангажиране на дисциплинарната отговорност на служители от АСП (Централна администрация, РДСП и ДСП), съгласно Кодекса на труда и Закона за държавния служител, от които **27** дисциплинарни

производства са завършили с налагане на дисциплинарно наказание (15 дисциплинарни наказания по КТ и 12 дисциплинарни наказания по ЗДСл) и **3** дисциплинарни производства са прекратени;

✓ осъществила е последващ контрол при оспорване по АПК на общо **3** индивидуални административни актове, като е изготвила **9** решения касаещи вписване/отказ за вписване в регистъра по осиновяване и **15** решения, касаещи отказ от вписване/заличаване в регистъра на приемни семейства;

✓ участвала е в **72** административни производства по Закона за достъп до обществена информация (ЗДОИ);

✓ обезпечила е изготвянето, сключването или съгласуването на общо на **1 518** броя договори на различни правни основания (договори по: ЗОП, ЗЗД, ЗДС, ЗОС и др.);

✓ обезпечила е методическа помощ и организиране на процесуалното представителство на АСП по различни видове съдебни дела, от които **62** новообразувани дела (по ЗОДОВ – 12, ЗДСл – 5, КТ – 4, ЗДОИ – 2, ЗЗдискр. – 7, ЗОП – 1 и останалите по АПК), включително и по **7** броя новообразувани производства пред Комисията за защита от дискриминация и **1** брой производство пред Комисията за защита на личните данни;

✓ обезпечила планирането, организирането, осъществяването на предварителен контрол за законосъобразност и провеждането на обществени поръчки по Закона за обществените поръчки (ЗОП) финансирани с бюджетни средства, от които **15** процедури по ЗОП, **7** броя възлагания чрез обява по чл. 20, ал. 3 от ЗОП и възлагания по реда по чл. 20, ал. 4 от ЗОП;

✓ обезпечила осъществяването на предварителен контрол за законосъобразност на **90** децентрализирани обществени поръчки, програмирани от териториални структури на АСП, и е осъществила предварителен контрол на **57** проекти на договори за безвъзмездно управление и стопанисване на недвижими имоти;

✓ обезпечила е коректното водене на Регистъра на договорите и Регистъра на обществените поръчки.

Приоритет № 6.5.:

- Процесът на планиране, мониторинг, оценка и бюджетиране да е базиран на резултатите от дейността на АСП;
- Изготвяне на обективни отчети за изпълнение дейността на АСП и конструктивни анализи;
- Съставяне на обективен проектен формат на бюджета на АСП.

За Агенцията за социално подпомагане със Закона за държавния бюджет за 2020 г. и коригираният бюджет към м. декември са утвърдени общо средства в размер **1 274 444 771 лв.**, от които капиталови разходи за придобиване на дълготрайни активи и основен ремонт в размер на **850 000 лева**.

Към **31.12.2020** г. са направени администрирани разходи в размер на **1 175 748 353 лв.** по утвърдените програми, а общо направените разходи са в размер на **1 271 317 084**

лева. По отчетни данни към 31.12.2020 г. за капиталови разходи за придобиване на дълготрайни активи и основен ремонт са отчетени **650 559 лева**. През м. декември се извършиха довършителни ремонтни работи в ДСП, съгласно сключени договори с предмет извършване на строително-монтажни работи в административните сгради, ползвани от териториалните структури на АСП.

Дирекция „Финансово-стопански дейности и управление на собствеността“ (ДФСДУС) е изготвила анализи на обектите на агенцията, изпълнявани по реда на капиталните вложения и е съставила поименните списъци на инвестиционната програма за капиталовите разходи на администрацията на агенцията за 2020 г., отчет за 2019 г. и бюджет за 2021 година.

Осигурява поддръжката на собствеността на агенцията, организира извършването на текущи ремонти, поправка на инвентар и съоръжения.

Осигурява цялостното техническо обслужване на администрацията на агенцията с транспорт, регистрация на моторни превозни средства, застраховане, поддръжка и ремонт, годишни прегледи.

Поддържа регистъра на недвижимите имоти, предоставени за ползване на агенцията и регистъра на МПС собственост на агенцията. За **2020** г. има сключени над **50** нови договори за наем и безвъзмездно управление на имоти ползвани от териториалните структури.

Осъществявала материално-техническото обслужване на дейността на агенцията и на териториалните ѝ поделения и е отговаряла за съхраняването, стопанисването и използването на стоково-материалните ценности.

Организираща снабдяването и логистиката на дезинфектанти и лични предпазни средства на служителите на агенцията, както и периодична дезинфекция на териториалните структури с установени случай на COVID-19.

Изготвила над **45** технически задания, инициирала е докладни за провеждане на обществени поръчки относно материално-техническото снабдяване на агенцията.

Изготвени са справки и разчети за лимита във връзка с вземане на управленски решения за максимално ефективно насочване на бюджетните средства.

Оптимизирана и повишена е ефективността на социалните разходи до края на 2020 година.

Управление на бюджетния процес чрез изготвяне на периодични (тримесечни) анализи с натурални и стойностни показатели по видове помощи и закони. Текущо през годината са изготвени анализи за очакваното изпълнение на бюджета по елементи от ЕБК и в програмен формат на АСП.

Участие в управлението на бюджетния процес на делегираните от държавата дейности по отношение на дългосрочното и краткосрочно планиране на натуралните и стойностни показатели в системата на социалните услуги, чрез навременно предоставяне на необходимата информация на МТСП и МФ в съответствие с разпоредбите на решенията на МС за бюджетната процедура, като е дала над **46** бр. становища по финансовата обезпеченост

при откриване, промяна на вида и/или промяна на капацитета и закриване на социални услуги, когато са делегирани от държавата дейности.

Организираща финансирането на общините по предоставяне на лична помощ в съответствие с установеното в ЗЛП. Осъществявала е мониторинг и контрол по разходване на средствата, отпуснати за включване в механизма лична помощ.

В изпълнение на горното са изготвени справки и разчети за необходимото нарастване на единните стандарти във връзка с нарастване на разходите за минимална работна заплата и индекса на нарастване на другите разходи, бюджет за 2021 г. и прогноза 2022-2024 година.

ИЗГОТВЕНИ АНАЛИЗИ, ИНФОРМАЦИИ, ПЛАНОВЕ И ПРОГНОЗИ, СВЪРЗАНИ С ДЕЙНОСТТА, ОСЪЩЕСТВЯВАНА ОТ АСП

През **2020** г. дейността беше насочена към изготвянето на обективни анализи, информации, планове и прогнози, отнасящи се до реализираните от териториалните подразделения мерки и задачи в изпълнение на политиките, свързани с дейностите по социално подпомагане, социалните услуги и закрила на детето, в т.ч. и от звената в Централната администрация.

В рамките на календарната година от отдел „Анализ, планиране и прогнозиране“ (АПП) при дирекция „Анализ и административно обслужване“ (ДАО) са изготвени следните **14 анализа**, отчитащи прилаганата от дирекциите практика по реализиране на дейностите в изпълнението на социалните политики и програми, както и ефекта от настъпили изменения в нормативната уредба.

❖ Въз основа на анализирания статистическите данни за социалното подпомагане, социалните услуги и дейностите по закрила на децата за предходната година, изготвен е **годишния Анализ на изпълнението на натуралните и стойностните показатели на политиките в областта на социалната закрила и равните възможности, социално включване и интеграцията на хора с увреждания за 2019 г.;**

❖ За конкретни периоди на 2020 г.: **първо тримесечие, първо полугодие и към 30.09.2020 г.**, са изготвени **3-те анализа за текущото изпълнение на натуралните и стойностните показатели през годината;**

❖ **4 тримесечни анализа за дейността на РДСП**, на база представени от регионалните дирекции отчети, които показват конкретни добри практики при изпълнението на социалните политики, в т.ч. динамика и наблюдавани тенденции - по области и обобщено за страната (за **IV-о тримесечие на 2019 г.;** за **I-о, II-о и III-о тримесечие на 2020 г.**). За отчитането на РДСП през 2020 г. е изготвен актуализиран макет;

❖ **Анализ на изпълнението на Закона за личната помощ за периода 01.09-31.12.2019 г.;**

❖ **Анализ за изпълнението на Наредба № РД-07-5 от 16.05.2008 г. за условията и реда за отпускане на целевата помощ за отопление през отоплителен сезон 2018/2019 г.;**

❖ **Анализ за изпълнението на Наредба № РД-07-5 от 16.05.2008 г. за условията и реда за отпускане на целевата помощ за отопление през отоплителен сезон 2019/2020 г.;**

❖ **Сравнителен анализ по изпълнението на програмите за социално подпомагане за периода 2015-2019 г.;**

❖ **Анализ на развитието и динамиката на социалните услуги за пълнолетни лица, делегирани от държавата дейности за периода 2015 – 2019 г.;**

❖ **Анализ на дейностите и мерките, предприети от отделите „закрила на детето“ за периода 2015-2019 година.**

Ежемесечно е осъществяван **мониторинг на отчетните данни** по социално подпомагане, семейните помощи за деца и дейностите по закрила на детето (чрез ИИС). **Обобщена информация** за натуралните и стойностните показатели се предоставя **на МТСП: ежеседмично** на министъра и ресорните зам.-министри; **ежемесечно** на Дирекция „Социално включване“ за ефективното изпълнение на възложените ѝ функции.

От месец април до края на годината всяка седмица е изготвяна и предоставяна оперативна информация по искане на МТСП във връзка с пандемията от COVID-19: по механизма лична помощ; по прилагането на чл. 16 от ППЗСП – извънредно положение (еднократна помощ в максимален размер за работещите майки и бащи, които гледат децата си, ученици до 7-и клас, навършили 14-годишна възраст и в момента нямат възможност да получат други средства); по чл. 16Б от ППЗСП (месечна помощ за родители на деца до 14-годишна възраст, които са изразходвали полагаемите им се отпуски поради пандемията); от месец юли – за отпускането на еднократна помощ за ученици, записани в 8-и клас – изплащана в два транша (чл. 12а от ЗМДВИПОРНСПП).

От месец май **ежедневно** се събират и обобщават данни от социалните услуги в общността – специализирани институции за пълнолетни лица и услуги от резидентен тип за деца и за лица, във връзка с разпространението на COVID-19 в системата на социалните услуги, делегирана от държавата дейност (данни за персонал и потребители). Информацията е предоставяна на Агенция за качество на социалните услуги (АКСУ), на ръководството и отговорните дирекции в АСП.

От месец март до края на годината е събирана и обобщавана месечна информация, подавана от РДСП по изпълнението на Национална програма „Предоставяне на грижи в домашна среда“ (НППГДС) през 2020 година.

От месец юли до края на годината се извърши **ежеседмичен мониторинг** и е изготвяна оперативна **информация** за страната по: отпусната еднократна помощ за ученици, записани в първи клас; отпусната целева помощ за отопление за новия отоплителен сезон.

Информацията е предоставяна ежеседмично на ръководството на АСП, отдел „Връзки с обществеността“ и на отговорните дирекции в МТСП.

Всеки месец е актуализирана информацията за **функциониращите социални услуги**, делегирани от държавата дейности, публикувана на интернет страницата на АСП. **Ежемесечно** е актуализирана и информацията за **капацитет и заетост** в специализираните институции и социални услуги в общността – делегирана от държавата дейност, както и обобщената информация за специализираните институции и социалните услуги в общността (**по вид**). Ползватели на тези данни са Агенцията за качество на социалните услуги, специализираните дирекции в Централната администрация и териториалните структури на АСП.

На всеки три месеца е събирана и обобщавана: справка за **лицата, идентифицирани като жертва на трафик**; информация за броя на **идентифицираните жертви на домашно насилие**; информация за **приемните семейства с и без настанени деца в тях към последна дата на отчетния период** (по данни от РДСП); информация за **лицата, настанени в специализирани институции и социални услуги от резидентен тип, поставени под ограничено или пълно запрещение**. **Всяко тримесечие** е събирана и обобщавана информация от регионалните поделения на АСП **за съвместните им проверки със служители на МВР** относно изпълнението на дейностите по утвърдена Програма в изпълнение на Споразумението за сътрудничество между МВР и МТСП.

Служителите от отдел АПП (6) са определени за **координатори** по организация и управление на проект „Приеми ме 2015“ за предоставяне на социалната услуга „приемна грижа“ - на национално ниво и за съответните общини партньори (общо 158 от 28-те области на страната).

През **2020 г.**, съгласно заповед на изпълнителния директор, трима служители от звеното имаха определени **отговорности** по прилагането на Закона за личната помощ - във връзка с предоставянето на социални услуги в домашна среда на лица, включени в механизма лична помощ (координиране, ежемесечен мониторинг на натуралните показатели и методическа помощ на ангажираните общини).

Отдел АПП активно участва в изготвяне на приложения по процедурата за външна обратна връзка по внедряването на CAF в администрацията на АСП, както и в работната група за разработването на Методология и индикатори за измерване на натовареността и разпределение на задачите на служителите в системата на АСП.

Служители от отдел АПП имат ежегодно участие в междуведомствени работни групи по планиране и отчитане на политиките по определени социални области, както и във ведомствени щабове/работни групи/дежурни екипи и др., съгласно заповеди на изпълнителния директор, в изпълнение на Устройствения правилник на агенцията.

През отчетната година са изготвени **информации, предложения и прогнози**, съдържащи аналитични данни за социалното подпомагане, социалните услуги и дейностите

по закрила на детето – във връзка с конкретни преписки по искане на МТСП, в т.ч. УО на ОП РЧР; МС, чрез МТСП; МФ, МФ – „Одит на средствата от ЕС“; МБВР; НСИ; ДАЗД; АКСУ; НЗОК; Столична община и други общински администрации; други институции; НБУ – Ноу-хау център; Институтът по публична администрация; ББС; НПО (общо 57 бр.); за нуждите на дирекциите в Централната администрация – общо 21 аналитични информации по социалното подпомагане, социалните услуги и дейностите по закрила на детето. **Например:**

- Периодични прогнози за очакваното изпълнение на натуралните и стойностните показатели за 2020 г.;
- Бюджетната прогноза за периода 2021-2023 г. за бюджетната процедура за 2021 г. (предоставят се на МФ чрез МТСП);
- По бюджетна процедура за 2021 г. – прогнозни данни за НЗОК (прогноза за трансферите за здравно осигуряване на лицата, които се осигуряват за сметка на държавния бюджет), за периода 2021-2023 г.); актуализирана информация за лицата, които отговарят на условията за месечно и целево подпомагане; средносрочна бюджетна прогноза за периода 2021-2023 г., относно неосигурените лица, отговарящи на условията да получават месечни социални помощи и целеви за отопление, настанените в СИ, ЦВН, ПЗ, ЗЖ, НЖ, КЦ; за полагащите грижи за инвалиди над 50 на сто трайна намалена работоспособност (предоставят се на НЗОК);
- Презентации, опорни точки и други информации за ръководството на АСП за работни срещи относно приоритетните задачи пред агенцията за 2020 г. и по хода на тяхното изпълнението;
- Информация за изпълнението на мерките, които са съотнесими към и е отговорна АСП – по Антикорупционния план на МТСП и ВРБ към министъра за 2020 г.;
- Информация по индикатори за Национална програма за развитие на България 2030 и Национална стратегия за намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване;
- Изготвяне и обобщаване на документи по демографското развитие, от компетентността на АСП: Отчет за 2019 г. и План за 2020 г. за изпълнение на Актуализираната Национална стратегия за демографско развитие на населението в Р България (2012 – 2030 г.); участие в Междуведомствената работна група по демографските въпроси, доходи и жизнено равнище;
- Изготвяне на Анализ-предложение за глобализиране на помощите във връзка с предложение на социалните партньори;
- Предоставяне на оперативна информация по социалното подпомагане, във връзка с извънредното положение и извънредната епидемична обстановка – след месец март до края на годината, при поискване от МТСП и/или специализираните дирекции в АСП;

Всяка седмица се изготвя и представя в кабинета на министъра на труда и социалната политика оперативна информация, включваща: данни от ИИС за броя на подадените заявления по различните законови основания; информация от специализираните дирекции за участие в работни групи и други срещи в изпълнение на социалните политики, от дирекция

МСПЕИ - по изпълнението на проекти/схеми, по които АСП е Управляващ орган или пряк бенефициент; оперативна информация за проект „Приеми ме 2015“.

От отдел АПП са изготвени **13 отговора на въпроси** с аналитични данни по социалното подпомагане, социалните услуги и дейностите по закрила на детето, **по постъпили заявления за достъп до обществена информация** от: Институт за пазарна икономика, УНИЦЕФ – България, Сдружение „Общност Мостове“, Фондация „Институт „Отворено общество“, „Център за протезиране“ ООД, „Анка“ ЕООД, Сдружение „Здраве за всички“, Фондация „Лумос“, „Стамар 2013“ ЕООД; докторанти от различни университети. Аналитични данни и по други заявления за достъп до обществена информация са предоставяни на специализираните дирекции, при поискване.

Предоставена е подробна **информация** по **18 питання от меди**и (вестниците „Марица“, „Монитор“, „Телеграф“, „24 часа“, „Дневник“; БНТ1, Канал 3, Дарик радио и др.), по постъпили въпроси чрез Пресцентъра на МТСП и/или Пресцентъра на АСП.

Предоставената информация по въпроси, поставяни от медиите, в отговорите по заявленията за достъп и/или искания от държавни институции, тематично се отнасят най-често за: правоимащите лица, на които е отпусната помощ за помощни средства, приспособления и съоръжения и медицински изделия; за отпуснатите целеви помощи за отопление и за ученици, постъпили в първи клас; относно подпомагането на лица с увреждане (в т.ч. деца) и механизма лична помощ; за семейства, получили детски надбавки; за случаите на отпуснати еднократна помощ за майки студентки (двете плащания); за децата, вписани в регистъра и броя на осиновените деца, както и за кандидат-осиновителите, вписани в регистъра; за развитието на приемната грижа; относно прекратените или спрени месечни помощи по чл. 7 от ЗСПД; за лицата, които полагат или са отказали да полагат обществено полезен труд, както и за санкционираните лица; отпускане на еднократната помощ по чл. 12а от ЗМДВИПОРНСПП; за отпусканите помощи по ППЗСП - чл. 16, ИП (еднократна) и чл. 16Б (месечна); по въпроси, свързани с функциониращите социални услуги – делегирана от държавата дейност.

Отдел АПП има ангажимент и изготвя информации и по конкретни питання от Пресцентъра на МТСП, във връзка с посещения в страната на политическия кабинет (за области Благоевград, Бургас, Варна, Видин, Добрич, Монтана, Пазарджик, Русе, София-град, Стара Загора); за участия в меди и др. от страна на министър, зам.-министри, изпълнителен директор на АСП; по преписки с питання от депутати.

Изготвена е Справка за **натовареността** на служителите през 2019 г. от отделите „Закрила на детето“ към 147-те дирекции „Социално подпомагане“.

Ежемесечно се обобщават **отчетите и работните програми на дирекциите** в Централната администрация, като обобщените документи (**по 12**), се публикуват на вътрешната интернет страница на АСП и се предоставят на МТСП.

В съответствие с утвърдената Система за управление на риска са изготвени **Отчет по управление на риска за 2019 г., План за управление на риска и План за управление на остатъчния риск – за 2020 година**. Извършен е **периодичен преглед** на текущия План за управление на риска и на остатъчния риск. Документите са публикувани на официалната интернет страницата на АСП.

В изпълнение на чл. 33а от Закона за администрацията са изготвени и публикувани на страницата на АСП **Отчет за изпълнение на Целите по чл. 33а от Закона за администрацията (за 2019 г.) и Цели по чл. 33а от Закона за администрацията (за 2020 г.)**.

Публикувани са и изготвените **Стратегически план на АСП за периода 2019-2021 г., Отчет за дейността на Агенцията за социално подпомагане за 2019 г., Отчет на Годишния оперативен план на АСП за 2019 г. и Годишен оперативен план на АСП за 2020 година**.

Приоритет № 6.6.:

- Да се осигури ефективна координация между всички нива, чиито дейности, имат задължения по спазването на законодателството и финансовата дисциплина в АСП;
- Своевременното, точно и обективно отразяване на първичните документи в програмата за счетоводно отчитане, при пълно съответствие с законовите и методологическите указания, както и вътрешните правила на АСП.
- Координация на дейността по изготвяне и отчитане на касовото изпълнение за АСП – ежемесечни, тримесечни и годишни отчети.
- Координация на дейността по изготвяне и отчитане степента на изпълнение на утвърдените политики и програми по бюджета, по които АСП е отговорна институция.
- Засилване ролята на обратната връзка при възникването на различни казуси и проблеми, свързани с текущата работа и своевременното им отстраняване.

Осъществява ежемесечен контрол за правилното счетоводно отчитане на приходите и разходите по пълна бюджетна класификация по счетоводни сметки от Сметкоплана на бюджетните предприятия и обобщава данните по счетоводните сметки – изготвени общи оборотните ведомости за представяне на първостепенния разпоредител с бюджет.

Осъществява ежемесечен контрол за ефективното и законосъобразното изразходване на бюджетните и извънбюджетните средства по ОП РЧР при спазването на финансовата дисциплина.

На основание чл. 5, ал. 1, т. 6 от Устройствения правилник на агенцията, Заповед № РД 01-161/01.03.2019 г. на министъра на труда и социалната политика - утвърждаване на изменение на Актуализираната счетоводна политика на администрацията на МТСП и ВРБ към министъра на труда и социалната политика. Счетоводната политика е разработена с изискванията на българското законодателство - Закона за счетоводството и Закона за публичните финанси, съобразена с методическите указания на министъра на финансите, издадени на основание чл. 164, ал. 1 от ЗПФ, съответно ДДС № 14/2013 г. относно

сметкоплана на бюджетните организации, ДДС № 20/14.12.2004 г. за прилагане на Националните счетоводни стандарти от бюджетните предприятия, ДДС № 1/2015 г., както и всички нормативни документи и указания, отнасящи се до дейността на бюджетните организации при спазване на основните принципи на счетоводството.

Всички указания на АСП във връзка с осчетоводените разходи с ЕБК са сведени до знанието на териториалните структури в съответствие с установения ред.

Предприети са необходимите мерки за отстраняване на констатираните от одитния екип пропуски, относно начина на комуникация с териториалните поделения на АСП.

ЦЕЛЕВА ПРОГРАМА

„ТОПЪЛ ОБЯД У ДОМА В УСЛОВИЯТА НА ИЗВЪНРЕДНА СИТУАЦИЯ – 2020 г.“

Във връзка с обявеното извънредно положение на територията на Република България, считано от 13 март 2020 г. бяха осигурени средства в размер на **5,1 млн. лв.** за финансово обезпечаване на дейностите по осигуряване на топъл обяд за социално слаби и възрастни хора на територията на Р България. Екипът на ДМСПЕИ изготви и предложи на министъра на труда и социалната политика за утвърждаване пакет документи по Програмата, определящ обхвата, реда и условията за финансиране и реализиране на дейностите по приготвяне и доставка на топъл обяд до дома на потребителите от общини и райони на общини. Програмата е утвърдена със Заповед № РД01-209/27.03.2020 г. и публикувана заедно с покана за кандидатстване на интернет страницата на АСП.

Програмата е част от пакета мерки за подкрепа на уязвимите граждани в условията на извънредната ситуация в страната, произтичаща от необходимостта от ограничаване на разпространението на COVID-19. С цел продължаване на предоставянето на топъл обяд на лицата, изпаднали в затруднено положение, включително и заради пандемията, бяха осигурени **14,2 млн. лв.** от държавния бюджет за финансиране на Национална програма „Топъл обяд у дома в условията на извънредна ситуация“. Чрез нея се надгради операцията за осигуряване на топъл обяд по Оперативната програма, като не само не се допусна прекъсване на подкрепата, но и беше разширен кръгът на подпомогнатите лица.

Общия размер на **изплатените средства** от националният бюджет **към 31.10.2020 г.** по Целева програма „Топъл обяд у дома в условията на извънредна ситуация – 2020 г.“, включващ авансови, междинни и окончателни плащания, е в размер на **12 835 511,93 лева.**

Приоритет № 6.7:

- *Да се оптимизира процеса, свързан с осъществяването на специализиран контрол по законосъобразното прилагане на нормативните актове в областта на социалното подпомагане и социалните услуги.*

Инспекторатът към изпълнителния директор на Агенция за социално подпомагане (АСП) реализира своите функции въз основа на дадените му правомощия в Закона за социално подпомагане и Устройствения правилник на АСП.

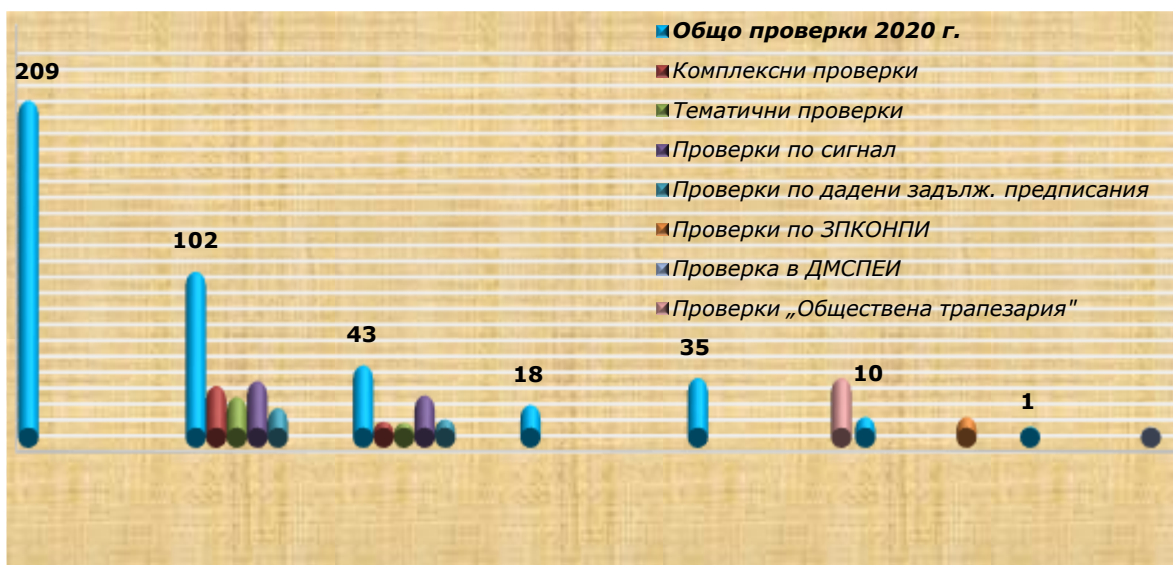
Инспекторатът осъществява специализиран контрол по законосъобразното прилагане на нормативните актове в областта на социалното подпомагане. **До 01.07.2020 г.** в обхвата на дейността му, освен контрол на териториалните поделения на АСП, бяха включени и контрол и мониторинг на специализираните институции за социални услуги и на социалните услуги, предоставяни в общността. Основните цели в дейността на Инспектората **през 2020 г.** могат да се обобщят по следния начин:

- ✓ Да се повиши ефективността и ефикасността, чрез прилагане на контролни механизми за спазване на нормативната уредба в областта на социалните помощи, потребностите на хората с увреждания, социалните услуги и закрила на детето;
- ✓ Осъществяване на засилен контрол по превенция и противодействие на корупцията.

В Годишния план на Инспектората през 2020 г. е заложено извършването на **154** проверки, а са реализирани общо **209** проверки. Разпределението на извършените проверки по видове е както следва:

- **Комплексни проверки – 36, в т.ч.:**
 - ✓ Комплексни проверки в териториални поделения на АСП – 30;
 - ✓ Комплексни проверки в специализирани институции и социални услуги в общността – 6.
- **Мониторинг относно средната годишна заетост и разходване на средствата от ЕРС – 18.**
- **Проверки по изпълнение на задължителни предписания – 24, в т.ч.:**
 - ✓ Дирекции „Социално подпомагане“ – 16;
 - ✓ Специализирани институции за социални услуги и социални услуги в общността – 8.
- **Тематични проверки – 28, по четири теми, в т.ч.:**
 - ✓ Тематична проверка, относно изготвяне на индивидуална оценка на потребностите на хора с увреждания по чл. 20 от Закона за хората с увреждания – 21 бр.;
 - ✓ Прилагане на Правилата за администриране на дейностите по отпускане, начисляване, изплащане и/или възстановяване на социални плащания, предоставяне на социални услуги и предприемане на мерки и дейности по закрила на детето утвърдени със Заповед № РД01-1285/08.07.2019 г. на изпълнителния директор на АСП – 1 бр.;
 - ✓ Проверка на тема „Правомерното прилагане на Наредба № РД07-5/16.05.2008 г. за условията и реда за отпускане на целева помощ за отопление“ – 1 бр.
 - ✓ Проверка, относно организацията на работа и качеството на предоставяната услуга в Центрове за настаняване от семеен тип за пълнолетни лица с деменция (ЦНСТПЛД) – 5 броя.
- **Проверки по сигнал – 57 бр., в т.ч.:**

- ✓ Регионални дирекции за социално подпомагане и Дирекции „Социално подпомагане” – 33;
- ✓ Специализирани институции за социални услуги и социални услуги в общността – 24.
- **Проверки по прилагането на Закона за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество – 10 броя.**
- **Проверка в дирекция „Международно сътрудничество и европейска интеграция” – 1 брой.**
- **Проверки на Социалната услуга „Обществена трапезария” – 35 броя.**

От извършените общо **209** проверки – **102** са в териториални поделения на АСП, **78** са в специализирани институции за социални услуги и социални услуги предоставяни в общността, **18** мониторинга и **10** проверки в Централната администрация на АСП на декларациите на служителите по чл. 35, ал. 1 от Закона за противодействие на корупцията и отнемане на незаконно придобито имущество и **1** проверка в дирекция „Международно сътрудничество и европейска интеграция”.

През **2020** г. са дадени общо **987** задължителни предписания и **40** препоръки за отстраняване на допуснатите пропуски и нарушения. Задължение на всеки ръководител на проверената структура е да изпрати в указания срок, писмена информация до Инспектората, за предприетите мерки по изпълнението им и отстраняване на допуснатите пропуски и нарушения. Контрол по изпълнението на предписанията в дирекции „Социално подпомагане” се извършва от Регионалните дирекции за социално подпомагане, за което същите уведомяват Инспектората.

През 2020 г. е съставен **1** Акт за установяване на административни нарушения по Закона за административните нарушения и наказания и е издадено едно Наказателно постановление.

Във връзка с констатирани нарушения през 2020 г. са направени предложения за търсене на дисциплинарна отговорност по Закона за държавния служител и Кодекса на

труда за **16** служители в териториалните поделения на АСП. За сравнение, за изминалата 2019 г. е поискано образуване на дисциплинарно производство за 7 служители - увеличението е повече от двойно.

За отчитане на извършената работа от Инспектората са изготвени месечни отчети, които са предоставени на ръководителя на Инспектората в МТСП.

В изпълнение на Координационния механизъм между МТСП и второстепенните разпоредители с бюджетни кредити за обмен на информация - относно подадени сигнали за корупция, са изготвени тримесечни отчети, които са предоставени на изпълнителния директор на АСП, ръководителя на Инспектората на МТСП, като са публикувани и на интернет страницата на АСП.

При извършените комплексни проверки в **30** дирекции „Социално подпомагане“ е констатирано, че: в **14** от тях е създадена добра организация на работа, в **15** – необходимата организация във връзка със законосъобразното прилагане на нормативната уредба и на указанията, дадени от АСП в областта на социалното подпомагане, хората с увреждания и дейностите по закрила на детето; в **1** от проверените дирекции не е създадена необходимата организация на работа.

Забелязва се лек спад в постъпилите сигнали от граждани и институции по отношение работата на ДСП и РДСП – от 36 през 2019 г., на **33** през **2020** година. Продължава тенденцията по-голямата част от сигналите да касаят деца в риск и действията на водещите случаите социални работници.

Резултатите от извършените проверки по изпълнение на задължителни предписания, дадени при извършени проверки през **2020** г. показаха, че изпълнението на дадените предписания е **69,5 процента**. Не са изпълнени **17,4%** от дадените предписания, **11,8%** са изпълнени частично и за **1,3%** не може да се прецени изпълнението на дадените предписания - най-често, поради направени промени в нормативната уредба. Във връзка с изпълнението на дадените предписания и констатираните пропуски в работата на служителите са дадени нови предписания и препоръки.

Тематичните проверки по изготвяне на индивидуална оценка на потребностите по чл. 20 от Закона за хората с увреждания в **13** дирекции „Социално подпомагане“ от различни области показват, че във всички отдели „Индивидуална оценка на хора с увреждания и социални услуги“ (ИОХУСУ) към проверените дирекции е създадена необходимата организация за приемане, регистриране, разпределяне и обработване на заявления-декларациите за изготвяне на индивидуална оценка на потребностите.

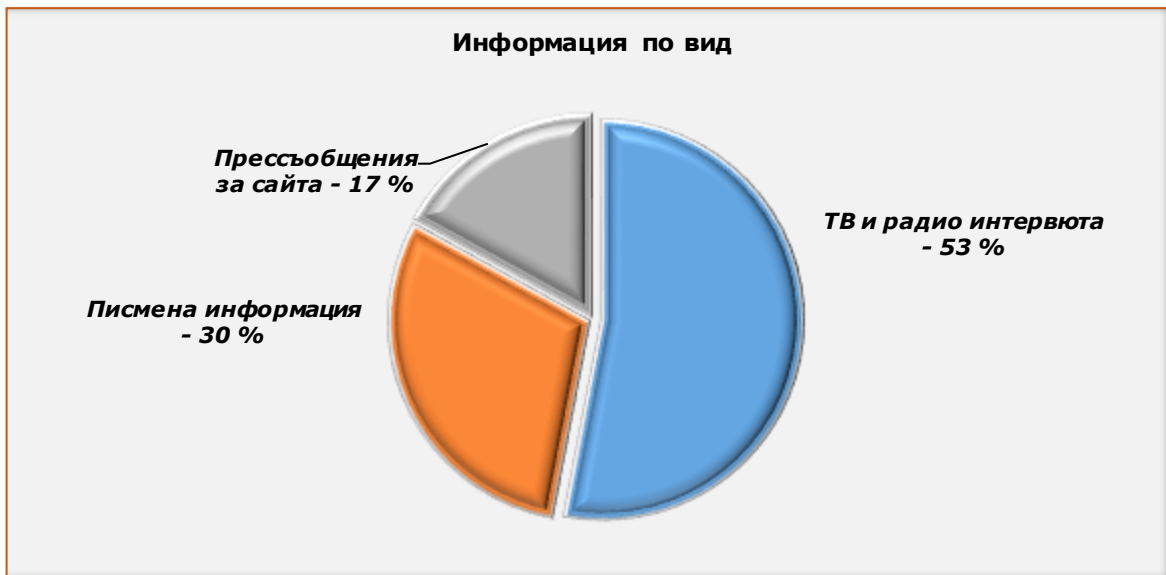
При извършените извънпланови проверки относно организацията на работа и качеството на предоставените социални услуги в **5** Центъра за настаняване от семеен тип за пълнолетни лица с деменция е установено, че на потребителите е осигурено добро качество на предоставяните социални услуги. Санитарно-хигиенното състояние на центровете е много добро. До голяма степен са спазени стандартите и критериите, регламентирани с ППЗСП. На

потребителите е осигурена качествена и здравословна храна. Не са установени индикации за осъществено физическо, психическо или друг вид насилие над потребителите. Стремелът на служителите е насочен към предоставяне на условия, близки до домашните и подпомагане на потребителите при справяне с ежедневните им потребности.

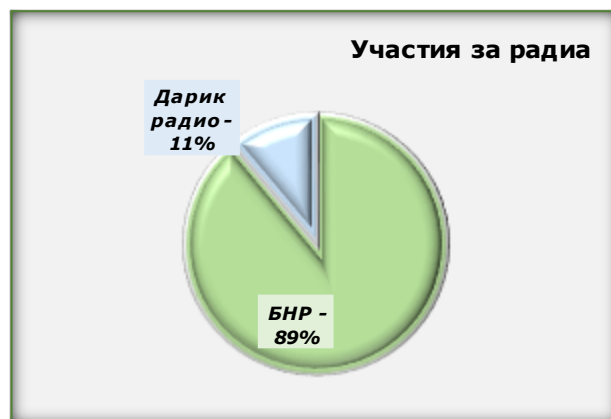
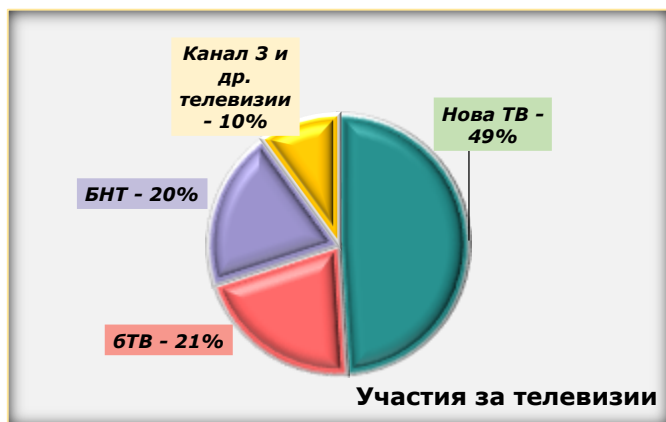
Приоритет № 6.8.:

- *Да се осигурят условия по осъществяване на дейности за информираност на обществото чрез медиите във връзка с изпълнението на държавната политика в областта на социалното подпомагане и социалните услуги, както и дейностите по закрила на детето;*
- *Осъществяване на дейности за информираност на обществото чрез медиите за изпълняваните от АСП политики през 2020 година.*

И през 2020 г. целта на дейностите за информираност чрез медиите за изпълняваните от АСП политики бе обществото да бъде запознато с резултатите от реализирането на приоритетите в областта на социалното подпомагане, социалните услуги и дейностите по закрила на детето. За постигане на целта през **2020** г. екипът на отдел „Връзки с обществеността“ (при ДЧРВО, Централна администрация), реализира за различни медии общо **336** тематични участия, от които **177** интервюта на ръководители и експерти, **104** предоставени писмени информации и статистически справки, както и **55** прессъобщения по различни теми, публикувани на интернет страницата на АСП.

По-голямата част от предоставената информация и участията бяха предназначени за национални медии: Нова телевизия – 73 бр., БТВ – 32 бр., БНТ – 31 бр., Канал 3 – 5 бр., БНР – 25 бр., Дарик радио – 3 бр., в. „Монитор“ - 37 бр., в. „Телеграф“ - 9 бр., в. „Сега“ - 6 броя. За други печатни и електронни издания: в. „Дневник“, в. „24 часа“, Евроком, телевизия Телемедия – Пазарджик, еТВ - Хасково, ТВ Стара Загора, в. „Марица“, offNews, clinica.bg, dir.bg, агенция Франс прес и други информационни агенции и сайтове - общо 52 броя.

Преобладаващите теми в участията през годината са: целеви помощи за първокласници и осмокласници, за работещи дистанционно поради извънредната епидемична обстановка родители на деца до 14-годишна възраст; предприети в социалните услуги мерки в условията на извънредно положение и извънредна епидемична обстановка, направени ПСР тестове сред потребители и персонал на социалните услуги, заплащане на ПСР тест при постъпване по спешност в социална услуга за деца и пълнолетни лица; казуси от дейността по закрила на детето и превенция на изоставянето на деца; предоставяне на еднократни помощи при бедствия и аварии; теми във връзка с личните асистенти; дейности и резултати по Оперативната програма за храни и други. През годината бе отделено внимание на провеждането на информационно-разяснителни кампании в областта на социалната нормативна уредба и въвеждането на нови видове помощи във връзка с пандемията от COVID-19.

Съхранена е тенденцията за адекватна медийна ангажираност на експерти от териториалните структури на агенцията и то най-вече, когато става дума за конкретни казуси и статистика, свързани с тяхната дейност. Основен информационен инструмент на регионално ниво, освен целевите експертни участия по основните теми, остават и ежемесечните пресконференции на ръководителите на регионалните дирекции за социално подпомагане, установени още от 2006 г. като начин за представяне на актуални акценти в дейностите на регионалните структури на АСП. За 2020 г. проведените регионални пресконференции са общо **226**.

През годината в меню „Новини“ на интернет страницата на АСП са публикувани **55** прессъобщения. Ползваемостта им всеки път достига средно до отразяване в повече от **40** печатни и електронни медии и информационни сайтове и значително повече, когато става дума за информация като: динамика и крайни резултати от кампаниите за целево енергийно подпомагане и целева помощ за първокласници и осмокласници; новите помощи във връзка с извънредното положение и извънредната епидемична обстановка; развитието на приемната грижа и действията на службите по казуси от сферата на закрила на детето; дейности по деинституционализация и развитие на социалните услуги за пълнолетни лица и деца, предоставяни в общността; съществени промени в нормативната уредба; проекти, изпълнявани от АСП.

Основна дейност на звеното за връзки с обществеността е и непрекъснатият медия мониторинг на над 1000 източника, което позволява изготвянето и предоставянето на минимум два ежедневни бюлетина с публикации, касаещи дейността на АСП и нейните териториални структури. Освен ежедневна пълноценна представа за информационния поток, този ресурс позволява оперативна реакция при идентифициране и огласяване на проблеми,

изискващи спешни действия или разяснения от страна на регионалните и териториалните структури на АСП.

Друго направление в дейността на отдел „Връзки с обществеността“ е обработването на заявления за достъп до обществена информация, постъпили по реда на Закона за достъп до обществена информация (ЗДОИ), както и организирането на предоставянето на исканата с тях информация. През 2020 г. по този ред в отдела са постъпили общо **73** заявления за достъп до обществена информация, като 9 от тях са постъпили на хартиен носител, а 64 - по електронен път. Издадени са **64** решения за достъп до обществена информация, **8** уведомителни писма и **1** препращане на заявлението по компетентност.

Преобладаващите теми в исканата информация се отнасят до: достъп до социални доклади; национална статистика за отпускане на медицински изделия и помощни средства; данни за предоставяне на помощи и изплатени средства по различните нормативни документи; предоставяне и развитие на социалните услуги; статистика относно дейности и мерки по закрила на детето.

Приоритет № 6.9.:

- *Подобряване на организацията и ефективността на работа по информационното обслужване.*

ИНТЕГРИРАНА ИНФОРМАЦИОННА СИСТЕМА ЗА СОЦИАЛНОТО ПОДПОМАГАНЕ

За реализиране на основните си функции и задачи Агенция за социално подпомагане използва Интегрирана информационна система (**ИИС на АСП**), включваща три функционално обособени модула:

- Модул (подсистема) – „Социално подпомагане“;
- Модул (подсистема) – „Социални услуги и социално включване“;
- Модул (подсистема) – „Закрила на детето“.

Изцяло се използват електронни входящи дневници с цел намаляване времето за обслужване на клиентите на АСП и въвеждане на принципа „За обслужване на едно гише“.

Голяма част от натуралните и финансови индикаторите, свързани с дейностите по социално подпомагане и закрила на детето се генерират на централно ниво чрез ИИС.

В края на 2019 г. е разработен и внедрен модул, обслужващ дейностите, свързани със Закона за лична помощ. Осигурен е защитен достъп на 293 общини за въвеждане на данни в информационната системата чрез КЕП.

С цел прилагане на електронното управление с АСП в Системата за сигурно електронно връчване (ССЕВ), са включени всички териториални структури на АСП – 28 РДСП и 147 ДСП.

За обработка на цялостната кореспонденция на АСП и териториалните структури се използва централизирана автоматизирана информационна система за документооборот **„Архимед“** (Archimed eProcess).

С цел гарантиране на безпроблемна и надеждна работа на информационните системи на агенцията, е сключен Договор № ФС01-1267 от 23.10.2020 г. с БТК ЕАД и е изградена VPN комуникационна свързаност на АСП, осигуряваща симетрична връзка, обмен на данни - всеки с всеки, резервираност и Интернет за Централната администрация на АСП, 28 регионални дирекции за социално подпомагане, 147 дирекции „Социално подпомагане“, както и за 197 изнесени работни места (ИРМ).

- Осигурена VPN комуникационна свързаност за обмен на данни в реално време на Централната администрация на АСП със скорост 900 Mbps;
- Осигурена VPN комуникационна свързаност за обмен на данни в реално време на 17 точки със скорост 20 Mbps;
- Осигурена VPN комуникационна свързаност за обмен на данни в реално време на 68 точки със скорост 10 Mbps;
- Осигурена VPN комуникационна свързаност за обмен на данни в реално време на 97 точки със скорост 8 Mbps;
- Осигурена VPN комуникационна свързаност за обмен на данни в реално време на 64 точки със скорост 4 Mbps;
- Осигурена VPN комуникационна свързаност за обмен на данни в реално време на 126 точки със скорост 2 Mbps;

С цел подобряване комуникацията на АСП и териториалните поделения активно се поддържа и актуализира **вътрешна интернет страница** за служителите на териториалните поделения на АСП.

Подобряване на информационния обмен на данни в АСП и териториалните поделения

Осигурен е **Електронен обмен на данни** в областта на социалната сигурност по Регламент 883/2004 година. Инсталирана е мрежова система за регулиране на интернет трафика на потребителите и контрол на използваните от тях приложения.

Реализиран и осигурен **достъп** до Национална база данни „Население“ и Агенция по вписванията. Осигурен електронен обмен на данни между НАП, НОИ, МОН, Агенция по заетостта (АЗ) и Агенция за хора с увреждания (АХУ) - на база на подписани споразумения с държавните институции за предоставяне на информация по електронен път, свързана с дейността на АСП.

Създадена е организация по **предоставяне на ежемесечна информация** на териториалните дирекции:

- от НОИ персонални данни и информация за: размера на изплащаните обезщетения за безработица; размера на изплащаните парични обезщетения и помощи от ДОО; размера на

изплатените пенсии; информация за лицата, които получават наследствена пенсия, както и пенсия за инвалидност.

- от ГД ГРАО – персонални данни и информация за починалите лица през предходен месец.

- от МОН – персонални данни и информация за: записаните за съответната учебна година деца в подготвителни групи и ученици в паралелките на определен клас; допуснатите отсъствия без уважителни причини през съответния месец;

- от АЗ – персонални данни и информация за регистрираните безработни лица. Данните от външни бази данни автоматично се зареждат в ИИС с цел осигуряване на своевременна и актуална информация.

Създадената възможност за автоматично зареждане в ИИС на горецитираните данни и информации от външни бази данни осигуряват своевременна и актуална информация, необходима за определяне на правото на съответния вид подпомагане на нуждаещите се лица, намаляват административната тежест за кандидатстващите за подпомагане лица и не на последно място, чувствително намаляват времето за електронното обработване на преписките.

Едновременно с това, АСП предоставя информация на външни институции чрез ИИС, както следва:

- на НОИ – персонални данни и информация за постъпилите заявления-декларации за отпускане на месечна помощ по чл. 8е от ЗСПД; издадените заповеди за отпускане/отказ на месечна помощ по чл. 8е от ЗСПД; персонални данни и информация за лицата по чл. 13, ал. 3 от ЗЛП, на които през съответния месец е предоставена лична помощ;

- на АЗ – персонални данни и информация за лицата, получаващи месечни помощи по чл. 9 от ППЗСП;

- на Агенция „Пътна инфраструктура“ (АПИ) - дневна заявка по образец от Наредбата № Н-19 от 2.12.2008 г. за условията и реда за освобождаване от заплащане на винетни такси при ползване на платената пътна мрежа на лица с 50 и над 50 на сто намалена работоспособност или вид и степен на увреждане и лица или семейства, отглеждащи деца с трайни увреждания до 18-годишна възраст и до завършване на средно образование, но не по-късно от 20-годишна възраст.

Към настоящия момент е реализирана и автоматична интеграция на ИИС със следните информационни системи:

- НБД „Население“ – относно персонални данни за настоящ адрес, данни за семейно положение, съпруг и деца;

- МВР - „Регистър на моторните превозни средства“ – информация и данни от големия талон на МПС;

- МТСП – Специализиран информационен модул за електронизиране на верификацията СИМЕВ.

Създадената възможност за автоматично визуализиране на данните и информацията от тези регистри при стартирана електронна обработка на входящите в ИИС заявления-декларации за съответния вид подпомагане елиминират риска от допускане на технически или неволни грешки при ръчното въвеждане на необходимите данни от страна на служителя, въвеждащ данните, както и значително намаляват времето за електронно обработване на преписката.

В изпълнение изискванията на Закона за електронното управление и подзаконовата нормативна уредба в АСП е реализирана техническа свързаност със средата за междурегистров обмен (RegiX). Със заповеди на председателя на Държавна агенция „Електронно управление“ е разрешен достъп на Агенция до следните регистри в RegiX:

➤ **Министерство на регионалното развитие и благоустройството:**

Регистър - НБД „Население“;

➤ **Агенция по вписванията:**

Имотен регистър, Търговски регистър, Регистър БУЛСТАТ;

➤ **Агенция по заетостта:**

Регистър на търсещите работа лица;

➤ **Министерство на вътрешните работи:**

Регистър на българските документи за самоличност;

➤ **Министерство на образованието и науката:**

Регистър на следните училища и детските градини, Регистър на всички действащи и прекъснали студенти и докторанти, Регистър на дипломи и свидетелства за завършено основно и средно образование и придобита степен на професионална квалификация;

➤ **Министерство на правосъдието:**

Регистър на разрешенията за извършване на дейност с нестопанска цел от чужденци в Република България, Централен регистър на юридическите лица с нестопанска цел за обществено полезна дейност, Регистър на производствата по несъстоятелност;

➤ **Национална агенция за приходите:**

Регистър на уведомленията за трудовите договори и уведомления за промяна на работодател, Регистър на задължените лица;

➤ **Национален осигурителен институт:**

Регистър на обезщетенията за болест, майчинство и безработица, Регистър на пенсионерите;

➤ **Национален център за информация и документация:**

Регистър на признатите дипломи за придобито висше образование в чужбина;

➤ **НЕЛК:**

Регистър „Единна информационна система на медицинската експертиза“

➤ **МВР:**

Регистър на моторните превозни средства.

Поддържан е **актуален регистър** за издадените цифрови сертификати за УЕП, съгласно Наредбата за удостоверенията за електронен подпис в администрациите. През 2020 г. са издадени и подновени **550** сертификата за УЕП на директори и служители от ЦУ на АСП и териториални дирекции.

В съответствие с Наредба за минималните изисквания за мрежова и информационна сигурност и регламентираните задължителни изискванията към административните органи в АСП са предприети мерки за осигуряване на мрежовата и информационна сигурност, като е разработена и внедрена Система за управление на мрежовата и информационната сигурност (СУМИС), съдържаща политики и процедури за информационна и мрежова сигурност на информационните системи. Изготвена е оценка на риска съгласно приетата политика. Проведено специализирано обучение по мрежова и информационна сигурност в дистанционна форма на **200** служители от Агенция за социално подпомагане.

РЕЧНИК НА ОСНОВНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ:

- АСП – Агенция за социално подпомагане
- РДСП – Регионална дирекция за социално подпомагане
- ДСП – Дирекция „Социално подпомагане“
- Отдел ИОХУСУ – отдел „Индивидуална оценка на хора с увреждания и социални услуги“ при ДСП
- Отдел ОЗД – отдел „Закрила на детето“ при ДСП
- АКСУ – Агенция за контрол на социалните услуги
- МТСП – Министерство на труда и социалната политика
- НСИ – Национален статистически институт
- НОИ – Национален осигурителен институт
- НАП – Национална агенция по приходите
- НЗОК – Национална здравноосигурителна каса
- МФ – Министерство на финансите
- МОН – Министерство на образованието и науката
- ЗСП - Закон за социално подпомагане
- ППЗСП – Правилник за прилагане на Закона за социално подпомагане
- ЗСПД – Закон за семейни помощи за деца
- ППЗСПД – Правилник за прилагане на Закона за семейни помощи за деца
- ЗХУ – Закон хората с увреждания
- ППЗХУ – Правилник за прилагане на Закона за интеграция на хората с увреждания
- ЗИХУ - Закон за интеграция на хората с увреждания
- ППЗИХУ - Правилник за прилагане на Закона за интеграция на хората с увреждания
- ЗЗД – Закон за закрила на детето
- ППЗЗД – Правилник за прилагане на Закона за закрила на детето
- ЗЗО - Закон за здравно осигуряване
- НПДЗ – Национален план за действие по заетостта
- УО – Управляващ орган
- ОП РЧР – Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“
- ОПХ ФЕПНЛ - Оперативна програма за храни и/или основно материално подпомагане от Фонда за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица
- ГМД - Гарантиран минимален доход
- ЦОП - Център за обществена подкрепа
- ЦРДУ - Център за работа с деца на улицата
- ЦСРИ - Център за социална рехабилитация и интеграция
- КЦ – Кризисен център
- ДЦДУ - Дневен център за деца с увреждания
- ЦНСТ – Център за настаняване от семеен тип
- ЦНСТДБУ - Център за настаняване от семеен тип за деца без увреждания
- ЦНСТДМУ - Център за настаняване от семеен тип за деца и младежи с увреждания
- ЦНСТДМБУ - Център за настаняване от семеен тип за деца и младежи без увреждания
- ЦНСТДУ - Център за настаняване от семеен тип за деца с увреждания
- ДЦДВХУ - Дневен център за деца и възрастни хора с увреждания
- ЦНСТДМПМГ - Център за настаняване от семеен тип за деца/младежи с потребност от постоянни медицински грижи
- ДЦДМУ – Дневен център за деца и/или младежи с увреждания
- ДЦДМУСГ - Дневен център за деца и младежи с увреждания със седмична грижа
- ДЦДПЛУ – Дневен център за деца и пълнолетни лица с увреждания
- ПЖ - Преходно жилище
- ЦСРИД - Център за социална рехабилитация и интеграция за деца
- ДДЛРГ - Дом за деца, лишени от родителска грижа
- ДМСГД - Дом за медико-социални грижи за деца
- ПС – Приемно семейство
- ДЦПЛУ - Дневен център за пълнолетни лица с увреждания
- ЗЖЛУИ - Защитено жилище за лица с умствена изостаналост
- НЖ - Наблюдавано жилище
- ЗЖЛУИ - Защитено жилище за лица с умствена изостаналост
- ЗЖЛПР - Защитено жилище за лица с психични разстройства
- ДПЛД - Дом за пълнолетни лица с деменция
- ДПЛФУ - Дом за пълнолетни лица с физически увреждания
- ДПЛУИ - Дом за пълнолетни лица с умствена изостаналост

- ДСХ - Дом за стари хора
- ДЦСХ - Дневен център за стари хора
- ДЦПЛУ - Дневен център за пълнолетни лица с увреждания
- ЦВН - Център за временно настаняване
- СУПЦ - Социален учебно-професионален център
- ПСПСМИ, ПСПС и/или МИ - Помощни средства, приспособления, съоръжения и/или медицински изделия
- ЕБК – Единна бюджетна класификация
- ИИС - Интегрирана информационна система
- EESSI - Електронен обмен на данни за социална сигурност